

26.02.87. - *Година от оред*
Востановление не имеет значения
но...

DE NÍKY

POLINY ŽEREBCOVÉ

а в кого вы верите? — не без ехидн
раши...

DĚVČÁTKO UPROSTŘED

— ДЖЕЧЕНСКЕ ВАЛКЫ ирониче
пеленаю в 20...

— DĚČENSKÉ VÁLKY

— А мы...
например в Амурска
Стега Др...

Bizbooks®

Deníky Poliny Žerebcovové

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks®

Polina Žerebcovová
Deníky Poliny Žerebcovové – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

D E N Í K Y

POLINY ŽEREBCOVOVÉ

**DĚVČÁTKO UPROSTŘED
ČEČENSKÉ VÁLKY**

Polina Žerebcovová se narodila a vyrostla v Grozném. Její deníky tak obsáhly dětství, pubertu i mládí, během nichž proběhly tři čečenské války. Škola, první láska, hádky s rodiči, zkrátka všechno to, co zná každý mladý člověk, v Polinině životě bezprostředně sousedily s bombardováním, hladem, zkažou a bídou. Děvčátko s ruským příjmením a s šátkem uvázaným na muslimský způsob, se ocitlo mezi dvěma obni: vidělo smrt, a tak bojovalo o život i o to, aby zůstalo samo sebou. Když Polina z Grozného odjela, vystudovala vysokou školu a stala se členkou Svazu novinářů a PEN klubu. Dnes žije ve Finsku.

Vše, co je v této knize, viděla, zapamatovala si a zapsala Polina Žerebcovová, která se narodila roku 1985 v Grozném a žila tam do svých téměř dvaceti let. Deník si začala vést jako devítiletá.

Nejúplnější doposud pořízený soupis deníkových záznamů z let 1994–2004 byl poprvé knižně publikován v ruštině pod názvem *Mravenec ve sklenici. Čečenské deníky 1994–2004* v roce 2013.

České vydání vychází z toho ruského a vypouští pouze několik stránek deníkových záznamů nebo jejich částí, které se v textu často opakují a zároveň nejsou zásadní pro pochopení dalších souvislostí.

Věnováno všemu mnohonárodnímú obyvatelstvu Čechenské republiky, na něž házeli bomby z nebe a po lidech stříleli ze země.

„Liatt kiera,“ říká, ale překřičet kanonádu se nesnaží.

*Tisknu kolena k břichu a z tváře setřepávám suché brudky sbora padající hlíny.
V některých zůstaly špinavě bílé nitky kořenů.*

„To jsou kořeny nebe,“ šeptám si, „kořeny nebe, které uvízly v zemi.“

„Hvara duneja vajn dac – toble není náš vesmír,“ odpovídá on.

„Liatt kiera – útroby země,“ rozesměje se, „už jsme TAM, jen jsme si tobo nevšimli.“

S. Božko: Roční období válka

Na léty omšelé první stránce mého deníku je napsáno:

O všem pochybuj. Cicero

25. března

Ahoj, deníku! Bydlím ve městě Groznyj, v ulici Leninova odkazu. Jmenuju se Polina Žerebcovová. Je mi devět let.

26. března

20. března mám narozeniny a maminka mi koupila ořechový dort. Byly jsme ve městě. Na náměstí stálo plno lidí. Křičeli. Byli tam fousatí dědové. A běhali dokolečka. Dřív tam stával pomník Lenina v galoších. Pak Lenina shodili a galoše tam zůstaly.

Proč lidi křičí? Co by chtěli? Maminka mi řekla: „To je mítink!“

27. března

Napsala jsem báseň:

*Chtěla bych, jak všechny děti,
plouti na lodi!
A kouzelnou škebličku
najít v rákosí!*

28. března

Vstala jsem. A umyla nádobí. Zametla jsem schody od třetího patra až do přízemí. Pak jsem šla prát: vyprala jsem si věci v lavoru a teď si čtu.

29. března

Proč jsou všechny holky sněhové vločky a já ne? Já jsem musela na oslavě dělat Červenou Karkulku. Maminka mi ušila šatečky ze své sukně. Ale já chtěla taky dělat vločku! Všechny holky ze třídy byly vločky!

1. dubna

Vedle mě na polštáři sedí kocour Miška. Čtu si Tři mušketýry. Je tam královna, Milady a Dartaňan. Mně se líbí svět, kde královně nosí krásné šaty. A jsou tam mušketýři a gardisti!

Doma je nuda.

2. dubna

Hráli jsme na schovku. Schovávali jsme se za stromy a v zahradách. S Chavou a Aljonkou. To jsou moje kamarádky. Potom jsme jezdily na kole. Ale rozbilo se nám.

Ahoj!

18. dubna

Ztratila jsem myš. Koupila mi ji maminka, protože jsem byla hodná. Seděla mi v kapse. Asi mi vypadla do trávy. Hledaly jsme ji s Aljonkou a Saškou. Ale nenašly. Maminka řekla, že už mi takovou hračkovou myš nekoupí. Protože jsem moula.

Polja

22. dubna

Byla jsem pozvaná na návštěvu k tetě Kátě a její dcerce Věře. Bydlí u nás v domě ve třetím patře. Měla jsem přijít ráno. Tak jsem v šest vstala a šla. Maminka spala. Pak mi všichni vynadali, že to bylo brzy. Vždyť mě pozvali! Teta Káťa mě pustila. Zrovna dělala lívance. Pak se vzbudila Věra a hrály jsme si. Věra má hračkového kluka. To já nemám. Jenom normální panenku. Tak jsme si řekly, že je oženíme.

Viděla jsem bábu Ljubu a dědu Stópu z prvního patra. Mají legračního psa, jezevčíka. Jmenuje se Knoflík.

1. května

Dneska jsou křesťanské Velikonoce!

Chodili jsme po městě. Pršelo. A pak jsme šli do kostela. Všichni lidi si tam blahopřáli. A hostili se pirohama. Děti jedly malovaný vajíčka. Ty nám rozdávala bába Zina. Nejvíc jich snědli Islam z Příčné uličky a Mahomed. Takže na Vasju a Aljonku nezbylo. Bába Nina jim místo toho dala pirožky.

Pršelo od rána. Maminka s tetou Aňou řekly, že je to špatné znamení. Když prší. To pláče Bůh, protože dole na zemi je plno hříšníků.

5. května

Dneska byl uragán. Stromy se kácely na zem. Všichni se polekali. A pak šli do zahrad sbírat broskve. Jenže ty byly nezralé, úplně zelené.

Zdál se mi hrozný sen, jak se do okna cpala obluda. Měla klepeta a vytrhla okenní mříž.

15. května

Hráli jsme si. Patoška, Věra, Asja, Chava, Aljonka, Rusik, Arbi, Umar, Dimka, Islam, Saška, Vasja, Ilja, Igor, Serjoža, Denis a já. Nejdřív na honěnou a pak vybiku. Maminka nám dala krabici džusu. Míchali jsme si ho v kýblu s vodou.

A pili ho. Můj oblíbený pomerančový, jen Aljonka měla červený. Jahodový. Pak nám ještě maminka rozdala žvýkačky Turba. Je na nich na obrázku autíčko. To jsme všichni měli radost!

Kocour Miška onemocněl.

21. května

Pomáhala jsem mamince prodávat na ulici sušenky. Protože v práci jí neplatí. S jídlem je zle. Teta Káta říká: „To je zkrátka taková doba. Těžká.“

Vařili jsme polívku ze slepičích nožiček a tu pak jedli. Dřív jsme ji vařili ze slepice, teď jen z nožiček. Ty nožičky se kupují na kila. Slepice mi chutnala víc. O hodně moc víc.

Maminka mě chce dát na jinou školu. Protože u nás kluci z vyšší třídy praštili jednu holčičku židlí do hlavy, je teď nemocni. Kamarádila jsem se s Naďou z první třídy. A vyzrazovala jí všelijaká tajemství.

Sbírám kupóny a vylepuju je, už mi zbývá nalepit poslední. A vyhraju panenku Cindy!

Naďa chtěla půjčit knihu, tak jsem jí ji půjčila. Jenže jsem zapomněla, že tam mám ty desky s nalepenými kupóny! Naďa mi knihu vrátila, ale desky ne! Šly jsme tedy s maminkou k nim. Bydlí ve vlastním domě. Maminka jejich dědu prosila, aby nám to dali. Ale nedali. Plakala jsem. Teď nemám ani desky, ani kamarádku.

Viděla jsem tam u nich prasátko. Běhalo po domě jako pejsek. Polja

24. května

Naďa nic neříká. A desky nevrací. Chava tuhle povídala: „Tak jí taky něco nevrát!“ Vzpomněla jsem si, že mám doma Nadin slovník. Tak jsem si řekla, že jí ho nevrátím, ale stejně jsem jí ho nakonec dala. Aby věděla, že když ona je taková, tak já taková nejsem.

Líbí se mi Jelena Alexandrovna, protože si s námi hraje. Je to naše učitelka. A taky se mi líbí Alexej, co sedí v lavici s Julkou. Řekla bych, že ho miluju. V bufetu mi koupil koláček. A taky se nebojí očkování. Já a další holky jsme se schovávaly na záchodě, ale stejně nás našli a napíchali nám injekce do zad. Plakaly jsme. Polja

1. června

... na stole stály dvě sklenice. Jedna se žrádlem pro rybičky, druhá s jedem na myši. Kde je jed, jsem věděla. Ale moc mě zajímalo, co se stane, když s ním nakrmím rybičky. Tak jsem jim trošku dala. A ty v akváriu chcípaly. Ani dívat jsem se na to nemohla. Žily, a najednou bylo po nich. Maminka se na mě vrhla a začala mě švihat. „Ty jsi vrah!“ křičela na mě a švihala mě ručníkem. „Vrah!“

Syn tety Marjam Akbar byl smutný. Byly to jeho rybičky. Teta Marjam mi nenadávala. Dala mi preclík a řekla, že rybičky vyleje do záchodu. Nestyděla jsem se. Jen jsem se bála. Vrah má strach. Polja

16. června

Maminka koupila něco k jídlu.

Koupaly jsme Mišku v lavoru. Aljonka mi pomáhala. Dopoledne jsme se šly projít. Ležely jsme a koukaly do nebe. Říkala jsem Aljonce, že v kotelně u nás ve dvoře žijou strašidla. Hrozně se lekla. Aljonka je nejmíň o rok mladší než já.

Pak přišel Igor a začal vykládat, že dospělí lžou, protože Děda Mráz neexistuje. Já řekla, že neexistuje ten v červené čepičce. Protože ten žije v ledu. Není ho vidět, toulá se světem a nakukuje v zimě lidem do oken. Jenže uvidět ho můžou jedině děti. Aljonka, Igor i Chava mi uvěřili. A já si pomyslela, že fakt chodí a nakukuje do oken. Protože jak bych to jinak věděla? Polja

23. června

Lidi ve frontě na chleba před krámem se perou.

Přinesla jsem si mravence. Teď žije ve sklenici a na dně má hlínu. V jedné knížce jsem se dočetla, že mravenci staví krásná města, tak jsem si řekla, že se na to podívám. Ať si to schválně postaví ve sklenici!

28. června

Venku před domem byla svatba! Všem tam rozdávali bonbony. A tancovali lezginku*. A stříleli z pistole. Teta Marjam říkala: „To střílí, aby se zlí duchové rozutekli!“

My s Aljonkou jsme si zase povídaly o strašidlech. A Islam řekl, že se bojí do zahrady. Protože tam ty strašidla lítají nad česnekem a nad cibulí.

29. června

Ze všeho na světě nejradši utíkám z domu. Maminka mi vždycky nabančí a nedovoluje mi to. Ale já stejně utíkám. Stojím někde venku a koukám na hory.

Jsou modré. Miluju hory. Víc než nebe a slunce. Jsou kolem celého našeho města. Já se na ně dívám a myslím si, že až budu velká, tak tam půjdu. Určitě tam půjdu!

3. července

Všichni se bojí zemětřesení. Sousedí spali venku. My ale bydlíme v přízemí. Tak jsme byli doma.

---

* Lidový tanec národů z oblasti Kavzaku

6. července

Přišel dědeček Anatolij. Zeptala jsem se ho, jak se děje zemětřesení. Vytáhl z kapsy krabičku sirek. Položil si ji na ruku a zaškubal s ní. Krabička spadla. „Takhle to zničí dům,“ řekl dědeček. „Protože země je v pohybu.“ Pak tu krabičku otevřel, ale žádné sirky v ní nebyly. Byl tam brouk!!! Brouk jako hrom. Se zelenými křídly. Děda mi ho ukázal a pak ho pustil. Ten odletěl a ztratil se v javorovém listí. Šli jsme na procházku a viděli za dráhou bombu. Byla z války s fašistama. Nedávno sama vylezla ze země.

Čapu otrávil zlí sousedi z druhého patra. Nenávidí psy. Ale Čapa byla nahodou hodný pejsek.

Po dráze někdy jedou vlaky. Kam asi?

27. července

Naše sousedka teta Marjam má klíče. Leží pod rohožkou za dveřmi. Dává si je tam vždycky. A já jí je sebrala a schovala. Chtěla jsem vědět, co se stane.

Teta Marjam přišla ze zahrady a hledala je. Za chvilku jsem jí řekla, že jsem je našla venku, a vrátila jí je. Teta Marjam přišla pozdě do práce. Polja

11. srpna

Dědeček je marod. Musel si lehnout. Maminka mu nakoupila léky. A on odjel domů. Doma má plno knih, ty by člověk všechny nepřečetl nikdy! Má ty knihy ve všech regálech a regály jsou až do stropu. Děda si knížky nakupuje a pak je má doma. Četla jsem Cervantese, Dona Quijota, dva díly. Ty knihy byly staré. Obrázky vevnitř zakryté tenkým papírem. Dívala jsem se na ty obrázky a myslela si, že na nich cestuju i já. Polja

20. srpna

Probudila jsem se a vzpomněla si na dědečka. Předevčírem pršelo. Ale pak svítilo sluníčko. Šli jsme s dědou po silnici a on povídá: „Vidíš ten strom? To je dítě. Pak bude velký a pak starý. Až jednou zmizí. Udělá se z něj stůl nebo se s ním zatopí v kamnech. Takhle je to vždycky.“

Byla to bříza. A taky mi řekl: „Netrhej to listí. Bolí ho to.“

A já mu řekla: „Ale nebolí.“

Dědeček řekl, že listy na stromě jsou prsty. A já pochopila, že když je někdo trhá, tak je to bolí. To teda už dělat nebudu.

25. srpna

Běhaly jsme po dvoře a zpívaly. Já, Aljonka a Chava.

*Do našeho přístavu zajížděly lodě,
velké lodě ze širého oceánu...*

To jsem si vymyslela já, že budeme zpívat. Chodily jsme kolem domu a hulákaly. Sousedí zabuchovali ventilačky. Pak vyšel měsíc. To jsme koukaly! Byl červený! Nikdy předtím jsme červený měsíc neviděly! Byl velký a kolem něj to bylo celé červené. A já řekla: „Hele, holky, co kdybysme utekly? Utečeme až za modré hory!“ Chava nechtěla a Aljonka se bála. Protože s Aljonkou už jsme jednou utekly. Ale jen kousek. Sotva dvě zastávky autobusu. Polja

26. srpna

Toho mravence jsem pustila. Měla jsem ho v zavařovačce, ale nic si tam nepostavil. Asi si řekl, že stavět nebude. Jen kvůli mně se mu nechtělo. Nebo to sám nesvedl. Polja

27. srpna

Mamince v práci neplatí. Prodáváme spolu noviny. Chodíme po ulicích a prodáváme je od rána do noci. A křičíme: „Kúúúpte si novinýýý!“ Hrozně nás bolí nohy. Potřebujeme koupit léky. Děda je v nemocnici.

1. září

Byla jsem ve škole na slavnostním zahájení. Prý nás budou učit vařit. Já ráda vařím. Teta Marjam mě učí, jak se dělá chalva* a pelmeně**.

8. září

Hrála jsem si s Vaskou. To je synek tety Dusji.

Aljonce jsem dala koníka. Ale ona ho dala Vaskovi. Tak jsem koníka chytila za nohy. Nechtěla jsem, aby si ho vzal Vaska. Všichni jsme brečeli. Pak jsem viděla Vadikovu babičku. Jmenuje se Aksiňa. Když byla zima, vozila jsem ho na sáňkách. Protože je ještě malý!

Pak jsem jednou vyšla z baráku a kolem utíkali kluci, Víta a syn strejdy Umara. A křičeli: „Vadik hoří! Vadik hoří!“

Napadlo mě, že hoří jejich zahrada. Protože za barákem už hořely zahrady. Je děsné sucho a neprší. Tak jsem šla za Vadikovou babičkou a povídám: „Hoří vám zahrada.“

A ona řekla: „Jen ať hoří.“ Protože vypukl požár a Aljončin tatínek tam uhořel, když hasil u sousedů na zahradě. Tak to bylo.

---

* Sladkost, jejímž základem je pasta ze sezamových semínek nebo hrubá pšeničná krupice

** Vařené těstové taštičky plněné masem

Pak jsme šly na procházku – já, maminka a Aljonka. Byly jsme v parku a jedly zmrzlinu. Přišly jsme domů a najednou k nám jede na kole Saška z prvního patra. A křičí: „Vadika našli!“

Maminka mu nerozuměla a já taky ne a Saška řekl: „Viťka s Vaskou ho zavřeli do kůlny a podpálili. Až shořel! Zaživa!“ Já mu řekla, že to není pravda. Protože jsem Vasku viděla. Díval se u Aljonky na televizi. A to už nám naproti běželi Viťka a syn strejdy Umara. Takový blondák, ale Čečenec. Vaska nikoho neupálil. Díval se na kreslené pohádky! Vadikova rodina napsala na Vas-kovy rodiče udání. Protože Viťkovi rodiče jsou opilci. A Viťka degen. Kdežto Vaska je normální. Vadikova rakev byla na pohřbu zavřená. Jen fotka na ní byla.

11. září

Po trhu chodili lidi s puškama. Něco hledali. Všichni se báli.

14. září

Chodím do nové školy. Ve třídě máme hodně dětí, třeba holku Dianu. Její maminka je učitelka. Diana všechny bije a krade jim svačiny. A trhá dětem sešity. Mně už taky jeden potrhala. Při diktátu jsem se tak splasila, že jsem popletla slova. Bojím se, abych nedostala trojku. Maminka by mi mohla nařezat. Zato můj sloh se všem líbil. Četly ho dokonce i děti z vyšších tříd. A říkaly, že je sen-za! Napsala jsem tam, že přišel podzim. A každý list je živý. Uchovává v sobě příběh svého života. Polja

19. září

Naše učitelka Ludmila Nikolajevna si s námi o přestávce hraje. Je šedovlasá. Máme ji moc rádi, a když je s námi, tak se nehádáme. Požádala nás, abychom nakreslili pohanské mytické bytosti – domácího skřítko, čerta a vodníka. A taky nás ve škole učí vařit. Ve zvláštní hodině. Dělali jsme tam saláty.

18. září

Když maminka s prodáváním na trhu skončí, tak se pro mě staví ve škole. A jdeme domů.

Dneska je neděle. Šla jsem jí pomoci prodávat noviny. Ale nikdo nic nekupoval. Maminka plakala. Dědeček potřebuje léky. V nemocnici je nemají. Musejí se koupit. Nějaká cizí paní mi dala zmrzlinu.

24. září

Všichni chválili můj referát o planetách. Psala jsem o Jupiteru a o Marsu. Maminka mi pomohla nalepit k tomu i obrázky.

5. října

Střílelo se! To byla taková hrůza! Plakala jsem. Ale náš soused děda Idris říkal, abychom se nebáli, že válka nebude. Strašně mi bušilo srdce, když to bouchalo. Bojím se chodit do školy.

9. října

Na nebi kroužily vrtulníky a letadla. Nízko. Tlouklo mi srdce. Nezapomínají na nás? ptala jsem se maminky. A maminka řekla: „Ne. Válka nebude! Určitě nebude!“

11. října

Je tu plno vousatých dědů. Všichni něco mluví. Běhají dokolečka a modlí se. Připadá mi to hodně zvláštní. Ale děda Idris říkal, že bude všechno v pořádku, a dal mi bonbony. A teta Valja to taky říkala. I bába Zina. A teta Marjam.

Válka nebude. To jen lítají letadla. A pozorují nás.

15. října

Z letadel se střílí. Do školy nechodím. Nikdo tam nechodí. Byly jsme s maminkou za dědečkem v nemocnici. Viděla jsem tam svou babičku Elizabet. Tatínkovu maminku. Je hodně stará. A ptala se mě: „Budeš se o mě starat? A pomáhat mi?“ A pak řekla: „O dědu se staráš dobře!“

Viděla jsem ji jen dvakrát. Jinak ne. Nemají se s maminkou rády. Babička Elizabet bydlí ve čtvrti Minutka.

Dědu Anatolije v nemocnici okradli. Sebrali mu peníze a jídlo. Dostal injekci, usnul a všechno mu ukradli.

V nemocnici jídlo není. Musí se tam nosit.

18. října

Byli jsme na trhu. Nízko nad námi lítalo letadlo. Všichni se báli. Dřív jsem se dívala na nebe a nebála jsem se, ale teď se strašně bojím. A dívám se spíš pod nohy. V ulicích se střílí ze samopalů.

19. října

Dospělí říkají, že k městu jedou tanky. Z Ruska. Jelcin nám vyhlásil válku, aby ho čert vzal!

Dědeček je v nemocnici. Když je nálet, tak se bojím. Prodáváme s maminkou noviny. Jde to špatně. Jednou jsme dokonce společně žebrały a jednou jsem žebrała sama. Natáhnout ruku se nestydím, ale dívat se na lidi ano. Za ty peníze jsme koupily léky.

26. října

Musíme si dědečka z nemocnice vzít. Už je mu líp. Jenže nemůžeme ven, střílí se tam. Přišli k nám sousedi. Doma se bojí.

27. října

Mamce se zdálo o její mamince. O babičce Galje. Nedávno umřela. A řekla jí: „Běž. Otce čeká pohřeb.“

Tak jí mamka řekla: „Ne, žije, jen je v nemocnici.“ Probudila se. A ten sen mi vyprávěla. Do nemocnice se nedostaneme. Střílí se tam.

29. října

Maminka mě nechala u tety Valji s Aljonkou. A najednou přišel Vaska, syn tety Dusji. Hráli jsme karty. Nesvítí se a plyn taky nejde. Pak přišla mamka a řekla, že dědečka to zabilo. Při ostřelování. Střílelo se přímo v Pervomajské, co je nemocnice. Lékaři utekli. A poschovávali se. Jenže pacienti tam zůstali.

Co se dá dělat. Dědeček Anatolij leží už týden mrtvý v nemocnici. Maminka pláče. Polja

14. listopadu

Dědečka pochovali. Já na pohřeb nešla. Všude se střílí. Slyšela jsem, jak maminka tetě Valje říkala: „Ani jsme ho nemohli dát do rakve. Protože už je to dlouho.“

Maminka každému dala nasolené rajče a kousek chleba – místo smuteční hostiny. Sousedi se z města rozjeli na vesnice. Ale hodně jich tu zůstalo.

21. listopadu

Chodíme s mamkou na trh a prodáváme. Jinak by nebylo co jíst. Včera nízko nad tržištěm lítalo letadlo. Všichni se krčili. Řvalo až hrůza.

Na prodej jsme si vzaly dědovy udice a třpytky. Měl jich hodně. Nikdo zatím nevěří, že Rusové budou bombardovat. Jsou to přece taky lidi.

25. listopadu

Chtěly jsme si s maminkou vzít z dědečkova bytu věci. A řekly jsme sousedům, ať si taky vezmou, co se jim líbí. Na památku. Brali si všichni. I teta Valja, i teta Dusja, i strejda Adam z prvního patra. Ten si koupil byt dědy Stopy a báby Ljubya a plno dalších. Pak přišel děda Šamil. Chtěl si dědečkův byt koupit. Jenže nám řekli, že byt už patří jednomu Čechenci. Nevěřily jsme tomu, dědeček ho určitě neprodával. Ale řekli to milicionáři. A taky řekli, že maminka si smí jen vzít věci. Polja

30. listopadu

Domy v centru hořely.

Maminka koupila pytel mouky. Pečeme placky na ohni. Já s bábou Ninou nosíme dříví.

1. prosince

Šly jsme s maminkou na trh. A najednou všude začali střílet. A všichni se rozutekli. Lidi padali do louží. Taky jsem upadla.

Někdo na někoho zaútočil. A střílelo se. Pak to nějaké paní zabilo dítě a ona křičela. Strašně křičela. Byla to kulka. Kulky lítaly úplně všude a všichni utíkali a utíkali. My taky. Vlezli jsme si do autobusu. Rozjel se, ale vrtulníky najednou začaly střílet i po autobusu. Střílely na náš autobus! Všichni křičeli a schovávali se jeden za druhého. Vrtulníky lítaly a střílely. A letadla lítala a bzučela. Vystoupili jsme na stanici Neftanka a rozběhli se přes pole a přes dráhu. Byl tam nějaký děda a paní s dětmi. A já s maminkou. Všichni utíkali a vrtulník letěl a střílel po nás kulky. Zahodila jsem tašku a sama utíkala domů. Jenže mamka nikde. Nevěděla jsem, co si počít. Vyndala jsem z knihovničky starou ikonu, je na ní namalovaný Ježíš. Padla jsem na kolena a rozplakala se: „Panebože, prosím tě, udělej to tak, aby nikoho nezabili. Moc tě prosím! Zachraň maminku i děti i dědu i tu paní!“

Z prvního patra přiběhla Malika: „Zabijou nás! Všechny nás zabijou!“ Malika je Nuřina dcerka. A vtom přišla mamka: „Proč jsi zahodila tu tašku, trumbero?“ Malika se maminky zeptala: „Střílelo se tam. Koho zabili?“

„Nikoho. Všichni utekli,“ odpověděla maminka. Malika řekla, že jejich rodina odjede z města na vesnici.

8. prosince

Proč se Jelcin s Dudajevem nedomluví? Jelcin je jeden takový pán a Dudajev je náš prezident. Jelcin bydlí v Moskvě a tady u nás chce bojovat. Kdežto Dudajev bydlí tady. Dudajev je krasavec! Polja

11. prosince

Šly jsme do pekáren. Hrozně se střílelo a z letadel padaly bomby. Dunělo to. Přinesly jsme chleba. A daly jsme tetě Valje, bábě Nině a Juriji Michajlovičovi, dědečkovi z prvního patra. Pak jsem už nikam jít nechtěla, ale maminka mě táhla s sebou. V centru stál dům. Dopadla na něj bomba. Leží tam staří lidi. Rusové, co bojovali proti fašistům. A teď je nikdo nedokáže vytáhnout ven. Chtělo by to jeřáb. Protože dům se zřítíl. Patro spadlo na patro! Maminka mě táhla, ale já nechtěla. Bála jsem se, že je uslyším křičet a už nikdy neusnu. Hořely tam svíčky a v mističkách bylo trochu jídla. Lidi je slyšeli tři dny, ale pomoci jim nijak nedokázali. Jen se modlili. A všichni plakali. Byla to hrozná hrůza. Polja

26. prosince

Mamka byla na tržišti Berjozka. Lidi tam říkali, že ruské vojáky nechtěli někam pustit a oni někoho zabili. A jedné paní udělali něco ošklivého. Všichni se jich bojí.

Letadla bombardují. Shazují na nás bomby!

30. prosince

Nastěhovali se k nám sousedi: bydlet vysoko se bojí. Tak přišli k nám. Bába Olja, bába Zina. Kdežto Aljonka s maminkou k nám vždycky přiběhnou a zase odběhnou (protože mají doma starou bábu Rimmu). Z domu naproti se k nám taky nastěhovala bába Nina a její dcerka, světlovlasá Varja. A Varjiny děti: Mansur, Juročka a Bašir. Bašir je o rok starší než já. Chodíme spolu do stejné 55. školy.

Mansur se o pět let starší než já. Jejich byt zasáhli z děla. A jedna zeď spadla. Teď nemají kde bydlet. A tak jsou u nás. Jenže my máme jeden pokoj. Tak spíme popořadě na jednom gauči. Ulicí jedou tanky a střílejí. Maminka sehnala stromeček. Je Nový rok!

Přišel rok Prasete! To je takové znamení.

Celou noc se po našem domě střílelo. Leželi jsme na chodbě. Nejsou tam okna. Předtím jsme seděli na sáňkách a na podlaze v koupelně. Dům se třásl. A hořel. Ulicí jely tanky a střílely. Ten rachot – hrůza! Mansur s klukama se běhal dívat na tanky. Letadla shazovala bomby. A pak přišla taková rána, že v kuchyni vypadala okenní mříž. Spadla rovnou na maminku, bábu Ninu a na tetu Varju. Seděly na podlaze a slavily Nový rok. Teď mají rozbité hlavy.

Kreslím Mansurův portrét.

Polja

2. ledna

Střílí se, ale už jsem si zvykla. A nebojím se. Když to duní hodně blízko, bába Nina zpívá nebo vykřikuje častušky* s ošklivými slovy. Všichni se smějeme a nebojíme se. Bába Nina je skvělá! Jsme dole v domovním vchodu a na kamínkách z cihel vaříme. Dívám se do ohně a mám dojem, že tam bydlí skřítkové salamandři. Jsme špinaví a umounění. Všechny věci jsou samá saze. Pro vodu si chodíme za domy, k rourám. Někdy musíme ležet na zemi, aby nás nezabili. Jinak to nejde.

Bába Rimma je nemocná. Je to Aljončina babička. Běhám k nim do druhého vchodu. Mají kamínka bubínek! Kdežto u nás je hrozná zima. Spíme v holínkách a kabátech. Vyrobili jsme si z plechovky lampu – stačil knot a petrolej. Takže v noci není tma, a když letadla házejí bomby, můžeme si šeptat.

9. ledna

Všechno hoří. Z nebe padají bomby. Zabilo to jednu paní v uličce a taky celou rodinu v protějším domě. Lidí umírají, když si jdou pro vodu nebo shánějí chleba. Přišel k nám nějaký pán a chtěl petrolej. Maminka mu ho nedala.

Je nás hodně. Jíst nemáme co. Mamka a další chodí do velkoskladu. To je místo, kde mají v bednách zmrzlinu. Všichni ji kradou. Maminka s tetou Valjou taky přinesly. Rozpustili jsme ji a pili k plackám. Bylo to moc dobré.

Rozpouštíme taky sníh. Jenže je ho málo. A voda z něj není dobrá. To dřív byly rampouchy pochutnání! Kdežto tenhle sníh je nějak ohořelý, šedivý. Mamka říkala, že za to můžou požáry.

---

* Popěvky

10. ledna

Na zastávce Něřtanka se objevila čečenská dívka se zrzavým copem. Na hlavě měla zelenou pásku. A v rukou malý samopal. Je jí tak šestnáct. Bojuje za Groznyj. A měla s sebou ještě mladšího kluka. Asi bratra.

Děda na zastávce povídá: „Ta holka brání vlast. Až vyrosteš, taky budeš bránit vlast!“ ukázal na mě prstem. Pak jsem se dověděla, že ten malý samopal se jmenuje Tulpan. Úplně jako kytk!

Jídlo není nikde. Chleba taky ne. Bába Nina sehnala zelí. Tak jíme zelí! Brzy mi bude deset. Polja

12. ledna

Mansur mi ukázal raketovou pistoli. Je to jen taková jako trubka. Dává se s ní signál. Našel ji na ulici.

Chavin tatínek z prvního vchodu, strejda Sultan, někde chytil slepici, uvařil ji ve velkém kýblu a všem dával napít vývaru. Nám taky. Všichni jsme se na ten kýbl vrhli a snědli to. Tedy – vypili vodu z vařené slepice. To byla nádhera! Strejda Sultan nám dal ještě dvě brambory!!!

Chava není doma. Odjela s maminkou do Inguška.

Polja

14. ledna

Přes modré hory přišel syn báby Olji – je stará a bydlela u nás. Zastřelit ho chtěli jak vojáci, tak povstalci. Ale on každému jen řekl: „Jdu za maminkou!“ A nikdo ho nezabil. Je to hrdina. Byli jsme tak strašně hladoví! A on šel do velkoskladu a přinesl půl bedny rybiček. To bylo tak strašně dobré! Bábu Olju vzal s sebou. Chtějí z města odejít pěšky.

18. ledna

Jídlo nikde. Voda taky nikde. Je zima. Často sedím v koupelně. Skla nikde. Mříže taky nikde. To zničily granáty. Na podlaze leží snůh.

Hádám se s bábou Ninou. Chtěla by místo dříví pálit knihy! A hádám se i s Baširem. Tahá mě za vlasy. Propadlík protivnej! Juročka vyvádí. Já ale miluju Mansura. Jedině že je to strašně tajné! A aby se to nikdo nedověděl, budu tě, můj deníčku, schovávat za skřín. Protože kdyby tě našel Bašir, hrozí mi doživotní hanba. Ten by to všem vyžvanil.

Mansur je hrdina. Pokouší se sehnat jídlo a střelby se nebojí.

A taky povstalci nastražili na zastávce léčku. Pokáceli stromy, a zatarasili tak cestu transportérům a tankům. Pak na ně házeli zápalné láhve. Postříleli vojáky a zase šli. Kluci z našeho dvora tam utíkali. A říkali, že jeden voják byl ještě naživu. Prosil je, aby ho zastřelili. Neměl nohy. Shořely mu. A sám prosil. Říkal to Ali z vedlejšího bloku. Alimu je třináct. A zabil ho. Pak plakal, protože zabíjet je

strašné. Zabil ho z pistole. Babka Nina se křížovala a všichni plakali. Ali dal ženským dopis. Ten voják tam psal: „Dávej pozor na děti. Sjíždíme ke Groznému. Musíme. Míří na nás naše děla. Když uhne, bude to zrada. Tak nás rozstřílejí. Jdeme na jistou smrt. Odpusť.“

Ženské chtěly dopis vyhodit, ale maminka ho položila ke knížkám. A slíbila, že ho pošle. Jenže tam nebyla ulice a číslo domu, jen... oblast. Toho vojáka je mi líto. Přes zahrady na zastávku nepůjdu. Leží tam jeho mrtvola a další nebožtíci.

Polja

20. ledna

Vojáci střílejí psy. A psi žerou mrtvolky. Po ulicích leží mrtví lidé a mrtví psi. Když jdu kolem, snažím se na to nekoukat. Zavírám oči. Protože když je vidím, křičím a nemůžu se zastavit. Maminka mi nadává. Říká, že jsem zbabělec.

Povstalci bojují proti ruským vojákům. Povstalci jsou lidé, co brání svou vlast. Bába Zoja to říkala. Vnoučkovi báby Zoji je pět let. Jmenuje se Slavik.

Viděly jsme s maminkou strejdu Sultana. Chodil po prázdných krámech a asi hledal jídlo nebo dříví. Jenže nic nenašel.

Boje nekončí. Říká se, že na venkově pobili plno lidí.

P.

21. ledna

Sedím na schodišti na matraci. Kolem se střílí. Palba míří přímo na náš dům.

Včera jsem spala u Aljončiny maminky, tety Valji. U nás není kde. Všichni spí na gauči i po podlaze. Není kam šlápnout.

Proč začala válka? Na podzim jsme s maminkou byly na Pochodu míru.

26. ledna

Jednu paní z našeho domu to zranilo do nohou. Opuchly jí. A člověk ze sousedního baráku má zase utrženou ruku. Když jsme se před palbou schovávali na chodbě, venku granát zasáhl auto. To auto chtělo z města pryč. Seděli v něm táta, máma a děti. Ta žena byla těžce zraněná a ostatní to zabilo hned. Žena strašně křičela a pak taky umřela. Já ležela na podlaze a zacpávala si uši. Nemohla jsem to poslouchat, jak šíleně křičela. Lidi pak říkali, že byla těhotná. Těla odnesli. Z auta nezbylo skoro nic.

30. ledna

V létě jsme s Aljonkou pochovávaly broučky a žížaly. Každému jsme udělaly hroboček a místo náhrobku tam zapíchly kamínek. Pak jsme ale ty mrtvolky nenašly. Tak jsem zabila pár dalších broučků a taky je zahrabala. Ať je ten hřbitov krásnější, řekla jsem si. Já husa!

Ale to ještě není všechno. Když jsem chodila za dědečkem do nemocnice na návštěvu, tak jsem udělala něco moc ošklivého. Oklamala jsem ho. Oklamala. To je ošklivé! A Bůh mě za to potrestal. Přišla na nás válka.

2. února

Venku byli vojáci. Rusové. Všechny z domu vyvedli na ulici. Kluky svlíkli donaha a prohlíželi je. Moc jsem se styděla. Proč jim asi vzali šaty? Tetka a babky nadávaly. A vojáci řekli, že hledají stopy. Třeba po řemenu nebo tak něco. Nebo po samopalu. Nakonec jednoho někam odvedli. I když na sobě žádné stopy neměl. Vlastně šel jen tak kolem.

7. února

Přišli jsme do dědečkova bytu. Tam byli taky Rusové. Podlahy vytrhali, takže parkety tam nebyly. Jen díra v podlaze. A tam si rozdělali oheň. Spálili Puškina!!! Taková hrůza! Děs! Vařili si oběd. Maminka s nimi promluvila. Vynadala jim. Pokyvovali palicema. A mamka řekla: „Je jim tak osmnáct! Nechápu, co to dělají!“ Já měla dojem, že jsou to dospělí chlapi. Jeden měl dokonce kníry. Bydlí v tom bytě a střelíjí.

V dědečkově bytě vybuchl granát z děla. Všechno je rozbité. A televizi rozstříleli vojáci. Ale proč?

15. února

Byly jsme s maminkou na tržišti Berjozka. Prodávaly se tam placky, cigarety a solené okurky. Když se začalo střílet, všichni se rozutekli a poschovávali. Na zpáteční cestě jsme potkaly nějakou babku. Vezla něco na sáňkách. Bylo to přikryté dekou. Maminka si řekla, že je to rakev. Babka se sotva vlekla. Bylo jí tak osmdesát. Pod šátkem šedivé vlasy. Kolem palba. Jenže babka je hluchá, tak to vůbec neslyší. Maminka se rozhodla, že jí pomůže, a přetáhla sáňky na druhou stranu ulice. Pak zafoukal vítr a deka spadla. A my obě koukaly, že to není žádná rakev, ale lednice, úplně nová, ještě zabalená. Babka ji někde ukradla.

23. února

Kradou všichni. Jak teta G, tak teta A, teta Z i strejdové K, Ch a M. Všichni si ráno vezmou kolečka. A jdou. Když se vracejí, vezou koberce. Nebo nádobí. Nebo nábytek. Nekradou snad jen dva tři lidi. Třeba Jurij Michajlovič nekrade a ještě několik sousedů. Jenže další řeknou: „Ruský vojáci kradou!“ To je pravda. „Tak budeme taky krást! Aby majetek nepřišel nazmar.“ A kradou.

Nejpilnější je strejda Polonij z baráku naproti. Dřív pracoval ve vězení. Jako bachař. Ten se s kolečkama otočí pětkrát denně. Má kolem sebe dalších deset

kamarádů. Často se hádají, kdo si co vezme. Řvou na sebe přímo před barákem. Z našeho domu se nejmiv snaží teta Amina a teta Rada.

Šly jsme do města – já, maminka, teta Valja a Aljonka. A taky jsme zašly do jednoho domu. Našly jsme tam čaj, tak jsme si každá vzala krabičku. Pak jsem uviděla panenku. Bylo to miminko. Tak jsem si ho vzala. Aljonka zase našla pastelky. Mamka si nevzala nic. Říkala, že ji div nezabil odstřelovač. Vypálil po ní. To by přece byla ostuda, kdyby vás někdo zastřelil v cizím domě a pak vás tam našli jako zloděje. „Máme plno svých věcí. Ani to není kam dát!“ řekla maminka. „Jdeme domů!“ Tak jsme šly.

25. února

Byla jsem v kostele. Stojí za mostem, za řekou Sunžou. Sunža je kalná a špinavá. Kostel zase po palbě z děl celý nakloněný. Dostal plno zásahů. Všechno kolem vypadá jako po silném zemětřesení – domy to byly dřív, teď z nich zůstaly jen části zdí. V kostele rozdávali sklenice s nasolenými rajčaty a s makarony. Babičky byly ruské a mladší ženy většinou čečenské. A hodně dětí. Babky je okřikovaly. Taky jsem tam viděla Lusju. Ta bydlí v pobořených domech. Zabili jí tátu, mámu i babičku. Lusja si maluje pusu. V jednom rozbitém domě našla rtěnku. Je jí čtrnáct.

Maminka říkala, že do zoo spadla bomba a zvířata pomřela. Já zase viděla psa. Střepina mu usekla čumák, tak je teď bez čumáku. Všude je plno mrtvých psů.

Lidi taky říkali, že plný zásah dostal domov důchodců a ti tam všichni zahynuli. Jedna teta jeptiška mě zavedla dovnitř a dolů. Ve sklepě byla tma, jen kolem ikon hořely tenké svíčky. Teta jeptiška mi dala rybu a brambory. Tak jsem to snědla. A maminka kolem kostela zametla.

Říkalo se, že ty rajčata a makarony přivezli kozáci. Kozáci jsou lidi, co bydlí někde daleko a tady pomáhají. Protože je válka.

Pak jsme šly s maminkou zpátky. Vojáci hodně stříleli. Ležely jsme na zemi. A uviděly mrtvého ruského vojáka. Zabilo ho to přímo před námi. Zbraň ležela vedle něj. Měl na sobě modrou uniformu. Maminka zašla do dvora, kde stál transportér. A řekla: „Běžte, leží tam váš mládenec!“ Vojáci něco jedli a pili z láhve. A ani se nehnuli. Tak jsme šly domů.

Dědečkovi Juriji Michajlovičovi jsme daly trochu rajčat a makaronů. Ten měl radost!

27. února

Jedou tanky a vezou koberce. Snad že do Mozdoku a tam je prodávají. A do Ingušska. Tam je taky plno tržišť. Lidi tam nakupují ty nakradené věci. Sousedí loupí a vojáci taky. Dveře jsou kvůli bombám a granátům všude vyvrácené. Když vojáci něco ukrást nechtějí, tak to rozstřílejí, třeba televize a pračky.

Chodíme po městě a sháníme chleba. Jenže není. Nikde. Pytel s moukou už nám došel. Pořád jsem hladová a maminka taky. Naši uprchlíci se vracejí domů a ve svém bytě v druhém patře opravují stěnu. Jsou tam vždycky, dokud se nezačne střílet.

Jednou se stalo, že k domu zajely ruské tanky a my všichni vyběhli ven. Zatím jsme ve sklepě ještě nebyli, ale teď jsme se rozhodli, že tam půjdeme. Strašně se střílelo. Když jsme byli venku, zavřeli jsme dveře. Tank namířil hlavěň na jeden domovní vchod. Tam přitom byly děti, babičky a tety. Začali jsme tlouct na dveře, jenže nikdo neotvíral. Zavřela jsem oči a řekla si, že jestli vystřelí, tak umřeme. Vystřelil, ale vedle. Netrefil vchod, jen zeď nad ním. Z okolních zahrad začali po tanku střílet povstalci a křičeli: „Váňo, vzdej se!“ Tank začal couvat. Mamce se třáslы ruce a dveře otevřít nedokázala. Všichni na ni křičeli: „Leno, rychle! Otevři ty dveře!“ Jenže dveře se po té palbě zasekly. Pak se přece jen otevřely a všichni se nahrnuli do našeho vchodu. A padli na zem. Střílely sem tanky.

3. března

Maminka chodí k velkoobchodnímu skladu. Shání se po dříví. Dříví není a vodu na čaj přitom musíme ohřívat na ohni!

Kolem skladů se bojuje. Pobíhají tam ruští vojáci a povstalci. Mansur šel taky hledat dříví a oni po něm stříleli. Nakonec byl rád, že utekl. Musel vyskočit z prvního patra.

Mansur nosí klobouk. Je to pirát! Opravdický pirát!!! Nejsem schopná říct mu jediné slovo. I když bych moc chtěla. Ale nedokážu to. Stydím se. Někde našel oční stíny a přinesl mi je. Takové mrňavé, v krabičce. Šeříkové. Jako dárek! Pro mě!

Polja

4. března

Slavili jsme svátek Uraza-bajram!* Bába Zina přinesla nasolená rajčata a rýži. Strejda Achmed přinesl pečené brambory. Celou pánev! Opekł je na venkovním ohni. Ani nevíte, jak jsme šťastní! S tetou Valjou a Aljonkou jsme si vyměnili dárky.

5. března

Maminka a strejda Sultan šli do velkoskladu na dříví. Sama se doma bojím. Utíkala jsem přes zahrady za nima do skladu. Sama. A po železničních kolejkách střílel odstřelovač. Kulky dopadaly kousek ode mě. Já ale chtěla najít maminku.

---

* Muslimský svátek ukončení půstu (Ramadanu), kdy se věřící navštěvují a vyměňují si dárky.

Pobíhala jsem tam a volala. Viděla jsem nějaké mrtvolky, ale maminka mezi nimi nebyla a moc blízko k nim jsem jít nechtěla. Ve sněhu ležely i děti. A nějaká babička v šedém šátku.

Konečně jsem našla mámu. Strejda Sultan už se vrátil domů. Maminka pořád hledala dřevo. Ve skladu jsme zašly do malého domku, stály tam staré židle. A vtom začaly střílet tanky. Bumbubum! Hned vedle vybuchl granát. Povalila nás tlaková vlna! Spadala na nás omítka a pár kamenů. Nic hrozného. Vyhrabaly jsme se ven a plazily se pryč. Maminka mi vysvětlila, co se dověděla – že se tu používají taky „teplné“ miny. Co si člověka najdou, pronásledují ho a pak rozervou na kousky. Plazila jsem se sněhem a přemýšlela o tom, že mě si taková mina určitě najde, pokrade se za mnou a pak mě roztrhá.

Dlouho jsme ležely u trati. Lítalý kulky, červené a oranžové. Ale pak se nám podařilo proběhnout domů. Někjaké dříví jsme přinesly! Polja

7. března

Sháněly jsme se s maminkou po jídle. Hledaly jsme, kde se dalo. Když jsme šly do středu města, pořád jsme se zaposlouchávaly, a když letěla mina nebo dělostřelecký granát, hned jsme si lehly.

Potkaly jsme jednu ruskou babičku. Učitelku. Chodila po rozbořených domech a sbírala z nich knihy. Ne věci nebo nádoby – knihy! Ukládala je do vozíku a plakala: „Dějiny se musejí zachránit!“

Člověk vůbec nechápal, odkud se to pořád střílí.

Jídlo jsme žádné nenašly, ale maminka mi za tu dobu povyprávěla o rodině Nikolaje II. Obzvlášť jsem si zapamatovala, jak carské děti vedli na popravu a ty děti jedno po druhém sestupovaly do sklepa. Tak jsem šla a přemýšlela o tom, že se děti zabíjejí ve sklepech. Asi to bude taková tradice. My jsme ve sklepech za tu dobu byly jen jednou. Jinak jsme při těch věčných přestřelkách pořád doma. Když nás zabijou, tak aspoň doma. Nenávidím sklepy!

11. března

Úplně se mi roztrhaly boty. Nohy mám celé mokré. A není si co jiného obout. Tak jsem se sebrala a vlezla do cizího domu. I když jsem dala mamince čestné slovo, že to dělat nebudu. Jenže jsem tam zašla, abych se podívala po těch botách. Jen jsem si nevšimla, že poklop do sklepa je otevřený. Ale ty boty jsem najednou zahlédla. Ležely na pohovce. Zakoukala jsem se na ně tak... že jsem spadla. Do sklepa. Naštěstí ne až dolů. Kdybych žuchla dolů, je po mně. Schůdky ani žebřík tam nebyly, hloubka tak tři metry a dole beton. Stihla jsem se zachytit rukama za okraje díry. Vylézt jsem ale nedokázala. Neměla jsem sílu. Nohy mi visely dolů. Pomocť mi neměl kdo. Nikdo nevěděl, že jsem šla do cizího domu pátrat po botách. Držela jsem se, až mi zběly prsty. A najednou ke

mně přišel čečenský děda. Bála jsem se, že mě skopne dolů a já tam umřu, ale on mi podal ruku. Vylezla jsem ven.

„Co tu děláš?“ zeptal se mě.

„Chtěla jsem si vzít ty boty,“ přiznala jsem se.

„To se nestydíš krást?“ zeptal se mě děda. Zrudla jsem jako rajče. „Sem tě nohy zanést neměly! Škaredou cestu si našly!“ vykřikl děda. „Je to hřích! Hřích!“

„Tohle jsem ještě nikdy neudělala. Dneska poprvé...“

„Jenže i poprvé je to hanba!“ přerušil mě děda. „Hanba!“

A pak si všiml roztrhaných křápků, co jsem měla na nohou. Šel k pohovce a boty zvedl. A hodil je přes celou místnost. „Na!“ řekl mi. „Vezmi si je. Mou rodinu to celou pobilo. Dcerka a vnoučátka jsou mrtví. V tomhle domě už nikdo žít nebude. Všichni jsou tam!“ ukázal nad sebe.

Řekla jsem jen: „Promiňte...“ a šla jsem pryč. V těch svých roztrhaných botách. Pak jsem se rozběhla. Chtělo se mi utéct. Narazila jsem na mrtvolu. Ještě před půlhodinou tu nebyla. A teď ano. Chlap, asi tak čtyřicetiletý. Rus. Civilista. Ležel a díval se na mě modrýma očima. Hned vedle se válel kýbl. Šel pro vodu. Nejspíš ho zabil odstřelovač.

Maminka našla zavařeninu a nesla ji v tašce. „Kde k čertu jsi?“ zeptala se. Tak jsem jí to řekla. Vrazila mi pohlavek. Přímo nad tím nebožtíkem. Až se mi v očích zalesklo. Přišlo mi to moc líto.

„Kromě jídla se nikde nic brát nesmí!“ řekla mi přísně. Pak našla deku, co se jen tak válela na ulici. Mrtvého přikryla a šly jsme domů. Polja

12. března

To byly věci! Šly jsme s maminkou přes most do kostela. Most byl napůl spadlý do vody. Protože ho trefila bomba. Ale po druhé půlce se jít dalo. Na protější břeh.

Kousek od mostu je taky prezidentský palác a zničený hotel Kavkaz. Jenže na mostě stojí dělo a kolem něj vojáci, Rusové. Rozestavili si tu židle a sedí na nich. Teď je to jejich most. No a my jsme šly obě do kostela a byly jsme už uprostřed mostu. A najednou koukám, že po dalším mostě kus od nás běží povstalcí. Hned jsem je poznala, protože na hlavách měli zelené pásky. Začali střílet z takové zelené roury, co se položí na rameno. Přímo po nás! Z jednoho mostu na druhý! To byla taková rána! A začalo hořet. Všichni padli na zem. Vedle nás šla nějaká paní s klukem, Čečenci to byli. A děda s babkou, Rusové. A my. Všichni jsme šli do kostela, protože tam se někdy rozdávalo jídlo. Když ho kozáci přivezli.

To byla taková palba! Takový boj! Vojáci začali střílet z děla na ten druhý most, po povstalcích. Dělo bylo obrovské! Na kolech! Když střílelo, tak se země třásla jako při zemětřesení. Ležela jsem a křičela strachy. Maminka mě popadla

za lince a táhla mě do rozbořeného hotelu Kavkaz. Do troskek přiběhli i další lidi z mostu. Leželi jsme tam na podlaze. A střelba byla silnější a silnější. Já se tak strašně bála! Myslela jsem, že to přichází smrt. A že se to obešlo i bez „tepelné“ miny. Stejně budu zabitá.

Hotel byl úplně zničený. Zasáhly ho tisíce nábojů. Zdi vypadaly jako krajka. Pod nohama všude betonový prach. Leželi jsme tam asi dvě hodiny. Tak jsme se seznámili. Kluk plakal. Tiskl se k tetě Asje. Ta ležela na podlaze a objímala ho. A děda Boris nás všechny utěšoval. Říkal, že sem se palba nedostane. Tak to přece nebývá, aby to zabilo všechny naráz. Každý máme svůj osud!

Najednou koukáme, že hromada hadrů v koutě se dala do pohybu. Byly to nějaké pytle a smetí. A z hromady vylezli čtyři vojáci. Ukázalo se, že tam leželi celou tu dobu! Máma se na ně vrhla: „Co tu děláte?!“

A oni na to: „Jsme tu schovaní. My nechceme bojovat.“

Děda Boris jim začal nadávat: „Co to tu vyvádíte! Venku se bojuje! A vy jste zalezlí v hromadě pytlů!“

Byli to takoví hubeňouři. A povídají: „My nechceme bojovat! My chceme domů! Domů!“

Když palba trochu zeslábla, odvedli nás do vedlejšího domu. Maminka je prosila, aby nám dali neprůstřelnou vestu: „Aspoň jednu,“ řekla, „pro dítě.“

Jenže oni nedali. Sami máme málo, řekli jí. A to si navlíkli každý tři. Asi se báli hrozně.

Přeběhli jsme silnici a oknem vlezli do jiného domu. Jenže tam byl zavalený vchod. Projít se jím nedalo. Muselo se vyskočit z druhého patra. Zpátky se jí nedalo, že se tam zase střílelo. Skočila jsem a dopadla na velkou hromadu rozbitých cihel. Narazila jsem si nohy a odřela ruce. Za mnou pak vyskákali ostatní: s heknutím teta Asja, s nadávkami na rtech maminka a pak babička a děda – ti se nejdřív pokržovali. Dědeček Boris chytil syna tety Asji ve vzduchu.

15. března

Přišel Mansur. Přinesl mouku na placky. Jejich rodina už od nás odešla. Sice se ještě střílí, ale už ne tolik. A oni u nás žili, když se střílelo hodně.

Mansur má kamaráda. Bydlí v sousedním domě. Ti dva všude chodí spolu. A taky mají kamarádku s dlouhým světlým ohonem. Je jí asi šestnáct. Jak já ji nesnáším!

Teta Marjam přijela a pak zase odjela. Někteří sousedi se vrátili. Soused Ramzes z prvního patra měl byt zavalený koberci, ani chodit se tam nedalo.

Mansurova maminka, teta Varja, zase přišla a říkala, jak je to všechno zlé. Její muž už dávno zmizel a jí s dětmi nechal. Odjel na služební cestu a už se nevrátil. Našel si jinou manželku. Moje maminka jí vyložila karty a řekla, že se jednou vrátí. Že musí čekat!

Napsala jsem báseň:
*Celý život sním,
tak jako v pobádce
bezbřebým oceánem popluji.
Svobodná budu.
A volná budu.
V dáli pak spatřím ostrov tajný,
na stromech listí ze smaragdu
a vlny šplouchají tam u břehu.
Jsou tam jen přátelé a stále mír!*

18. března

Mamka se div nezbláznila. V noci se hodně střílelo. Já nesla petrolejový kahan a upustila ho. To byl výbuch! Plechovka se kutálela po podlaze. Začala hořet podlaha a pohovka. A voda žádná.

Pro vodu chodíme do studny. Je to daleko. A odstřelovač tam člověku často pálí na nohy. Takže doma je jen kýbl vody. Mamka ho vylila na podlahu. Zakouřilo se z ní. Jenže podlaha začala jen páchnout a hořela dál. Doběhly jsme pro kýbl k tetě Marjam a polily to ještě jednou. To byl požár! Div nám nevyhořel byt. Byla jsem z toho celá vyděšená. Máma mě zmlátila. A dneska ráno mě přitáhla k zrcadlu a ostříhala mě. Předtím jsem měla vlasy až na záda. Kaštanové. Ostříhala mě dohola. A řekla: „To je trest! Musíš být opatrnější! Celý parkety jsi mi zničila!“

A přitom ta parketa shořela jedna jediná. Jenže maminka mi to neodpustila. Zbila mě a ostříhala mi vlasy. Seděla jsem před zrcadlem a plakala. Třásla se mi brada. Moc hezká podívaná to nebyla. Pak přišla teta Valja a zděsila se: „Zbláznila ses, Leno, nebo co?!“

Mně řekla: „Proč jsi nepřiběhla k nám? My bychom tě schovali.“

Uvázala jsem si bílý šátek. Jinak se mi všechny děti budou smát a ještě mi začnou nadávat.

19. března

Šly jsme pro vodu. Roura byla daleko za zahradami, kde teče říčka Něffanka. Byly tam ženské a děti. Všichni s kýblem nebo konví. Když se tam někdy hodně střílí ze samopalů, musíme padnout a ležet.

Mamka mi ten kahan neodpustila. Když se tam sešlo hodně dětí, strhla mi šátek z hlavy. A řekla: „Takhle jsem ji potrestala! Teď je plešatá a hnusná, protože si nedávala pozor a zapálila podlahu!“

Všechny děti se začaly smát a křičely: „Plešatá palice, dej nám kousek slepice!“ Chechtaly se mi. Jen jsem stála a plakala. Měla jsem pocit, že bude lepší umřít než žít dál. K čemu to je, že žiju?

Polja

20. března

Mám dneska narozeniny. Je mi deset! Na hlavě mám velký šátek a je mi vidět jen obličej, jako bych byla matřoška.

Maminka přišla ke mně, objala mě a řekla: „Asi jsem to přehnala. Na, vem si to!“ A dala mi trošku peněz.

„To máš na zmrzlinu,“ řekla mi. A šla si po svém. Kdežto já sedím a přemýšlím, že ty peníze vlastně nepotřebuju. Že nic nechci. Že mě nemá ráda. Nikdo mě nemá rád.

Přišla teta Valja s Aljonkou. Přinesly starou broskvovou zavařeninu. Jako dárek.

2. dubna

Šly jsme do konzervárny. Já, maminka, Aljonka a teta Valja. Je to daleko. Musí se tam jít tak čtyři hodiny. Dají se tam vzít baklažánové konzervy. S propadlou zárukou. Ale když se to osmahne, tak se to sníst dá. Všichni si je odtamtud nosí. Těch konzerv jsou tam tisíce!

Šly jsme tam kolem předměstských domů a zahrad. Byly tam stovky lidí a novináři. Zahraniční. Mluvili nesrozumitelnou řečí. Maminka říkala, že jsou z Anglie a Francie. Mně a Aljonce dali bonbony!!! Opravdický! Čokoládový! A odešli. Něco si tam fotografovali. A my jsme si všechny ty bonbony nastrkaly najednou do pusy a snědly jsme je. To bylo tak strašně dobrý!

Maminka a teta Valja si nabraly plno baklažánových konzerv. Budeme si je smažit na pánvi!

Ale chvílemi jsme se i bály. Tam jsme šly po silnici, kudy jezdí hodně aut. Ležel tam člověk. Vlastně ne, jen taková černá kostra. Na sobě zbytky oblečení. Tvář a ruce mu snědli psi. Jedli i zprostředka, ale ne všechno. Vedle stál spálený tank. Další mrtvoly už tu nebyly. Maminka a teta Valja se odvrátily a šly dál. To já s Aljonkou jsme se zastavily. A dívaly jsme se. Viděla jsem jeho žebra. Vypadala divně a jako by se na ně nalepily kousky šatů. Mamka a teta Valja se na nás rozeřvaly.

Tak jsme šly dál. Za chvíli Aljonce povídám: „Co když se najednou pohne?“

Aljonka zapištěla. Zpátky jsme touhle cestou jít nechtěly, ale šly jsme. A zase mě to nevylekalo. Podívala jsem se. Ležel tam. Všichni kolem chodí, a on si leží. Přišel pes a očichal ho. Psa jsme zahnaly klackem.

Rozhodla jsem se, že mu budu říkat „tankista“. Padl tady, uhořel v tanku. Je to Rus? Ale kde jsou jeho kamarádi? Proč leží na silnici?

6. dubna

To byl ale hrozný sen! Zdálo se mi o tom tankistovi. Vypadal jako mrtvý, celý černý a ohořelý, ale žije! Hýbe se. Někam se plazí. Rozkřičela jsem se. A vzбудila maminku. Ta mi zase dala pár pohlavků.

9. dubna

Byly jsme s maminkou na Berjozce. Stála tam velká fronta. Rozdávaly se tu krabice od Červeného kříže. Humanitární pomoc.

Přinesly jsme to domů. A najednou koukám – byl tam sýr! Měla jsem na něj takovou chuť!!! Kousek jsem si uřízla a začala ho žvýkat. Jenže fuj... ono to bylo mýdlo! Měla jsem hlad a myslela si, že je to sýr. Maminka otevřela konzervu. Masovou. To maso jsme z plechovky jedly lžičkou.

11. dubna

Všude prach. Páchne to tu. Střílí se. Pořád je válka. Zase jsme byly v konzervárně. Jíme ty baklažány. Konzervy nejsou dobré, spíš dost zkažené. Ale teta Valja je osmaží v pánvi na oleji a celkem to jde. Dá se do toho namočit placka a takhle to jíst. Čekala jsem, až půjdeme kolem tankisty. Mamka s tetou Valjou šly rychle. Aljonka taky. Já táhla kus kartonu, abych ho mohla přikrýt. Našla jsem krabici a tu jsem rozlámala tak, aby to byl dlouhý pruh. Jenže on tentokrát nikde. Koukám – je v příkopu! Někdo ho ze silnice strčil do příkopu. Kolem jedou auta, jdou lidi s kolečkama pro baklažánové konzervy, a on tu leží v příkopě, chudáček! Nožky už mu okousali psi. Asi jim to chutnalo. Zůstaly jen kosti a žebra. Hrozná podívaná. Proto jsem si řekla, že ho přikryju tím kartonem.

Jakmile mě zahlédla mamka, hned na mě zařvala: „Ty mūro, mūro jedna! Okamžitě plav pryč!“

Nevěděla jsem, co mám dělat, ale ten karton jsem na něj zkusila hodit. Trošku vedle.

Mamka ke mně přiběhla, popadla mě za ruku a křičí: „Snad si nemyslíš, že tohle pes neodtáhne stranou?! Nechoď tam a nedívej se na to!“

Zpátky už jsme šly jinudy. Promiň, tankisto.

Polja

15. dubna

Chodíme s maminkou na tržiště Berjozka. A prodáváme dědečkovy udice. Dědeček jich měl hodně. Protože byl rybář! Rybařit jezdil až na Volhu. Chlapi to kupují. Taky budou chytat ryby. My jsme si nakoupily rýži a makarony.

Někdy se střílí. Ale onehdy zaduněl takový výbuch!!! Do vzduchu vylétlo auto s vojáky, co stálo na zastávce. Další vojáci začali střílet. Všichni utíkali pryč. Nebo padli na zem. Zboží nechali plavat. My s maminkou jsme zaběhly k jedné paní do dvora a tam se schovaly v kůlně. Pak jsme šly domů. Střílelo se ještě dlouho. Ležely jsme s maminkou v trávě a já pořád přemýšlela, jestli přiletí mina, nebo ne. Ale nepřiletěla.

Přišly jsme domů a tam Aljonka, Vaska, teta Valja a teta Dusja. Slyšeli výbuchy, tak běželi na schodiště. A modlili se za nás, aby nás to nezabilo. Díky!

23. dubna

Jsou Velikonoce!!!

Já jsem nemocná. Teta Valja mi nabídla karbanátky a mě teď bolí břicho. Tak ležím. Teta Dusja s tetou Valjou napekly. Přišel i soused Valera. Přinesl jablko. A Vaska mi daroval bonbon!

26. dubna

Konečně něco k jídlu! Maminka šla do centra. Rovnou z aut tam zadarmo rozdávali pečivo. Nějací hodní lidi, rozhodně ne vojáci. Všichni si do fronty stoupali dvakrát i třikrát. A pokaždé si vzali tři čtyři velké housky. Maminka nabrala i pro staré lidi z našeho vchodu. Nemůžou chodit. Bolí je nohy.

Já a Aljonka jsme si hrály s panenkami. Rozhodly jsme se, že budeme sestry a nikdy se neopustíme.

15. června

Chodím do školy. Dřív to byla mateřská, ale teď je to normální škola. Z červených cihel. Má stará škola č. 55 už není. Zbyly z ní jen černé zdi. Ve sklepech tam zahynulo plno lidí. Spadla tam bomba. Vybombardovali i mou druhou školu č. 32. Všechny papíry tam shořely. Moje se naštěstí zachránily, protože učitelka je uložila doma.

Děti ve škole mě nenechávají na pokoji. Nadávají mi. Jeden kluk se mě zeptal: „Ty jsi Ruska?“

„Ano,“ řekla jsem. Tak mi dal facku. Přitom jsem ho neznala. Nebyl z naší třídy. Děti si pro mě a pro další Nečecence vymýšlejí hnusné přezdívky – „chcípák Jelcin“, „Ježíšek“ nebo „giaski chak“ (ruská svině). Co špatného jsme jim udělali? Ty děti sem přijely z Ruska a nebyly tu za války jako my. A teď říkají: „Všechno tady je naše. To je naše země. Všichni Rusové patří zabít!“

Sama do třídy nikdy nejdu. Protože mě bijou. Tahají mě za šaty a za vlasy. Vždycky čekám na učitele a do třídy jdu až s ním. Sešity mi taky trhají. To mi udělala Anži. Prostě přišla a roztrhala mi je. Aslan s Milanou se mě zastali, ale Ruslan mě kopl do břicha. Jsem ve třídě jediná, koho považují za Rusku.

17. června

Zapomněla jsem si zapsat, že v zimě umřela Aljončina babička Rimma. Byla přísná, ale vnučku Aljonku měla ráda. Pochovali ji na palouku před domem. Babička Rimma za války často mrzla. A hladověla. Byla ochrnutá.

Aljonce vlastně umřel i tatínek. Ale už dřív. Pomáhal někomu hasit požár a udusil se. Byl to hrdina. Jenže Aljonka s tetou Valjou zůstaly samy dvě. Hodně se s nimi přátelíme!

18. června

Vymyslela jsem si věc – do kýblu se dá voda a rozpustí se v ní sáček práškového džusu Jupí. Pak se to naleje do sklenic, přidá se led a může se prodávat. Chodím na ústřední tržiště. Mám na sobě bílý šátek a bílou zástěru. Přes zelené šaty. Mamka pomáhá v bufetu, prodává tam pirožky. Za to jich dostane pár domů a k tomu trochu peněz. Pracuje u Čečenců. Říká se jim Edik a Arlet, ale ve skutečnosti se jmenujou jinak. Ujali se ruské holčičky z opilecké rodiny.

Džus prodávám sama. A peníze dávám mamince. Obyčejně málo. Dá se za to koupit kousek chleba a pár brambor, ale snažím se.

Dnes jsem zašla do řady stánků, kde se prodávají baterie, hodinky, kazety a čokoláda, a potkala jsem tam nějakou neznámou paní. Koupila si ode mě sklenici džusu a rozplakala se. Pak se zeptala: „Jak se jmenuješ?“

„Polja.“

„To moje holčička se jmenovala Fatima.“ A plakala dál. „Kolik je ti let?“

„Deset,“ povídám.

„Jí bylo taky deset,“ řekla. „Byla ti podobná jako vejce vejci. Zabilo ji to v zimě u nás na vsi. Kanonáda. A přitom jsem měla jen ji.“ Pak přiskočila k jednemu stánku a koupila krabici čokoládových bonbonů. Dala mi ji a šla.

21. června

Mám ráda naši zeměpisářku. Bydlí u zastávky Berjozka, co je tržiště. Taková hubená Čečenka je to. Někdy chodíme domů spolu. Matiku ráda nemám. Já mám ráda literaturu. Jenže školou pořád chodí jeden učitel a říká: „Rusy pozabíjím! Všichni Rusové jsou svině!“ Když má u nás hodinu, tak mě potom děti bijou. Nikdo se mnou nekamarádí. Křičí na mě a nadávají mi. Po jednom prvňáčkovi házely kamením. Byl to taky Rus. Ruských dětí je tu málo. To je hrůza, co se tu děje! Pánbůh nás ochraňuj!

Polja

1. července

Čtu si pořád knížky. Už si moc nehraju. Dřív jsem si s ostatními stavěla města z kamínků a kytiček. Kdežto teď už si pořád jen hraje na dějiny. Na historiky o tom, jak se něco stalo. A jak se na to potom zapomnělo, takže se to stalo znovu. Maminka mi koupila panenku.

Jedly jsme na trhu pirožky a maminka řekla, že my z Grozného nikam nepojedeme. „Ať se odstěhuje, kdo chce,“ řekla. „My ale nikam nepojedeme. Tady je náš domov!“

11. července

Ještě dobře, že se ve škole učí a že neztratím rok. Chodím do páté. Škoda jen, že se neučí taky angličtina.

Střílí se málo. Že by válka skončila? Že by zase byl mír a my bychom si klidně žili?

Děti ve třídě se perou. Já se prát neumím a ani nechci. Moc mě mrzí, když mě někdo zbije za to, že mám ruské jméno.

Ráda čtu knížky. Jiné děti ne. Tak jsem jim začala vyprávět všelijaké příběhy. Poslouchají. A když vyprávím, tak mě nebijou.

Vždycky večer se modlím k Panně Marii, aby mě ochránila. A také k Andělu strážnému.

15. července

V přízemí jsou jen dva byty – náš a tety Marjam. Jiné se sem nevejdou, protože ve zbytku je obchod s ovocem a zeleninou. Prodává tam teta Amina. Hlavně cukr. Teta Marjam mě má ráda. Je to Inguška. Má plno bratrů a sester. Když bylo napadeno Inguško, byli rádi, že utekli a zachránili se. Staříčká maminka tety Marjam šla s ostatními pěšinou nad propastí. Nad nimi létal vrtulník a házel bomby. Plno lidí to zabilo, i děti.

Teta Marjam má dva syny, Jusufa a Akbara. Oba jsou starší než já. Teta Marjam často vykládá všelijaké legendy. Říkala, že jednou se třeba stalo tohle: Nějaký chlap šel v noci lesem. A najednou vidí oheň. Svátek, všichni lidé ze vsi jásají! A pořádají velkou hostinu. Tak začal taky tančit kolem hranice. Pak si vzpomněl, že má u sebe pistoli, a začal střílet do vzduchu. A kolem naráz tma tmoucí. Rozhlédl se – nikde nikdo! To ho pozlobili lesní duchové. Džinové. A ti se střelby bojí. Proto když se na Kavkazu narodí dítě, jeho otec vždycky střílí z pušky do vzduchu. Aby se zlí duchové rozutekli!

23. července

Byli jsme u naší učitelky Jeleny Alexandrovny! Pozvala nás na návštěvu!

Teta Marjam říká, že viděla skřítky. To jsou rošťárny zlých duchů. Džinů. Musíme se modlit. Teta Marjam pronáší muslimskou modlitbu „bismilláh“.

Patoška z druhého patra zase říká, že se má číst v Koránu.

5. srpna

Hodně sousedů se stěhuje. Byty jsou levné. Maminka říká, že náš si ale nikdo nekoupí. Stěhuje se i babička Káťa s Věrou. A sousedka Aňa. A sousedka Nataša.

Já nemám na nic čas. Od rána do večera prodávám na trhu.

Polja

8. srpna

Tetu Valju obtěžují. Chtějí jí sebrat byt. Už jí vyhrožoval strejda Adam z našeho vchodu. Adam s Ajšat se přistěhovali nedávno. Dřív tu nebydleli. Mají tři děti. Adam tetu Valju pomlouvá za to, že je Ruska. Když jsme u tety Valji byly

na návštěvě, kopal do dveří. Aljonka se tak vylekala, že si vlezla pod křeslo. Já vyběhla na balkon. Teta Valja bydlí v prvním patře. Je léto a všechny balkony jsou otevřené, ale nikdo se nás nezastane. Strejda Adam kope do dveří, jenže ty jsou pevné. Takže je nevykopne. Začala jsem křičet: „Pomoc! Pomoc! Chtějí nás zabít!“ Hulákala jsem asi pět minut, ale na pomoc nám nepřišel nikdo. Aljonka strašně brečela. Pak na chodbu přece jen vyšla teta Amina, která má šest dětí a nedávno se nastěhovala nad tetu Valju. A strejdu Adama přemluvila, aby toho nechal a šel. Že jejím dětem se nelíbí, jak tu řveme.

13. srpna

Učitelka Jelena Alexandrovna řekla, že z Grozného odjede. Zamilovala se do jednoho ruského vojáka, co sem přijel bojovat. Seznámila s ním i nás. Koupil mi čokoládu! Potkali jsme je na tržišti Berjozka.

15. srpna

Přespáváme u tety Valji. Dáváme na ni pozor, aby ji někdo nezabil. Pomáhá nám i teta Fatima, ale tajně, aby to nikdo nevěděl. Ta by to schytala! Večer zamýká domovní dveře. Bydlí ve stejném vchodu jako teta Valja.

Tu trápí zlý domácí skřítek. Ve spánku ji škrtí. A sahá na ni, i když je vzhůru. Jednou, když nemohla dýchat, po sobě přejela rukou a ucítila nějakou srst. Začala se modlit a pak to přešlo. Dávají skřítkovi talířek s nadrobeným chlebem a vodou.

19. srpna

Strejda Adam chtěl maminku s tetou Valjou podříznout. Šly obě na Berjozku – my s Aljonkou jsme stály na balkoně a všechno jsme viděly! Strejda Adam běžel s nožem v ruce přes dvůr a řval: „Já tu ruskou bestii podříznu! Jako jehně!“

Svítilo sluníčko. Všude plno lidí, sousedů i řemeslníků, co zasklivali okna vyražená výbuchy. A nikdo se jich nezastal. Aljonka se okamžitě rozbrečela. V předsíni má ikonku – Pannu Marii s Ježíškem. Brečela a brečela: „Co budeme dělat?“ zeptala se mě.

„Musíme se za ně modlit!“ řekla jsem.

Tak jsme si obě klekly a modlily se: „Panno Maria, zaříd' prosím tě, aby strejda Adam naše maminky nezabil. Moc tě prosíme!“

Pak jsme zaslechly, jak jde strejda Adam. Vešel do domu a znovu začal kopat do dveří. Kopal a řval, že nás zabije. Že jsme Rusáci, proto je nás třeba podřezat a byty nám sebrat. Schovaly jsme se do skříně a seděly tam. Pak se vrátily teta Valja s maminkou. Našly nás v té skříně. Spadla na nás police, ale stejně jsme nevyšly – tak strašně jsme se bály. Co když naše maminky budou před domem ležet mrtvé? Copak bychom se nato mohly dívat? Jenže pak se ukázalo, že když

se strejda Adam za nimi rozběhl, moje maminka před ním nikam neutíkala. A hodně nahlas mu řekla: „Ty zbabělče. Ty nejsi Čečenec! Copak Čečenec by utíkal za ženským a chtěl jim vrazit nůž do zad?! Ty nejsi chlap! Stáhnu si sukni a oblíknu ji tobě!!!“

Všichni kolem se začali smát. To je přece hanba, útočit na někoho zezadu. A hanba muži, kterému chtějí obléct sukni! Pak přiběhli nějakí lidi, strejdu Adama s nožem v ruce odehnali a mamka s tetou Valjou mohly klidně jít. Jenže on si počkal, až budou kousek dál, a přišel strašit nás. A kopat do dveří. Polja

29. srpna

Strejda Adam navedl opilce a kriminálníky. Takže teď tetě Valje vyhrožují oni. A strejda Valera, teta Fatima a my ji naopak chráníme.

Včera večer strejda Adam přece jen vylomil zámek ve venkovních dveřích tety Valji a vtrhl dovnitř. Opilý. S pistolí. My jsme zrovna v televizi sledovaly seriál – já, maminka, Aljonka a teta Valja. Máma popadla sekeru, chytila strejdu Adama za loket a vyvedla ho z bytu ven. A řekla mu: „Ještě jednou přijdeš, a rozstřípnu ti palici jako špalek! Ani pistole ti nepomůže!“ Adam se odpotácel pryč.

10. září

Chodím do šestky.

Mamka by chtěla náš byt za pět tisíc rublů prodat. Teta Marjam jí s tím pomáhá. Jenže ho nikdo nechce. Dali by tak tisícovku nebo dvě. A za to se odsud odstěhovat nedá.

Je hezky. Zrovna píšu úkoly. Ve škole je to všelijaké. Dřív jsme se všichni kamarádili, kdežto teď mám samé nepřátele.

10. listopadu

Na psaní jsem neměla čas. Byly jsme na cestách – já, maminka Aljonka a teta Valja jsme byly na cestách. Jely jsme autobusem a viděly hory! A oslíka!

Byly jsme ve městě Mozdoku. A podívaly se do dvou vesnic ve Stavropolském kraji. Tam byli hodní ruští lidi. Maminka s tetou Valjou si chtějí koupit malý domek, kde bychom bydlely všechny společně. Mamka prodá náš byt a teta Valja svůj. Takhle se rozhodly. A koupíme si jeden domek! Takže ty sestry budeme s Aljonkou napořád!

Jakmile lidé v ruských vesnicích zjistili, že jsme z Grozného, hned nás zvali domů, dávali nám najíst a hostili nás čajem. Teta Lizaveta a babička Olga nám darovaly hračky. Všichni nás objímali. A říkali, že u nich můžeme na čas klidně zůstat. Místní lidi běžencům pomáhají. Ze zahrad nosí zeleninu a z almar věci. Nandali nám toho celé pytle – ani odvézt se to všechno nedalo!

Našly jsme si nakonec dům u řeky, za sedm tisíc. V řece jsou tu ryby a v lese houby. A do školy by nás tu taky vzali. Ředitelka je hodná. Moc se mi tam líbilo!

A tak jsme se vrátily a chtěly byty prodat. Jenže nikdo nekoupil. Teta Valja popřemýšlela a rozhodla se, že tu má pochovaného muže a všechny příbuzné. A že by asi nikam odjízďet neměla. Co když už nakonec bude mír? A maminka má zase Groznyj ráda. Tak jsme zůstaly.

21. listopadu

Na návštěvu přišel děd Šamil se dvěma syny. Říkali, že ve městě je to nebezpečné. Že hodně lidí chce bojovat. Maminka jim nabídla čaj a žertovala. Děd Šamil je důstojný starý pán. Má dlouhý plnovous. Mamka mu darovala spousty knih po dědovi Anatolijovi. Některé neshořely. Děd Šamil si jich naložil plné auto.

Jeho synové jsou už dospělí, ale když mluví on, oni mlčí. A něco řeknou, jen když jim to dovolí. To je takový zvyk. Přinesli mi chalvu a bonbony. Maminka na sobě měla nový chalát* a zelený šátek a byla moc krásná.

Aljonka slavila včera narozeniny. Je jí deset. Ale mně už brzy bude jedenáct! Takže jsem důležitější!

Už zase nejde proud. Sedíme potmě a já píšu při svíčce.

Sousedi jdou po tetě Valje. Chtěli se k ní dostat přes balkon a zabít ji. Jenže moje maminka vzala hřebíky a zevnitř je natloukla do balkonových dveří. Pak sem souseď Džim z domu naproti a souseď Baud zkusili vlézt v noci. Přinesli si ze zahrady žebřík. A najednou křik. Poškrábali si o ty hřebíky celé ruce. To byl řev! Jenže tím vzbudili maminku, zrovna jsme tam spaly. Mamka vyšla na balkon a skopla je i se žebříkem dolů. Hulákali na celé kolo: „Vy ruský svině! Vy zrůdy! Však my vás podřežem!“

A máma jim odpověděla: „Dostanete prď, a ne ruskej byt! A Valji se ani nedotknete, vy zvířata hnusný!“

Sousedi mamince říkají, aby tetu Valju nebránila. Mamku mají všichni rádi. Říkají jí Lejla. Jenže ona řekla, že to nevzdá. Lejla začal mamince říkat můj otčím Ruslan. Je to mamincin přítel, muž jejího srdce. Zachránila ho, na trhu. To přijedou transportéry a všechny chlapy zatýkají. Pak je mučí a zabíjejí. Vezou je do místa, kterému se říká filtrační tábor, a tam je zabijou.

Ruslan prodává náhradní součástky do aut. V jeho řadě stáneků pochytili všechny muže – i mladé kluky a starce. Maminka ale Ruslanovi podala prázdnou láhev od vody a začala křičet: „Bere mě srdce! Vodu, doběhňte pro vodu!“ Vojákům řekla, že Ruslan je její souseď a že jí doběhne pro vodu a léky. Tak ho pustili. Všechny, koho sebrali, už nikdy nikdo neviděl.

---

* Dlouhý volný plášť

10. prosince

Malujeme. Nabílili jsme i stropy. Já malovala a bílila stejně jako maminka.

Do školy nechodím. Nechala jsem toho. Mamka říkala, že rok můžu vynechat. Nechodí tam žádné děti. A taky se všude povalují miny, co vypadají jako hračky. My jsme na ně nikdo nesahali, ale jednomu klukovi to utrhlo ruku. A to se jenom chtěl podívat, co je to za krabičku.

Na mě s Aljonkou zaútočil úchyl. Nahý chlap ze křoví. Aljonka začala křičet, ale já po něm hodila kamenem. Pronásledoval nás kolem celého bloku a pak někam zmizel. Asi zase do křoví.

Doma si čtu v učebnicích a kreslím pohádku, jak se rusalka proměnila v člověka a ocitla se v našem světě. Čekají ji válečné trampoty. A pomáhat jí bude malý drak.

16. prosince

Někdy spíme doma, někdy u tety Valji.

Maminka vymyslela, jak to udělat: vzala pár starých rádií a odřezala šňůry. Konce kabelu oškrábala nožem. My s Aljonkou jsme jí pomáhaly. Venku mrholilo. Vařily jsme makarony. Děláme to tak, že když s maminkou jdeme na noc domů, ty holé dráty teta Valja položí na římsu. Říkají tomu „uzemnění“. A druhý konec se dá do zásuvky. Takže když se někdo pokusí vlézt do bytu oknem, aby tetu Valju zabil, praští ho proud. Přes den dráty uklidíme. Takhle žijeme.

Z hor do města přijeli zlí lidé. Berou si, na co přijdou. Mnohou sousedů odjelo – někoho zmlátili, někoho rovnou vyhnali. My jsme zůstali. Maminka má Ruslana. Tomu se zase těžko žilo v Rusku, protože tam Čečence nemá nikdo rád. Teta Valja s Aljonkou, strejda Valera a babičky a dědové tu zůstali. Nemají se kam odstěhovat. Příbuzní nikde žádní.

23. prosince

Brzy bude Nový rok. Řekly jsme si s Aljonkou, že zkusíme přičarovat, aby už nikdy nebyla válka. To se musí udělat tak, že se to napíše na papírek, ten se zapálí a hodí do šampaňského. No a protože šampaňské nám nikdo nedá, hodíme papírek do čaje.

Sousedí, kteří se ubytovali v sousedních domech, vyhazují odpadky z oken. Ohryzky a slupky od brambor. A taky hodně křičí a perou se. Nedávno se před domem strhla rvačka. Staří sousedí se prali s novými. A obojí přitom byli Čečenci. Mlátili se nějakými kůly, které tu někde našli. Dívaly jsme se na to s Aljonkou z balkonu.

Aljonka má vlastní pokoj, pak je tam obývací a pokoj tety Valji. Mají hodně nábytku, stejně jako my. A taky všelijaké vázy a nádobí. Mám u nich moc

ráda obrovský ušák v obývacím pokoji. Vždycky v něm sedáváme obě. Já i Aljonka.

Moje maminka má takový dar: ví věci, co ostatní nevědí. Třeba včera zašla k tetě Valje a povídá: „Máš v domě smrt!“

Moc jsme se lekly. Teta Valja řekla, že to je hloupost. Hloupost! Jenže pak se podívala pod postel a našla chcíplou myš.

12. ledna

Je hrozná zima. Dárky jsme si nedávali. Proud ani voda nejde.

Byla u nás moje kamarádka Chava. Ukázalo se, že staršímu bráchovi ukradla karty. Tak jsem jí řekla, že to na ni bude žalovat rodičům, jenže ona na to: „Ale nebude!“ Dost jsem se divila – jak to, že nebude?!

„Protože ty karty jsou takovýhle!“ ukázala mi je. Na kartách byly nahé ženské, neměly na sobě vůbec nic. „Ty jsem mu čmajzla! Takže jsou moje!“ A Chava mi jednu chtěla věnovat, s takovou paní bez kalhotek. Jenže mě by máma zabila! Tak jsem si nic nevzala. A Chava odešla.

20. ledna

Mamka prodává pirožky na ústředním tržišti. A já taky prodávám – hřebeny, nůžky, jehly... Zboží na prodej dostáváme od Ázerbájdžánců. Jsou z města Baku. A tady u nás obchodují. Mají své vlastní stánky, celé řady.

Je zima. Jenže já stojím celý den na mraze. Musíme něco vydělat. Pohádku jsem zatím nedokreslila. Je slyšet dunění. Už zase se někde střílí.

1. února

Ve městě se ozvala palba. Vylekalo mě to. Zrovna jsem byla na trhu. U pomníku vybuchlo auto. Dokud se střílelo, seděla jsem pod pultem. Všichni se báli. Dýchala jsem přesně podle jógy. Pak to našťěstí utichlo a já mohla prodávat dál.

Bojím se být sama doma. Děti nových sousedů začaly vytloukat okna holemi a bušit do dveří. Vykřikují všelijaké urážky. Na dveře nám napsaly „ruské svině“. Mamka to umyla. Ruslan nadával. Teta Marjam řekla, že neví, kdo z dětí to napsal. Nové děti neumějí rusky. A střílejí po psech. Vystřílely je všude v okolí.

Polja

7. února

Prodávala jsem. Stříleli jako blázni, odněkud od prezidentského paláce. Z trhu všichni utekli. Maminka šla k Minutce hledat babičku Elizabet. Jenže vysoký dům, kde žila moje babička z tatínkovy strany, rozbořily bomby. Lidi říkali, že jsou všichni mrtví. Nepřežil to nikdo.

Polja

7. března

Bojuje se. Všude rachotí kulometry a samopaly. Letadla taky střílejí. Doběhly jsme z naší zastávky Berjozka na zastávku Něfťanka. Tam bydlí mamčina kamarádka Ilja. Kdysi chodily do stejné práce.

Válka se zase probudila. Teta Ilja v rádiu slyšela, že do Grozného přitáhl se svými lidmi polní velitel Gelajev a Rusové je do města nechtěli pustit.

13. března

Zabilo to dítě. Jeho maminka zůstala naživu. Granát vybuchl přímo před domem. Snažíme se vůbec nevycházet. Mrtvých je hodně.

7. dubna

Teta Amina říkala, že ve vesnici Samaški vojáci zabili plno tamních obyvatel. Mezi mrtvými je i její bratr a celá jeho rodina – žena a všechny děti.

Maminka sedí a kouří cigaretu. Jak já ty cigarety nesnáším! Když jí je ale polámu, tak mě sešlehá ručníkem. Teta Amina taky sedí a kouří. A obě pláčou.

Arménský strejda Edik zmizel. Najednou byl pryč. A po něm se nastěhovali lidi. Rusové to nebyli.

24. dubna

Už zase prodávám na trhu. Co se taky dá dělat? Je třeba žít dál! Od rána už jsem si trochu vydělala. Kopila jsem si pirožek s bramborem.

Učím se čečsky. Rusky teď mluví málokdo. Učebnici mi dala teta Marjam. Je tam třeba:

„Cha ce chu ju?“ – Jak se jmenuješ?

„Cho chu deš ju?“ – Co děláš?

A tak.

16. května

Maminka má narozeniny! Koupila jsem jí korále. Měla z nich radost. Stavila se u nás Chava. A byla tam i Aljonka. Tak jsem jim vyprávěla, co se mi zdálo. V tom snu jsem byla na tržišti Berjozka. Všude zima. A sníh. A najednou proti mně jde prezident Dudajev. Má na sobě dlouhý rudý plášť a zelenou vojenskou uniformu. Uviděl mě a zasmál se. A řekl: „Však si ještě zaválčíme!“

23. května

V zahradách za naším domem se dějí divné věci. Večer tam radši nikdo nechodí. Ale ne kvůli střelbě. Islam a Umarův syn tam viděli přízraky. A já nevím, jestli lžou, nebo ne. Fakt je, že v zahradách uhořel Aljončin tatínek a chlapec Vadik. Chvilku předtím umřel taky Aljončin kocour. Takový černý. Říkalo se mu

Mourek. Strašně dlouho se trápil. Protože se otrávil. A nakonec umřel. Teta Valja ho zakopala pod třešni. To je všechno.

Pak jsme se dívali u tety Valji na televizi. Já, maminka, teta Valja, Aljonka, strejda Valera, bába Naďa a teta Fatima. A taky teta Amina. Najednou přišla bouřka a vypnuli proud. No a do toho hlasitě mňouknul kocour. Až člověku na čele vyrazil pot. To byl JEHO hlas! Jiné kočky teta Valja nemá. Neviděli jsme nic, ale kocour chodil po bytě a skoro řval. Všichni ztuhli strachem. Nikdo nevěděl, co si počít. Já plakala a zacpávala jsem si uši. Mourkův přízrak chodil po bytě a křičel. Bába Naďa si začala mumlat otčenáš. Jenže kocour nic. A tak moje maminka řekla: „Mourku! Máme tě rádi. Ale jsi mrtvej. Pohřbenej pod třešni. Tak běž tam. Běž. Nekřič tady, děti se tě bojí a pláčou. Jen běž, miláčku. Vždyť tě nevidíme!“ Nato mňoukání začalo tichnout. Až přestalo docela. Všichni ještě tak půl hodiny seděli jako zařezaní a nedokázali se pohnout. Mourek už nás ale zaplatpánbůh nestránil. Odešel.

3. června

Dostaly jsme se do přestřelky! Přímo na Berjozce. Někdo tam vyhodil do vzduchu tank. Pak začali vojáci chytat lidi a tahali je do aut. Ženské se praly. Nenechaly se sebrat. Mamka varovala tetu Varju z protějšího domu, aby Bašira a Mansura vůbec nepouštěla z domova.

Bašir začal poslední dobou být zlý. Házel po mně kamení a nadával mi do ruských sviní. Je hrdý na to, že se jmenuje po otci!

Přišla Aljonka! Ahoj!

14. června

Je málo vody. Musí se pro ni za zahrady. Tam jsou studně. Jenže mně tam spadly klíče. To teda od mamky dostanu!

Ještěže mi Chava s Aljonkou pomohly dostat je kusem drátu ven. Páraly se s tím půl dne. Ale vytáhly je.

Ještě pořád chodím v šátku. Vlasy mi ještě nedorostly.

19. června

Krav a koz máme plné zuby! Kolem domu se jich objevily stovky. Jejich majitelé je prostě ráno pustí do ulic. Všude pak chodí a serou. Kozy požraly všechny keře a malé stromky. A krávy všechno podupou. Jsou jich stovky!

Mamka se pohádala s jednou ženskou, že její kozy nám tu všechno sežraly. A ta ženská začala klít a vyhrožovat, že všechny Rusy je třeba pobít. Husa jedna! Zabíjet se nemá nikdo!!! Ta krysa bydlí za Rudou zahradou, po cestě na Berjozku.

Teta Valja říkala, že pro Rusy to tu není k žití – všechny je vyhánějí a berou jim byty. Strejda Adam ale zatím nedělal nic, a dokonce na nějaký čas odjel.

Vovkovu babičku ale zbili a tetu Kláru taky. Tak se z Grozného odstěhovaly. V jejich bytech bydlí někdo jiný. Polja

23. června

Prodáváme slunečnicová semínka. Byl u nás Vaska. Jeho maminka Dusja a tatínek Péťa žijou ve druhém patře druhého vchodu. A z Grozného odjet nechtějí!

Vaska přinesl sušenky. Poslouchali jsme gramofon. Je starý a točí se na něm desky. Je to gramofon dědečka Anatolije.

Mansur tu není. Říká se, že je ve vazbě. A že ho vyšetřujou.

Strejda Isa ze sousedství říká, že Rusové někdy střílejí sami po sobě. Že se navzájem nenávidí. Polja

27. června

Zase střelba. Ležíme v trávě. Na zastávce Berjozka to zabilo jednu paní a holčičku. Přímo u vchodu do domu. Nesly si vodu a vedle nich vybuchl dělostřelecký granát.

1. srpna

Volno nemám vůbec. Musím prodávat. Ráno vstanu v šest, najím se a jdu na trh. Tam jsem do šesti do večera. Když něco vydělám, dám si pirožek, když nevydělám, nedám si nic. Pak jdu domů, uklízím a peru. A jdu za zahrady pro vodu. Protože v domě voda neteče. Aljonku vůbec nevidím. Máma pořád řve a nadává. Teta Marjam mě brání. Polja

6. srpna

Dneska se v našem Staropromyslovském obvodu začalo střílet už ve čtyři ráno. Na zastávce Něftanka. Nejdřív daleko, ale pak hodně blízko. Hlavně samopaly. Sousedí nejdřív nic. Já si položila na hlavu polštář, abych to neslyšela. Pak sousedi začali klepat na dveře – u nás a u tety Marjam. Maminka rozestavěla stoličky. Všechny děti si sedly. Přišla Patoška, její sestra Asja a jejich babička Zina. Jsou to Avaři. Bydlí u nás ve druhém patře. Po nich zaklepali i sousedi z prvního patra a k tetě Marjam zase z třetího patra sešla teta Tamara se svými dětmi. A takhle sedíme a sedíme. Prý už je zase válka. No jistě, venku zahoukalo dělo!

7. srpna

Přiběhla k nám Rumisa. Čečenka ze sousedního vchodu. Bojí se, aby sousedi ozbrojencům neřekli, že její bratr zachránil ruského vojenského pilota. Sloužili spolu na vojně. Teď ho schovávají doma. Je těžce raněný. Jmenuje se Ivan, ale říkají mu Ramzan a lžou, že je to němý bratr jejího manžela. Čečensky samozřejmě neumí ani hlesnout! Maminka jí dala nitroglycerin.

8. srpna

Opravdu přišla válka. Všude jsou ozbrojenci. A vyhánějí ruské vojáky z Čečenska. V našem obvodu je těch ozbrojenců tak stovka. Jejich velitel je takový mrňous, ale čiperka! Všichni mu říkají Taťka. Taky je tam jeden asi tak dvacetiletý. Dost neřád. Šel a někde ukradl mýdlo. Lidi si na něj postěžovali Taťkovi. A neřád dostal pořádně za uši! Taťka ho postavil do pozoru přímo mezi domy a začal na něj rvát: „My tu bojujeme s ruskými uchvatiteli!“ Pak přidal něco čečensky a pak znovu rusky: „Alláh vidí, jak se za tebe stydím! Charam! Ty nejsi voják, ty jsi zloděj!“ (Charam, to je čečensky „hřích“).

A ten mladý povstalec si dá ruce v bok a povídá: „Já jsem vzdálenej synovec Dudajeva! Tak bacha s tím řvaním! Jdi do háje!“

To už ale bylo na Taťku moc. Začal znovu rvát, střídavě čečensky a rusky. Co ale chtěl říct, bylo jasné: jestli ještě něco ukradne, bude Taťkovi jedno, čím synovec, a s ostudou ho z oddílu vyžene! To se sousedi zaradovali! Taťkovi moc děkovali. Ostatní ozbrojenci seděli jako myšky a už nikde nešmejdili.

Jinak se členové oddílu většinou usadili přímo po bytech. A lidi je rádi přijali! A nakrmili. V prvním vchodu žijou hned v přízemí.

Stavila se u nás Chava, celá šťastná. Jedou s maminkou do Inguška, protože tam je mír. Jejich táta Sultan tu zůstane a bude hlídat věci. Její tatínek se mi líbí. Chavě nikdy nenadává a všechno jí odpustí. Má ji moc rád!

V bytě tety Marjam přespává mladá dívka. Jmenuje se Lajla. Má dlouhý cop a je hrozně hubená. Šátek nenosí. Maminka a teta Marjam jí chtěly dát najíst, ale ona to odmítla. Dala si jen kávu. Lajla je taky ozbrojenec. Je jí devatenáct. Jejího muže Rusové mučili a pak ho zabili. Vojáci ho i s dalšími lidmi z jejich závodu naházeli do nehašeného vápna. Maminka říkala, že je to příšerný! Taková smrt zaživa. Lajla se to všechno dověděla. Nechala své dvouleté dítě u babičky a dědy a vzala do rukou samopal. Nikdy ještě nedržela zbraň v ruce, ale když jí pro nic za nic zabili muže, tak se chopila samopalu a bojuje.

Taky jsou v oddílu dva šestnáctiletí kluci. Narazili si klobouky a vypadají jako piráti. Holky od nás, tak o rok mladší, se před nimi nakrucují. Jedna z nich je z našeho vchodu, Tamařina dcerka. Říká se jí Peřičko. Chodí opravdu zlehka, jako by tančila. Ta druhá holka je z protějšího domu. Jmenuje se Rita. S kudrnatou hlavou. Obě běhají za těmi kluky a koketují s nima. Pořád se smějí. A nosí jim zavařeninu. Tu jim mažou na chleba a těm klukům ho dávají.

Moje mamka ozbrojencům v kloboucích povídá: „Jste ještě děti! Co to má za cenu – narazit si klobouk s pérem?! Běžte domů!“

A kluci ozbrojenci na ni vřeští: „Pani! Stejně nás zabijou. Tak jsme se takhle vymódili naschvál. Aby si nás ostatní pamatovali krásný!“ Mamka jen pokývala

hlavou a šla, kdežto já sedím a všechno si zapisuju. Je krásně! Všude se střílí, lítají kulky, ale ty naše holky špásují s kluky v sombrerech. Cpou se zavařenínou. Na Peříčku je vidět, jak se jí líbí ten modrooký. Jmenuje se Ratmir. P.

9. srpna

Pro vodu šli v noci dospělí. Mě s sebou nevzali. Strašně jsem se bála. Tak jsem seděla s Lajlou v bytě tety Marjam. Všichni ozbrojenci někam zmizeli, ale ona tu neznámo proč zůstala.

V našich domech žije plno lidí. A těch dětí! Děla přitom střílejí až přímo k nám. Jenže malé děti nechápu, že ven se chodit nesmí.

Přes den jsem vyšla před dům a uviděla jsem Vasku. Je o rok mladší než já. Hrál si na ulici. Pak se začalo střílet, tak jsme seděli u nich ve vchodu. Dědeček Idris řekl, že válka brzy skončí, a dal nám perník. Rozdělili jsme si ho.

Viděla jsem chlapečka Islama z Příčné uličky. S maminkou. Oba v předklonu utíkali kolem plotu před palbou.

Vzala jsem si maminčinu voňavku a postříkala se. Jenže ona to vyčuchala, a tak mě seřezala! Rukama a ručníkem. Hodně to bolelo. A prý abych na takové věci ani nesáhla! Zastal se mě Vaskův táta, ale seřvala i jeho. Proč pořád křičí a pere se? Polja

10. srpna

Venku to zase bouchá. Sedím doma v kuchyni. Náš dům hoří. Hlavně horní patra. Všude plno kouře. Já se ale ani nehnu. Celá se zachvěju, když vršek domu zasáhne další granát, ale sedím na místě. Ani se nehnu. Jít na chodbu, nebo dokonce ven mě ani nenapadne.

Mamka je pryč. Šla s dalšími lidmi do velkoobchodu s rybami. Že jich jsou tam celé bedny. Slíbila, že je přinese hlavně důchodcům z prvního patra a z domu naproti. Už nemají co jíst. Šla tam s dalšími ženskými.

Sedím doma v kuchyni. Jak přijde má smrt, nevím, ale nebojím se jediné, když píšu. Přijde mi, že dělám něco důležitého. Budu psát.

Před pár dny se u nás zastavil strejda Adam. A omluvil se. Maminka mu za tetu Valju nandala, co se do něj vešlo. Znovu se omlouval a říkal, jak se stydí. Že ji chtěl jen vyděsit, aby utekla, a jemu tak zůstal byt i věci! „Ale zabít jsem ji nechtěl,“ tvrdil strejda Adam. „Jen vyděsit.“ Pro ty ryby šel s ostatními taky, ale jen tak nikomu nic nedal. Jedině prodával!

Požár u nás nahoře uhasili, ale dům č. 88 hoří dál. A jak! Valí se z něj černý kouř. Všude se střílí. Lajla někam zmizela. Ostatní ozbrojenci vlastně taky. Že by útočili Rusové?

Chlapec v prostředním vchodu je zraněný. Je mu sedm. Nohy má plné stře-pin. A celé opuchlé.

Přišla maminka. Ryby rozdala a od nikoho nic nechtěla. Domů nechala dvě menší. Cestou se s ostatními dostala do prudké palby.

11. srpna

Příbuzní tety Marjam, taky Inguši, řekli, že půjdou s uprchlíky. Jenže když ti jdou „koridorem“, tak po nich letadla a vrtulníky střílejí. Plno jich tam pobili. Na silnici dlouho ležela s rozhozenýma rukama zabitá žena s dítětem. Teta Marjam to viděla. Maminka řekla, že my do žádného „koridoru“ nepůjdeme. Kdežto Bart a Zulva se svým dítětem vyrazit chtějí. Dali nám své klíče. Řekli, že pod jejich domkem je sklep, tak když bude kdokoli chtít, ať se tam jde schovat. A všechno jídlo, co tam lidi najdou, můžou odnést a sníst. S námi se do toho domu rozhodli vydat Jurij Michajlovič a jeho žena. Strašně se bojí leteckých pum.

Teta Valja s Aljonkou šly k dědovi Pašovi a strejdovi Sašovi. Ti mají v uličce taky svůj domek. Strejda Saša je kamarád Aljončina mrtvého tatínka. Je moc hodný! Když bere, vždycky dětem nakupuje dárky. Na tenhle den se s Aljonkou moc těšíme. Už nám toho nakoupil!

V nedalekém čtyřpatráku to pobilo staré lidi. Po domě v noci začali pálit z tanků. Lidi utekli, ale dědové a babky to nestihli. Polina

21. srpna

Napíšu všechno pěkně popořádku. V posledních týdnech to nad námi lítalo pořád dokola. Z letadel shazovali bomby. A z vrtulníků taky. Dívala jsem se na nebe a myslela na to, že nám dali 48 hodin. Říkali to v rádiu – a pak že všechny zabijou.

Seděli jsme v malém sklípku. Před hlubinnými bombami by nás to nezachránilo, ty zničí domy i s lidmi na prášek. Nějaký mizera si usmyslel, že nás bombami pobije. Seděli jsme v temném, dusném sklepě – já, maminka, děda Jurij Michajlovič a jeho žena babička Nataša – a čekali jsme na smrt. Bylo to v domku těch lidí, co jsme je skoro neznali. Co se dali k uprchlíkům. A šli pěšky. Po ostřelované silnici. Takže nikdo neví, jestli žijou, nebo ne. Jedli jsme boršč uvařený z jejich zelí. A když se tolik nestřílelo, pekli jsme si na ohni placky.

A co ještě se stalo! Večer jsme s maminkou šly k nám do bytu – pro vodu do vázy na kytky. Bylo ještě světlo. Před vchodem do domu plno lidí. Byl klid. Viděla jsem tetu Tamaru, její děti, strejdu Adama a hodně dalších sousedů. Zpívali si a louskali semínka. Tak jsme řekly „brýden“ a šly domů. Sotva jsme za sebou stačily zavřít dveře. A najednou taková rána! Mě to přes celou předsíň odhodilo do kuchyně. Zůstala jsem ležet na podlaze. Mámu to taky povalilo. Náš vchod zasáhl dělostřelecký granát. Odněkud se sem seběhli povstalci. Asi ze zahrad, kolem domu jsem je neviděla už dlouho. Přiběhli a začali raněné tahat stranou.

V chodbě byl puch a kouř! Všude křik a nárek! Někdo vběhl k nám a křičí: „Rychle, obvazy! Plno vašich sousedů je raněných!“ Maminka popadla prostěradlo a začala ho trhat. Pak zahlédla, že povstalec má za pasem nůž. „Nožem to bude rychlejší!“ Začali prostěradlo rozřezávat a převazovat raněné. Já ležela na podlaze. V uších mi zvonilo. A maminka říká: „Přinesu další prostěradla! A škrtidlo. Tohle je krvácení z tepny!“ A zase zašla k nám do bytu. V tu chvíli další děsný výbuch. To dělo náš vchod zasáhlo podruhé! Všichni, co se seběhli pomáhat, byli zranění nebo mrtví. Maminka tomu unikla jen zázrakem.

Ten křik a úpění, to byla hrůza! Dveře od našeho bytu se jen zkrřížily. Nebyly zamčené, tak je to rovnou nevyrazilo. Začala jsem se plazit z bytu na chodbu a tam... TAM všude kusy lidských těl a kolem nich plno krve. Ta krev je hustá, skoro černá. Strejda Adam křičí a hned u našich dveří buší hlavou o zem. Utrhlo mu to chodidlo. Chvilku předtím tu ještě pro sousedy hrál na harmoniku. Trochu opilý...

Slečinka Peříčko se drží za břicho a křičí: „Ratmire!“

Tetu Žannu to roztrhalo na kusy a teta Tamara křičí: sama je zraněná, ale jejího syna to zabilo. Seděl hned u vchodu do domu. Ukázalo se taky, že mrtvý je i Ratmir v sombreru, ten, co se tolik líbil Peříčku. Přiběhl pomáhat lidem. Další sousedi jsou taky zranění. Strejdovi Adamovi z prvního patra maminka nohu nad ránou stáhla škrtidlem z elektrické šňůry. A on křičel: „Zabij mě, Leno! Doraž mě! To je šílená bolest!“

A máma na to: „Čekáte čtvrtý dítě, Adame. Musíš to přežít! To vydržíš!“

Pak pár ozbrojenců naložilo raněné z našeho domu do aut a rozvázeli je do nemocnic. Což klidně nemuseli. Sousedi přece byli jen obyčejný lidi. Ale oni je neopustili. Pak jsem šla po schodech, po kotníky v krvi. Celá jsem byla od krve! Úplně celá!

Venku se několik povstalců seřadilo do živé zdi a všechny ženy a děti (mě s mamkou taky) odvedli z ostřelovaného pásma pryč. Kryli nás vlastními těly! A to jsme je nikdy předtím neviděli!

Když mě uviděl dědeček Jurij Michajlovič, nejdřív se polekal. Myslel si, že jsem těžce zraněná. Jenže všechno moje oblečení bylo jen od cizí krve. Ani jsem hned nemohla psát. Jen jsem ležela a koukala do stropu. A ruské úřady oznámily, že nám dávají 48 hodin. A dost. Víc nic. To je konec.

Ozbrojenci hned další den po tom, co u našeho domu vybuchly ty granáty a zabily plno civilistů, přišli k domu, kde teď bydlíme. A zaklepali. Maminka otevřela. Ani nešli dovnitř, jen řekli: „My víme, že tu máte dítě (to mysleli mě, tím dítětem!) a starý lidi. Tak vám neseme mlíko.“ Postavili na zem dvě plastové láhve mléka a šli. Měli toho plnou bednu a roznášeli láhve všude, kde byli děti a staří lidi.

Dovlekly jsme se s maminkou k Aljonce a tetě Valje. Jsou teď u dědy Paši a strejdy Saši. Strejdu Sašu málem zastřelili. Psal si deník, stejně jako já. A spro-

stě tam nadával na vojáky. Ozbrojenci deník našli, počítli si v něm a chtěli ho zabít. Tak jim povídá: „Schválně si tam přečtete, co píšu o ruských vojácích!“ A otočil stránku. Přečetli si to a rozchechtali se – takové tam byly nadávky. Strejdu Sašu zase pustili, ale deník mu nevrátili. Nechali si ho. Na památku!

Teta Valja nám nabídla tvarohové placky a brambory.

Polja

23. srpna

Říká se, že část Rusů přešla na stranu povstalců. A bojují za Čečensko. Kdy nás konečně přestanou bombardovat letadla? Tak kdy?! A kdy nám přestanou vyhořovat 48 hodinami, než nás zabijou?

Popřemýšlela jsem o tom a napsala Rusku báseň:

Kdybych tak byla větší

a měla tvrdší krok.

Rusové, což vás to těší?

Cožpak to není šok?

Když vaše zvony zvoní,

jaké to požehnání!

Někdo je sytý a voní,

nás čeká umírání.

Kytky tu ale jsou bezky,

a nebe modřejší!

Proč tedy nechcete všechny?

Proč my dál nemůžem žít?

Ten bol a vzpomínky tyhle

všechno, co v paměti mám,

skládám si jak ciblu k cibli

a zničit nenechám!

28. srpna

Bydlí u nás holčička Kristina. Je těžce zraněná. Palbou z tanků. Museli ji operovat. Další dítě už nezachránili. Kristininu maminku, tetu Oxanu, dobře známe. Prodává na trhu brambory. Kristina zatím žije. Je jí 7. Jejich byt dostal přímý zásah. Bydlely v domě na zastávce Taškala.

Dveře od bytu už máme opravené.

Strejda Adam je v nemocnici. Má utrženou nohu. Peříčko má zase střepiny v břiše a teta Tamara v koleni. Zranění jsou i další sousedi, jeden do hlavy, jiný do nohou. Říká se, že to střílela ruská jednotka. Ty, co nepřežili, jsme pochovali. Polja

2. září

Chtěla bych se učit. Budeme zase chodit do školy?

Maminka se dověděla, že v srpnu to zabilo i jednoho známého. Chodil doma po dvoře. Jmenoval se Alaudi. Když jsem byla malá, tak mě chovával. Maminka z toho byla smutná.

Někdo zabil koťátka, co žila u nás pod schody. Prý je po jednom postřílel přímo před očima kočky, jíž patřila. Viděla jsem jejich mrtvolky. Mamka s tetou Fatimou je pochovaly.

11. září

Mým kamarádům Saškovi a Erikovi to zabilo tátu. Byl to Ázerbájdžánec, maminku mají Rusku. Stalo se to u nich v domě. A stříleli jak Rusové, tak ozbrojenci. Erikovi je 14 a Saškovi 10. Erik utíkal do nemocnice a střílel po něm odstřelovač. Jenže tatínek mu stejně umřel. Klukům zbyla jen maminka a babička. Saška se strelby bojí. Když se střílí, leží na schodech a hlavu si zakrývá rukama.

Polja

1. října

Jsem zase v nové škole, v šesté třídě. Děti ve škole mě nenávidí. Když jsme šly s Aljonkou domů, házely po nás kamením. Jakmile se dověděly, že máme ruské příjmení, začaly na nás křičet: „Vy ruský svině!“ Jeden kluk z desítky ke mně přišel a před všemi mi vrazil facku. Stáli jsme ve vestibulu, celá třída a pár učitelů. Upadla jsem. Tu bílou blůzku jsem si celou umazala. A on ještě řekl: „Ty ruská kurvo!“ A odešel. Všichni se přitom otočili. Nikdo mi nepomohl vstát. Dokonce ani naše třídní mu nic neřekla. Nevěděla jsem, co mám dělat. Tak strašně jsem se styděla! Vůbec se neumím bránit. A být „Ruska“ je zlé. Dřív to tak nebylo.

Polja

9. října

Byla jsem pochválena za sloh. Předčítal se před celou třídou. Psala jsem o plachetnici. Plachetnice pluje oceánem. Na pevnině zuří války, ale na lodi je mír. A jsou tam všichni lidi, co nechtějí bojovat. Za námět jsem dostala jedničku s hvězdičkou, ovšem za pravopis tři mínus. Když píšu ve škole, dělám plno chyb.

Pak přišel jiný učitel a ptal se všech dětí, kdo v jejich rodině je ozbrojenec. Sliboval odměnu a lázně. Děti to říkaly a učitel všechno zapisoval na papír. Pak se rozdávaly dárky. Já nedostala nic.

Při tělocviku jsme šli ven, ale všechny děti z naší třídy se vzaly za ruce a začaly řvát: „S tebou si hrát nebudem! Máš ruský jméno! Di pryč! Táhni, ty Rusko!“ Učitel nic. A já cítila jen prázdno v prsou. Proč jsou na mě takoví? Tak jsem šla. Seděla jsem sama na lavičce mezi stromy. Nedávno tam našli mrtvolu chlapa v bundě. Ohryzal ho pes. Ležel tam několik dní.

Polja

14. října

Dneska jsem si poprvé poslechl vyznání lásky. A najednou zaklepal Saška, syn tety Alji. A povídá: „Miluju tě, Poljo!“ Je o rok mladší než já. Polja

16. října

To jsem Saškovi samozřejmě nepřipomínala. Jenže mně se víc líbí jeho starší bratr Erik. Je moc statečný. Běžel zachraňovat tatínka. Kdežto Saška je ještě malý.

Když na mě moje máma ječí a nadává mi, Saška vždycky zaklepe na dveře a ptá se, jestli nejdu se smetím. Máme hned za domem obrovskou skládku, úplná hora odpadků to je. Z pohledu myši něco jako Everest. Popeláři pro smetí nejezdí už léta. Tak vezmeme odpadkové kýble a jdeme tam. Takhle mě zachraňuje před mámou a jejími pohlavky.

28. října

Jsem u tety Valjy a Aljonky. Bydlí teď v domě dědy Paši.

Přišla jsem ze školy domů – dveře otevřené, klíče v zámku, ale maminka nikde. Je pryč. Tak jsem běžela k tetě Valje a ta mi říká: „Tvou maminku zabili! Zabíjí a podřezávají všechny Rusy. Musíme hledat její tělo.“

Vrátily jsme se k nám domů. Teta Valja povídá: „Otevři skříně! A hledej! Ruský vojáci Groznyj vyklidili, teď nás tu všechny pobijou. Všechny!“ Posloučám ji a ruce se mi třesou. Proč maminku zabili? Co komu udělala? Té zatracené války už mám plný zuby!

Otevřely jsme všechny skříně a hledaly. Teta Valja říkala, že maminku určitě rozčtvrtili a nastrkali do almar. Nakonec nic, a tak mě teta Valja vzala s sebou. Říká, že do děčáku mě nedá. Že budeme s Aljonkou spolu jako sestry. A že odjedeme do Ruska!

Mezitím přišla maminka. Byla na trhu. Klíče prostě zapomněla ve dveřích. A my byly tak vyděšený! Plakala jsem. Hrdlo se mi sevřelo, ani dýchat jsem nemohla. Máma řekla, že nosí šátek, že má nos jako Kavkazanka a že ji rozhodně nikdo vraždit nebude. Teta Marjam ale říkala, aby si stejně dávala pozor.

Teta Valja by se nejradši odstěhovala, jenže nemůže prodat byt. Polja

16. listopadu

Zabili staré Armény. Manžele. Oběsili je. Někdo to udělal kvůli bytu. A vyvraždili i ruskou rodinu: tatínka, maminku a tři děti někde u zastávky Autotrust. Dokonce i mimino v postýlce podřízli. Jak je to možné? pomyslela jsem si. Asi museli přijít moc oškliví lidé a chtějí všechny pobít. Proč taky nemůžeme někam odjet? Maminka říká, že není kam, protože nemáme žádné příbuzné, a bydlení jinde taky ne, protože tenhle náš byt nikdo nekoupí, takže není kam jít. Co si ale počneme?

Ve škole mi každý den někdo nadává a ponižuje mě.
Máma dál prodává na trhu, aby měla peníze na jídlo. Je teď pořád nervózní.
Polja

26. prosince

Rodina Erika a Sašky z Čečenska odjela. Najednou. K příbuzným do Ruska. Snad se jich ujmou. Snad je nevyženou. Ale jak mě tu mohli opustit? Nechat mě tu samotnou... Bože můj, jak mně je tu smutno! Moji milovaní sousedé! S vámi jsem klidně seděla v zimě, bez světla a bez vody. A jak jsem s vámi byla ráda! Vraťte se do Grozného!

31. prosince

Můj otčím Ruslan se odstěhoval na venkov. My s maminkou jsme se vypravily k tetě Lejle. Bydlí na ubytovně. Pozvala nás na oslavu Nového roku. Kamarádíme se s ní. Moje teta Lejla je Inguška. Pracovaly s mámou spolu. Lidi všude střílejí a házejí dělbuchy. Panebože, jak já to nenávidím, ty výbuchy! Ty dělbuchy! Je to hnusné. Je to zlo!!!

Ve škole se vždycky snažím jít do třídy až s učitelem. A taky s ním odcházet. Pořád mi trhají šaty. Sešity i aktovku mi spolužáci vyhazují oknem z druhého patra. Nadávají mi. Nemám žádné kamarády. Aljonka je v jiné třídě a do školy chodí málo. Taky se bojí.

Snažím se číst co nejvíc knih o józe a buddhismu. P.

Prodávám na trhu. Sama. Pírožky a čaj. Maminka je nemocná. Leží a nemůže vstát. V bytě je zima. Netopí se. Mamka má revma. Snažím se vydělat a přinést nějaké jídlo.

Na Nový rok to bylo prima. Večer jsem si dala karbanátky a zeleninový salát. Hodně se střílelo. Teta Lejla zpívala při harmonice. Přišli i její příbuzní a sousedi. Všichni pili čaj a přikusovali pírožky. Nakonec někdo přinesl láhev šampaňského. Všem nalili tak, že každý měl sotva na dně. Taky jsem si vyžadonila. Na papírek jsem napsala „ABY UŽ NEBYLA VÁLKA“ a hodila jsem to do hrnečku, kam mi nalili celou lžící šampaňského! A vypila to. Tak se to musí, jinak by se nic nesplnilo! Jenže papírek neshořel a přilepil se ke dnu. Musela jsem ho vyškrábnout. Polja

14. února

Přijel k nám otčím Ruslan. S mámou se pohádal. Smiřoval je jeho přítel, mulla* Šervani.

Nemám žádné kamarády. Jsem sama. Je to nuda.

Pohádku o rusalce už jsem dokreslila.

18. února

Pohádala jsem se s Aljonkou. A hned řeknu proč.

Do školy chodíme spolu a zpátky obyčejně taky spolu. Jenže tentokrát mně vyučování skončilo a ona měla ještě čtyři hodiny. Šla jsem na záchod, vrátila se do třídy a koukám, že moje aktovka je pryč. Někdo mi ji schoval. A to jsem tam měla klíče od domova! Zulje se taky ztratila taška. Ostatní ji nenávidí a nadávají jí. Je taková tlustá. Tak jsme se spolu vrhly ty tašky hledat. Někdo nám řekl, že je snad ukradla Linda. Příběhla jsem do Aljončiny třídy a prosila ji, aby šla hledat se mnou. Ona ale odmítla. Tašku jsem našla až tři domovní bloky od školy, ve sněhu. Hodila ji tam Linda. Klíče byly zaplaťpánbůh na místě! Tak jsem se vrátila pro Aljonku. Vrhla se na mě, protože jí mezitím vyučování taky skončilo: „Kdes byla, Polino?! Nemohla jsem tě tu najít! Jako by ses do země propadla!

---

* Hovorové označení muslimského duchovního

No co na mě čumíš, ty krávo?! Radši mi řekni, kde ses toulala! Já pro tebe jen to nejlepší, a ty se chováš jako prase!“

Sice jsem dál klidně stála na místě, ale vzteky jsem v duchu až nadskočila. Pak jsem jí řekla: „Ty jsi ale buranka! A jak to myslíš s tou krávou a s tím prasetem?!“ (Samozřejmě schválně.)

A všechno jsem jí to vyložila a myslela si, že pochopí. Jenže Aljonka jen rozhořčeně zaječela: „Ty jsi ale sobec! Tohle já poslouchat nebudu!“ Co jsem jí na to měla říct?

„Táhni k čertu, kam taky patříš.“ A zabočila jsem za roh. Tím naše kamarádství skončilo. Mrzí mě to.

19. února

Náš učitel biologie se jmenuje Hodža Nazirovič, ale říká se mu samozřejmě Nasreddin. A tenhle Nasreddin Rusy nemůže vystát. Kvůli válce. V hodinách čečenské kultury, kterou taky učí, vždycky říká: „Děti! Hlavně se nikdy nepřátelte s Rusy! Ti jedí prasata, což je špinavé maso. Rusové mají rádi psy, a to jsou potvory. Rusové Čečencům nikdy nedali pokoj! Rusové jsou netvoři a netvory zůstanou!“ A tak dále. Na tuhle hodinu bych nejradši nechodila. A tak jen sedím a v duchu si říkám: Copak já jsem vzala samopal a zabíjela Čečence? Já jsem přece vždycky všem pomáhala. A bomby na nás taky padaly na všechny!

A dneska mě nečekaně sám z hodiny vyhodil. Pro nic za nic. Za to, že jsem Ruska. Ale já přece nejsem o nic horší než on! Pravda je, že jsem zbytečně neztrácela čas a klouzala jsem se na kopečku hned vedle školy.

To je lepší mít rád psy a být Rus než se podobat našemu učiteli. No nemám pravdu?

Polina.

24. února

Do školy jsem dnes nešla. Jsem nemocná. Uklízelá jsem celý byt a četla si Námořníka na koni, o Jacku Londonovi.

A teď chci vylíčit sen, co se zdál mamince. Nejmenuje se nijak, ale to se dá vymyslet. Třeba Konec světa.

Zdalo se jí o naší nebožce babičce Galje a ta jí řekla: „Země umírá!“

„A co lidi?“ zeptala se maminka.

„Země hyne v ohni. Zůstanou jen černý kameny.“

„Ale lidi...“

„Lidi přijdou přestěhovat.“

„A je třeba brát si s sebou nějaký věci?“ zeptala se máma. „Lidi, co odcházej, si s sebou vždycky něco berou.“

„Ne,“ odpověděla babička. „S sebou nepotřebuješ nic, tam všechno dostaneš.“

Mně se hned nato taky zdál sen, skoro jako pokračování toho maminčina. Pojmenovala jsem ho Děsivý příběh.

Neviditelný hlas oznamoval: „V roce 1999 bude strašné zemětřesení. Z hor dolů se povalí kameny a část souše zaplaví oceán.“ Dál vidím sebe, jak se svou kamarádkou Aljonkou utíkám před těmi kameny. Hledáme vodu. V rukou držím starý stříbrný pohár. Před námi se otevře propast. Tady na naší straně vidím známé tváře. Aljonku, maminku, tetu Valju, Erika, Sašku, Vasku, Mansura, Muslima, Chavu, tetu Marjam, tetu Fatimu... a další.

Všichni se potřebujeme dostat na protější stranu propasti. Většina lidí se zříští dolů, ale já, maminka a teta Valja se nějakým zázrakem opravdu ocitneme na druhé straně.

A neviditelný Kdosi v tom snu mluví dál: „Pak už na planetě Zemi nebude voda a lidi pomřou!“ Hrůza, co? Jsem zraněná, klopytám a potácím se nazdařbůh – a najednou vidím v poušti velkou kosmickou loď mimozemšťanů. Která snad přiletěla alespoň některé z nás zachránit. A na té i s lidmi, kteří se přece jen zachránili, odlétám do vesmíru. Odtud už jen vidím, jak se naše planeta jako bojový granát trhá na kusy. Země už neexistuje! Místo ní poletují jen malé úlomky připomínající komety. Úplně jako bych cítila tlakovou vlnu výbuchu. Mimozemskou kosmickou loď to odhazuje dál do kosmu. Nostradamus předpovídá atomovou válku. Poldi

26. února

Byla jsem ve škole. Rozesadili nás do jiných lavic. Já sedím v druhé řadě od učitele. Kluk, co sedí vedle mě, pořád obtěžuje a hučí do mě. I dneska. Jmenuje se Maga a je o rok starší. Je mu dvanáct.

„V koho věříš, Polino?“ ptá se mě potouchle. „Schválně!“

„V hodný lidi,“ odpověděla jsem. „V takový jako ty rozhodně ne. Proč se ptáš?“

„Odpověz přesně – v Alláha, nebo například v Ježíše Krista?“ pokračoval a rozvalil se přes celou lavici.

„Pročpak ti to dělá takovou starost?“ zeptala jsem se a tušila v celé téhle debatě další podraz. „Tak já ti to řeknu: Věřím v Boha, a jak se jmenuje, je mi jedno.“

„A čteš Bibli, nebo Korán?“ zeptal se už smírněji Maga.

„I to, i ono.“

„Tak jsi pašák! A přijdeš do ráje!“ rozesmál se. A pak dodal. „A vezmeš mě s sebou, kdyby něco?“

„To se ještě uvidí,“ zasmála jsem se taky. „Jen se bojím, že by to tam pro tebe bylo otravný.“

A on najednou: „Nemohl bych tě doprovodit domů?“

„Nedělej si násilí!“ já na to. Na víc jsem se nezmohla.

„Tak nic, jak chceš!“ A odešel. Měla jsem radost jako blázen, protože už mi lezl na nervy. Připadal mi jako kámen na krku.

Jakmile byl Maga pryč, sesypaly se na mě holky. Jedna z nich patří k naší třídní holčičí bandě. Jmenuje se Linda. V té bandě jsou bohaté Čečenky z elitních rodin. Vede ji Lvice Lurie. A Linda je jedna z jejích služek.

„Polino! Buď se nám podřídíš, nebo tě zabijem!“ řekla mi Linda, skloněná až k mému uchu. Za ní stálo ještě pět dalších služek Lvicy Lurie.

„Jenže já neumřu!“ vpálila jsem jí vesele, protože jsem se ještě bavila tím, co říkal Maga.

„Táhni ke všem ďasům!“ rozeřvaly se na mě.

„Jó?!“ zeptala jsem se a dodala. „Ale jedině s váma se všema. Co bych u vašich známých dělala, kdybyste nešly se mnou?“

Dlouho dumaly, co by mi tak odpověděly. Jenže na nic nepřišly. Dostaly vztek a vypadly. A já seděla ve své lavici a smála se – dokud nezačala biologie.

27. února

Jdu ze školy. Řekla bych, že na škole nic dobrého není. Ale přece jen si poslechni, co ti budu vyprávět. Dneska ráno jsem přišla do třídy. Linda mě vyhnala z mého místa a nařídila všem, kdo nejsou v bandě, aby se rozesadili, jak jim ona a holky řeknou. Na mě byla kvůli tomu včerejšku obzvlášť vzteklá. S Lindou nikdo nechťel nic mít. Je to vřeštidlo drzý! Jedna z nejvěrnějších bojovnic Lvicy Lurie.

Ostatní ve třídě, co nejsou v téhle holčičí bandě, jsou takzvané vrtule, které se podřizují příkazům bandy. Kluci jsou jakoby zvlášť, ale taky Lvici poslušají a bojí se jí. Je to jiná škola a na rozdíl od těch dřívějších tu mají svoje pravidla.

Takže si na Lindin rozkaz všichni přesedli. Já řekla, že si stejně sednu do druhé lavice, a když ne u okna, tak třeba u dveří, a hned jsem se tam posadila. Vrhla se na mě a sprostě mi nadávala. Hned se k ní připojil i mizera Chasik: „Hele, ty ruská obludo, ty si sedneš tam, kam ti my Čečenci řeknem!“ rozpráhnul se na mě. Tak jsem je všechny poslala kamsi. Tím ranní přestřelka skončila a začalo vyučování.

Učitelé se do pranic žáků vůbec nevměšují a celkově se tváří, že se jich to netýká. Až na jednoho, na Sultana Magomedoviče, který dětem, co po mě na ulici házejí kamením, nejen nic neřekne, ale ještě jde vedle nich tak, aby je zakryl.

S Aljonkou jsme se pořád ještě nesmířily. Zašla jsem za ní hned po vyučování, ale jen se nafoukla a zafuněla jako lokomotiva.

4. března

Ve škole mě zase přesadili. Tentokrát ale sedím v lavici s Magou. Rád dělá člověku věci naschvál. Já ho když tak praštím knížkou. Fakt je, že mi nic dlužen nezůstane. To jsou věci!

Ze školy domů jsem šla se Zairou. To je taky éro. Vykládala mi o... doufám, že víš, co mám na mysli. O tom radši psát nebudu, nebo tě najde máma a přečte si to.

Poldi

8. března

Ahoj! Byla u nás teta Marjam. Daly jsme si dortíky a pily k nim čaj. Postěžovala jsem si, že maminka mi ubližuje, a teta Marjam mi na to řekla, že jedna její příbuzná měla dvě mámy. Tak jsem se zeptala: „Jak to?“

„Normálně,“ odpověděla teta Marjam. „Muslim měl dvě ženy a hodně dětí. A aby děti nezlobily, tak jim řekli, že mají jednoho tátu a dvě mámy. A ani jedna z těch žen nikdy neřekla, který z těch dětí je její a který ne. Obě ženy je společně koupaly i krmily. Jedna z holčiček si celou tu dobu myslela, že její maminka je ta hodnější, kdežto ta druhá je falešná, protože jedna ji vždycky litovala a ta druhá naopak pohlavkovala. Jenže rodiče nic neprozradili.“

Když se ta dívka vdávala, šla za otcem a řekla, že srdce jí už dávno prozradilo, že její matka je ta, co vždycky stála při ní a litovala ji, a ne ta, co jí nadávala a věčně ji peskovala. A zeptala se přímo: „Tak jak to je doopravdy?“

Otec odpověděl: „Tvoje matka je ta, co tě pořád hubovala – protože chtěla, abys byla ještě lepší.“

S Aljonkou jsme se usmířily! Prostě jsme spolu začaly mluvit a bylo to! Zato s mamkou máme pořád nějaké konflikty a všechny jsou hloupé.

Třeba: Je tma. Nejde proud. Sedíme v kuchyni. A před domem mňouká náš kocour Miška. Ven chodí ventilačkou a zase se tudy vrací. Máma povídá: „Běž do pokoje a křikni na něj, ať jde domů!“

„Je tam tma,“ říkám a беру si svíčku. „Ještě ani nevyskočil na okno. Musíme počkat.“

„Jen plav! Fakt koukej plavat, nebo uvidíš!“ řve na mě výhružně. Člověk se v životě nemá jak potěšit – obličej samý uher, až se stydím koukat do zrcadla.

Čtu si v knihách o pubertě. A taky Angeliku si čtu. To byla velká žena! Jak já bych si přála být korzárka nebo se setkat s Joffreyem de Peyrakem nebo se stát královnou milenkou!

Tak zatím! Hezké sny! Pánbůh nás ochraňuj!

Polja, Poldi, Paulina. Paulina jsem doma. Mámin muž Ruslan říká, že Paulina znamená arabský páv.

10. března

Četla jsem si v Koránu. Súra o pomlouvačích je nádherná!

*Běda každému pomlouvači, jenž na cti utrhá,
který bohatství bromadí a stále je počítá,
a že jmění jeho jej učiní nesmrtelným, se domnívá!*

*Pozor však, vždyť věru bude vržen do Drtící!
Víš ty vůbec, co je to Drtící?
Boží oheň zažehnutý,
až k srdcím šlehající
a nad nimi se v klenbu pojící
a jak sloupy protažené stojící.*

11. března

Když jdeme s Aljonkou ze školy, čeká nás prázdná silnice, velkosklady s betonovou ohradou a pusté pláně. Každou chvíli nás obtěžujou kluci.

To ale nevádí, ty pošleme víš kam.

Nedávno jsme si vážně podebatovaly s Aljončinou maminkou. A ta nám říkala, že i holky jako my zlí lidi kradou a prodávají do zahraničních nevěstinců. Já i Aljonka bychom moc chtěly cestovat do zahraničí, ovšem ne do nevěstince.

Když už jsme byly skoro u silnice, najednou se k nám ohromnou rychlostí přihnalo modré auto. A představte si, že zastavilo přímo vedle nás! Otevřely se dveře – a kolem zrovna ani noha. Jen pole, pláně a betonová zeď... Umíte si to vůbec představit?! Aljonka se z toho okamžitě podělala, ale než jsem se stačila leknout já, z auta vylezl óbrowskej chlap! Aljonka (přesně jak ji to naučila maminka) letěla pryč a hulákala. „Pomoc! Rychle! Zachraňte mě!“ Kdežto já zůstala stát jako zařezaná. Chlap se zadíval na prchající Aljonku a divil se tak, že jeho tvář najednou vypadala jako okurka.

„Holčičko,“ povídá mi, „nevíš, kde je tady Polonská ulice?“

„Ne!“ vyhrkla jsem a rozběhla se za Aljonkou. Když už jsme byly skoro na kraji pláně, zjistily jsme, že auto zase jede za námi. „To je teda ale smůla, Polinko,“ vyhrkla Aljonka. „Sbohem, maminko!“

„Dej mi ruku!“ křikla jsem na ni a utíkaly jsme, jak nejrychleji jsme uměly. Nakonec jsme utekly. Aljonka si byla jistá, že to byl zlý loupežník. „Na takový pustý místa už nikdy nepudu,“ řekla má kamarádka. „Protože kdyby se mi něco takovýho stalo ještě jednou, tak to nepřeziju.“ No a co si myslíte? Sotva jsme přišly k vyhořelému paneláku na našem sídlišťátku, tak u nás zase zastavilo auto! Vystoupil chlap a ptá se: „Děti, kde tady bydlí Zara?“

„Nevíme,“ odpověděla jsem. Aljonka se roztrásla hrůzou a beze slova se rozběhla za maminkou.

„Co bys dělala, kdyby mě někdo chytil a zatah do auta?“ zeptala jsem se později.

„Samozřejmě bych utekla pryč,“ přiznala se poctivě. Div jsem se z toho neskácela. „A co ty?“ zeptala se pro pořádek ona.

„Já bych tomu autu rozbila sklo a oznámila to všem hlídkám po městě. Ty už by ho našly!“ odpověděla jsem. „Vojáci jsou po celým městě. Jen tak se odsud odjet nedá.“

„To nemá cenu. Lepší je utéct!“

Nehádala jsem se s ní – když člověk sám nechce bojovat, nemá cenu nic.

12. března

Už zase jsme se s Aljonkou pohádaly. Šly jsme ze školy – já, Aljonka a Zulja. Zulja je Čečenka, ale nikdo se s ním nebaví a všichni jí nadávají. Je taková tlustá a z chudé rodiny. A ta Zulja najednou povídá: „Aljonko, máš brášku?“

„Nikoho takovýho v rodině nemám,“ povídá Aljonka.

„A co Luka?!“ Vybavila jsem si najednou jejího bratrance, do kterého byla tajně zamilovaná. Aljonka vyrazila jako opařená a už zdálky na mě zaječela: „Co je ti do mě a mojí rodiny, ty příšero hrozná?!“ Teď jsem si tedy jako opařená připadala já.

Zulja chodila společně s Aljonkou do první třídy, ale v jiné škole. A samozřejmě o ní beztak všechno věděla. Když Zulja zaslechla, jak mi Aljonka nadává, šla raději jinudy. A já se rozběhla za Aljonkou. Vůbec jsem nechápala, čím jsem se jí tak dotkla.

„Co se stalo?“ zeptala jsem se. „Tys jí všechno vykecala!“ zavřeštěla Aljonka a začala vztekle dupat. Vykecalas jí, jak ho miluju a že až vyroste, bude to můj manžel – tos jí vykecala!“

„Nic takovýho jsem neříkala...“

„Nelži! Ty krávo! Ty mrcho!“

A šla si dál, jako by se nechumelilo. Tak jsem za ní křikla a udělala na ni neslušné gesto prostředníkem, co jsem viděla v americkém akčním filmu. A taky jsem šla, ale na druhou stranu. No není to husa, ta Aljonka? Ale já možná taky... Paulina

15. března

Tak jsme se s Aljonkou smířily. A jak? Úplně normálně – vyšla z domu a povídá: „Poljo, proboha promiň!“ a udělala ksicht, až jsem se rozesmála a hned jí to odpustila. Jenže pak se ukázalo, že mě odprošovala, protože jí to nařídila teta Valja. Ale to nic, hlavně že je klid!

To včera se stala taková věc. Úplná fantazie! Nejdřív jsem byla s maminkou na trhu prodávat. Pak jsem přišla domů a začalo mě bolet v krku. Řekla jsem si, že si chvilku odpočinu. Natřela jsem se vodkou a vzala si prášky. Kdežto moje mamča se vypravila na návštěvu k tetě Marjam. Zamkla jsem za ní, začala si číst v knížce o chlapci Zrzkovi; všude jsem nechala rozsvíceno, abych neusnula, lehla jsem si... a za chvíli jsem spala. Spala jsem asi dlouho a stalo se tohle: Maminka seděla u tety Marjam na návštěvě a přišel tam i můj otčím Ruslan. Pak se mamka s Ruslanem vrátili domů, ale bylo zle! Mě by nevbudila ani rána z děla. Asi půl hodiny bubnovali na dveře, ale já je neslyšela! Všichni se polekali, že se mi něco stalo, a začali společně vymýšlet historky na téma „chudák

holka nechala odemčeno a přišli vrazi“. Jen si to představte – chudák holka! A to mám být JÁ! Teta Marjam zoufale bušila do zdi (prý se báli, že ta zeď snad spadne), maminka zase mlátila do dveří a můj otčím Ruslan se rozhodl, že dovnitř vlezle oknem. Však bydlíme v přízemí. Jenže dovnitř neprolezl. Jen strčil hubu do ventilačky otevřené pro kocoura Mišku a začal rvát: „Poljo! Poljo otevři! Prosim tě otevři dveře! To jsem já, Ruslan!“ A tak pořád dokola. To už jsem samozřejmě spát nemohla – otevřela jsem oči, podívala se na něj a najednou mě napadlo: Co je to za hrozný sen? Do okna mi leze čert! Kuš, ty nečistá sílo! Pak jsem se převrátila na druhý bok a zase začala chrápat. Když ti venku pochopili, že žiju, začali ze všech stran bouchat s novou silou. Dokonce i Malika, co bydlí v prvním patře, tloukla kladivem do balkonového zábradlí, aby mě vzbudila! Teprve pak jsem se vzbudila nadobro a šla odemknout. Do bytu vtrhla maminka, otčím i sousedi.

„Tos fakt nic neslyšela, Poljo?“ křičeli jeden přes druhého.

„Fakt ne,“ odpověděla jsem podle pravdy.

19. března

Dneska mě potkalo plno nepříjemností, malých i velkých. A Ruslan měl zrovna narozeniny.

Naší kočce Ksjuše se k ránu narodila koťata, jenže kocour Markus, co nám ho tu nechaly Patoška s Asjou, jedno to koťátko chytil a zakousl. Naplácala jsem mu, ale nejhorší bylo, jak se to koťátko trápilo, než umřelo.

Taky jsem se dověděla, že teta Valja s Aljonkou se rozhodly z Čečenska odstěhovat – tohle není život a Rusy tu klidně zabíjejí. Byty obsazují lidi z hor. Pokud Aljonka odjede, tak už se tu nemám s kým kamarádit. Dimka, Serjoža a další tu všechno nechali, sebrali se a odjeli. Jenže moje máma tvrdí, že má Čečensko ráda, a doufá v mír.

Představuju si třeba tohle: Jdu jako obvykle do školy. Je podzim. Prší. Všichni kolem na mě dorážejí a nadávají mi (jako obvykle):

„Ty ruská zrůdo!“

„Zabijem ji!“

„Táhni si do toho svého hnusného Ruska!“

(Což bych s radostí udělala. Jenže my tam nikde nemáme ani přízeň, ani bydlení. Takže není kam odjet.)

Už zase jdu tou špínou, skrz posměšky a plivance, a moje kamarádka, moje adoptivní sestra tu NENÍ!

„Není“ je hrozné slovo. Ale ještě horší je „navždy sbohem!“. Čeká mě jen déšť, vítr a sníh. Urážky a popichování. Jsem na to sama, bez Aljonky. Takhle půjdu do nového podzimu, do nového školního roku. A zítra mám narozeniny.

Polja

26. března

Měla jsem narozeniny, minulý čtvrtek. Bylo mi 12.

Nic pěkného se neděje. Jedině neštěstí za neštěstím – teta Valja byla ošklivě pomluvená. A všechno to způsobil strejda Adam, který utrpěl zranění ve vchodu do našeho domu, když tam opilý hrál na harmoniku. Napsal na ni udání. Že ho teta Valja „napráskala“ ruským vojákům, kteří ho pak „mučili“, až nakonec „přišel o nohu“.

A velitel Basajev* podepsal rozkaz, že zrádce je třeba postřílet – a vůbec si to neprošetřil. Jenže jaký to jsou zrádci?! A večer je přišli pobít. Ozbrojenci. Byli čtyři. Čečenci se samopaly. Měli s sebou to lejtstro – na něm razítko s vlkem a Basajevův podpis. A nikdo se těch udaných nezastal. Všichni se polekali. Nebo dokonce utekli. Před dům vyšel jen dědeček Idris, Inguš, který se svou babičkou bydlel v prvním patře. Zmlátili ho pažbami.

Aljonka s tetou Valjou stihly uniknout přes balkon, po prostěradle, jen v tom, co měly zrovna na sobě. A ozbrojenci obsadili jejich byt! Teta Valja už tam zpátky nemůže. Bojí se. Schovává se, kde se dá. (To nám jako velké tajemství vylíčila teta Fatima.) My přece bydlíme v jiném vchodu, tak jsme nevěděli, že je přišli zabít. Jestli to teta Valja s Aljonkou přežijou, tak se z Čečenska odstěhují. Jedni Čečenci jim slíbili, že jim pomůžou pryč. Mamka mi zakázala za Aljonkou chodit (schovávají se s tetou Valjou po soukromých domech). Protože kdyby mě ozbrojenci vyslídili, tak by zabili je i všechny, kteří je schovávají!

Že Aljonka odjede, je zlé. Jenže teta Valja s Aljonkou musejí odjet. Jedině že nemají ani doklady, ani peníze. Poslali jsme jim aspoň chleba.

Kocour Markus zakousl ještě jedno kotě. Tak jsme ho s maminkou odnesly. Nechaly jsme ho na trhu, ať si žije tam, vrah jeden kocouří!

Adamova žena, teta Ajšat, mou mámu proklíná a říká: „Tys ho zachránila, Leno, a já abych teď žila s mrzákem!“ Maminka sama není ráda, že ho zachránila. Polja

2. dubna

Dostala jsem se k Aljonce. Už jim pomáhají chystat odjezd. S nimi chce z Čečenska utéct taky strejda Saša.

Seděly jsme s Aljonkou na podlaze – tak, aby nás oknem nebylo vidět. Dívaly jsme se na starý film podle Dumasových Tří mušketýrů. Je tam taková písnička:

*Skřípí sedlo dávno odřené,
vítr chladí všechny staré rány.
Kam vás to, pane, osud požeňe,
což klid tu pro vás pořád není k mání?*

---

* Šamil Basajev (1965–2006) – viceprezident mezinárodně neuznané separatistické vlády v Čečensku

To je ono – klid zkrátka pro nás není k mání. My s maminkou zůstaneme tady. Ruslan by v Rusku žít nemohl. Tam Čečence nenávidí. Tak je mlátí a nadávají jim. Jako tady nenávidí Rusy. A to všechno kvůli válce. Když nebyla válka, tak byl mír. Polja

26. dubna

Včera přijeli naši přátelé – kluk Saška, jeho bratr Erik a teta Alja. Ty jsem teda už nečekala. Když v prosinci odjeli do Krasnodarského kraje k příbuzným, v duchu jsem se každý den modlila: Drahý naši milovaný sousedi, vraťte se! Nenechávejte mě tu samotnou! Já vás všechny mám moc ráda – hlavně Erika a Sašku. Proč pořád nepřijíždíte? Přijďte, je mi po vás tak smutno!

Když jsem myslela na Erika, najednou se mi v hlavě samy poskládaly verše:

*Za oknem duje vítr chladný
a ševelí mi o setkání,
že uvidím tě znova jednoho dne,
v kouzelném letním podvečeru.
Říká mi, že se mi vrátíš,
jenže už jiný, nežs byl dřív.
A že ten vítr, chladný vítr,
Odnese všechny naděje.*

A včera přijeli. Saška s Erikem k nám hned přiběhli na návštěvu. Nešel proud. Tak jsme seděli při svíčkách a hráli karty. Pak mě zvali ještě k nim domů, ale já nešla.

Dneska jsem si oblékla svůj nejhezčí chalát a pěkně jsem se učesala. Maminka si toho všimla a povídá mi: „Poljo, co přijeli ti kluci, tak o sebe nějak dbáš!“

„Ale kdež, ani na návštěvu tam k nim nepůjdu!“ vyhrkla jsem, i když to nebyla pravda.

„Však oni tě ani nepozvou!“ odsekla máma. Nevím proč, ale strašně jsem zrudla. Asi k nim nakonec opravdu nepůjdu. Saška mi sdělil velký tajemství: že tu nejsou nadlouho a že za dva týdny z Čečenska zase odjedou. Sem přijeli k babičce. Doma ji někdo přepadl. A okradl. A vyděsil. Je už hodně stará a bydlí někde daleko od nás, na sídlišti.

„Život je jeden z nejtěžších.“ To je teda fakt.

28. dubna

Dneska jsem nešla do školy. Mám angínu.

Včera jsem se zase prokradla do toho rodinného domku za Aljonkou. Zatím s tetou neodjely. Ozbrojenci je hledali a vystrašili staříčkého dědečka Pašu, který je schovával – že prý ho zastřelí. Udělalo se mu zle od srdce a asi umírá.

Ozbrojenci se v bytě tety Valji usadili natrvalo. Vyhnat se nedají! A pravdu o strejdovi Adamovi slyšet nechtějí. Aljonce s tetou Valjou se pořád nedaří dostat se z Čečenska pryč. Co teď? Zabijou je?!

Viděla jsem Saškovu a Erikovi babičku. Jmenuje se Tosja.

P.

3. května

Koupili mi nové šaty! Hned jsem utíkala na návštěvu k Saškovi.

10. května

Prodávám na trhu šťávy. Abychom měli na jídlo.

Zašla jsem k sousedům, k Saškovi, Erikovi a tetě Alje. Saška ale zničehonic povídá, že se se mnou bavit nebude, a utekl za Baširem. Hrát fotbal. A Erik šel zase za Mansurem. Na mě tak zbyly jen lívance se smetanou, teta Alja a televize. Už k nim nikdy nejdu!

Já tak někde potkat toho Bašira!

13. května

Byla jsem u Erika. Hned utíkal pryč, kdežto Saška chvílku poseděl, ale pak utek taky.

Už mám plán, jak to udělám příště – zítra v televizi poběží film Srdce tří, a až za mnou Saška přijde, tak mu řeknu: „Pojď sem. Ke komu u vás asi jdu na návštěvu? K tobě, nebo k tetě Alje? Proč mě teda zveš, když mě tam pak necháš a jdeš si? Pokud se mnou nechceš kamarádit, tak to řekni!“ A uvidíme...

Maminka bude mít brzy narozeniny. Už jsem jí koupila dárek.

18. května

Z toho pokárání Sašky samozřejmě nakonec nic nebylo. Když k nám přiběhl, tak jsem mu všechno odpustila. Ale teď o něčem jiném.

Deničku, byla jsem s Erikem a Saškou pro pitnou vodu v zahradách. V našich domech voda není, takže ji taháme po kýblech. Kluci mě celou cestu popíchovali, ale ne zle, spíš jen tak žertem. Kvůli džusu Jupí. Pošklebovali se mi, že ho ve džbánu nerozmíchávám lžící, ale rukama. Fakt je, že ruce se mi trochu obarvily. Pak si dělali legraci z mých punčoch. Říkali mi Pippi. Pokud jde o ty punčochy, byla jsem celá zděšená, protože v tom blátě po zahradách si mi strašně ušpinily, a oni si dělali legraci i z toho. A je to tak, že Erik hraje prim a Saška mu pořád přihrává, mizera jeden.

„Když jsme v prosinci odjížděli z Čečenska do Ruska, tak jsme ještě nic nevěděli,“ řekl Erik. „Ale teď jsme přijeli zpátky a je jasný, že jsi malá hloupoučká šmudla v šátku. V ruský vesnici, co jsme bydleli, byly opravdický holky v minisukních! Co tancují na stole a normálně chlastají! A líbají se. Kdežto ty jsi pitomoučký dítě.“

Strašně jsem se urazila. Chtělo se mi brečet, ale takovou radost jsem jim neudělala. Erik si toho ale všiml a cvrknul mě do čela. Tak jsem ho zatahala za vlasy. A on mi řekl, že se kluci s holkami prát nemají, protože je čekají všelijaký hezčí věci, ale tomu že budu rozumět až tak za dva roky. A takhle fantazíroval pořád dokola. Proč mě poučuje? Mně je přece už 12!

Saškovi je jedenáct a Erikovi nedávno bylo patnáct. A Saška, co mi přísahal nehynoucí lásku a společně se mnou se modlil za mír v našem městě, teď staršímu bráčkovi přitakával.

Ve frontě na vodu jsme stáli dlouho. Pak tam přišla nějaká slečinka, asi tak čtrnáctiletá, a mí kamarádi se hned zazubili na celé kolo. Začali jí říkat komplimenty, předvádět se a napařovat. Tak jsem si nabrala vodu, strašně se urazila a šla domů. Polja

20. května

Byla jsem ve škole. Líbí se mi Imran. Je to můj spolužák. Má zelené oči. I když – Erik a Saška se mi taky líbí. Nevím nevím, deníčku, jestli mi rozumíš: sama sobě moc nerozumím.

25. května

Ve škole jsme měli slavnostní nástup, přesně po třídách. Protože jedenáctáci dělají maturitní zkoušky. A na vysvědčení budou mít razítko s vlkem. Takové razítko existuje jedině v Čechách. Jenže jinde ho nikdo neuznává. Natáčeli nás kamerou, asi budeme v televizi.

Zacpávala jsem si rukama uši. A nejen já, ale všechny holky. Kluci nám přímo na tom nástupu házeli pod nohy bouchací kuličky a nikdo jim neřekl ani slovo.

Saška se mnou nekamarádí. Včera, sotva jsme s maminkou přišly na návštěvu k tetě Alje, mi povídá: „Zahraješ si s náma na slepou bábu?“

„Jo,“ řekla jsem.

Jenže vtom přišel Bašir a navrhl Saškovi a Erikovi, že by si mohli venku zahrát fotbal. Saška se šíleně zaradoval a zaječel: „Hurá, hurá, tak já budu kapitán!“ Protože on chce být kapitán vždycky. Vtom se zjevil můj otčím a maminka se vydala domů, k nám do přízemí.

A já Saškovi povídám: „Nemohla bych si zahrát s váma?“

Saška na to: „No, vlastně mohla, ale nebude tě to bavit,“ a dál si obouval kecky.

Erik mi říká: „Ty jsi přišla na návštěvu za Saškou, Poljo?“ (Těhle otázky jsem se bála nejvíc.)

„Já...“ řekla jsem pomalu, ale do řeči mi skočila teta Alja: „Polja k nám normálně přišla na návštěvu!“

Jenže Erik byl k nezastavení: „Polja přišla za mým mladším bráčkou Saškou! Tak proč on jde pryč?“

„No co, ať si jde,“ prohodila jsem. (Saška se mezitím klidně oblíkal – jako by se nechumelilo.)

„To je teda neslušný: Ty za ním přijdeš, a on si zmizí někam do háje!“ Vypadalo to, že Erik se rozhodl mě nadobro zničit.

„Co má být, přece se nic neděje,“ snažila jsem se z toho vybruslit. Nic lepšího mě nenapadlo. Saška to ještě vylepšil tím, že mamince vykládal, jak jsem s nimi chtěla hrát fotbal! A že by mě to nebavilo. Div jsem hanbou neumřela. A Erik se Saškou klidňanko odešli. Oba.

Polja

31. května

Ze školy nás už dávno pustili domů.

Aljonka s tetou Valjou se pořád pokoušejí nějak odjet. Vykládala jsem si karty. Taky bych s nimi jela.

Dneska u nás na dveře zaklepal Saška. Otevřela jsem a on řekl: „Poljo, nechceš zajít k nám? Moc tě prosím!“

„Nevím,“ odpověděla jsem, když jsem si tak vybavila poslední dny.

„Tak já se pro tebe za půl hodinky stavím!“

A odešel. No a já koukám, že za půl hodiny utíká s Erikem před barák, zahrát si s klukama fotbal! No jo! To je ale dobytek!

2. června

Prší. Jako by ten déšť plakal společně se mnou.

Jestli to vyjde, tak dneska z Čechenska Aljonka s tetou Valjou navždycky odjedou. Slíbily, že nám napíšíou. Teta Valja s Aljonkou dopis někomu dají a ten člověk ho předá nám – aby je nenašli a nezabili. Jejich věci jim už nedali, ale dovolili, aby si vzaly doklady. Celý byt a všechn jejich majetek teď patří čečenské rodině, která jim pomáhá s tím odjezdem. Hlavní ale je, že Aljonka i teta Valja jsou naživu.

Poslední, co jsem jí řekla, bylo: „Však spolu prvního září zase půjdeme do školy, Aljonko! Na shledanou!“ Když jsme se loučily, dala jsem jí svůj řetízek. Byla to moje jediná cenná věc. A taky jsme se domluvily, že dokud se zase nesečkáme, nebudeme si stříhat vlasy.

Doufám, že se s touhle svou kamarádkou zase co nejdřív setkám. Panebože, pomoz mi!

Polja

3. června

Saška se mnou nemluví, Aljonka odjela a zatím jsem od ní žádný dopis nedostala. Včera jsem se s tetou Aljou dívala na komedii. Když na chvilku zapnuli proud. Jinak od začátku války obvykle v domě není ani elektřina, ani voda, ani plyn.

Přečetla jsem si knihu o chiromantii, pak jsem si zalistovala v babiččině bloku, kde se píše o čarách života na dlani, a sestavila jsem si přehled svého osudu.

*Riziko povede k vítězství. Je třeba vzdát se v zájmu kumštu bažení po světské moci.
Citlivé srdce. Básnické.*

*Sklon k požitkářství, smyslnost a lišácká povaha. Život v obrožení, vzpoury a války.
Nešťastná láska a po ní šťastné, klidné manželství.*

Sice nemuzikální, ale o to výřečnější.

*Veselí a prostota. Vše, čeho dosáhnou, občas pokazí sobecká pýcha,
Ale zachraňuje mě sklon k filozfování a humor.*

Už skoro rok se věnuju józe. Tak dvě hodiny denně. Dělán cviky z hathy a medituju v lotosové poloze. Naučila jsem se vidět světlo i se zavřenýma očima. A na nic nemyslet. Což pomáhá hlavně po hádkách a křivdách. To vyloženě zachraňuje. Hodně čtu o Buddhovi. Polja

6. června

Celý den jsem prodávala na ústředním tržišti. Pořád tu štávu. Chlapi mě obtěžujou! Zrůdy odporný! Jedinou radost jsem zažila, když jsem na trhu uviděla Erika. Ptal se mě, jak se vede. Taky něco prodává a pomáhá mamince, aby bylo aspoň na jídlo.

Plat nikdo z nás nedostává. Otčím obchoduje starými součástkami k televizorům a sám ty televize taky opravuje. Maminka prodává pirožky, já štávu. Jídla ale máme stejně málo. Dneska jsem vydělala 19 tisíc. To je tak na chleba, máslo a malou rybí konzervu. Maminka vydělala 32 tisíc.

Zrovna jsem si četla a maminka najednou povídá, že budu mít brzy děti. Jak na to přišla? To musím zjistit. Polja

11. června

Jsem ztracene! Nikdo se mnou nekamarádí a nikdo mě nemá rád. Jsem na tom opravdu moc špatně. Ani nevím, jestli je Aljonka naživu. Kam je asi odvezli? A ona ani nenapíše. Od rána do noci na trhu prodávám štávu a žvýkačky. Saška se se mnou nebaví, vždycky uteče. Kamarádí se s Baširem a Mansurem. Polja

19. června

Jsem doma. Na trh jsem nešla. Leje.

Tak dlouho se chystám všechno ti povyprávět, deničku, ale není čas. Pořád mám co na práci – uklízím byt a pak dlouze medituju. Přemýšlím, jestli bych se neměla stát buddhistkou.

Gautama* byl velký filozof. Řekl, že světla v duši může dosáhnout každý. To já bych řekla, že mě by spíš mohla pozřít tma kolem. Já chci taky světlo v duši. Chci uniknout z Koloběhu a dosáhnout svobody.

---

* Buddha, vlastním jménem Siddhártha Gautama

Včera přišly děti dědečka Šamila, Džambulat a Adar. Je jim tak 20 až 25. Otčím doma nebyl. A tak seděli a klábosili s mámou. Jejich řeči se mi nelíbily. Řekla bych, že se hodně změnili, protože jedou v drogách. Maminka je k nám pustila jen proto, že jsou to synové dědečka Šamila. Jinak by jim ani neotevřela. Když byli bez otce, chovali se úplně jinak. Drže.

Džambulat měl samopal. Rozhodl se, že nám ukáže, jak se z něj střelí. Když jsem ho ale vzala do ruky já, pochopila jsem, jak zbraně nenávidím. Nenávidím proto, že zbraně zabíjejí lidi i zvířata. A taky proto, že kulky můžou zasáhnout stromy.

Džambulat zvlčil docela a rozhodl se, že při tom ukazování, jak se mačká spoušť, mě obejmě. Odstrčila jsem ho a řekla, že to řeknu dědečkovi Šamilovi. Strašně se lekl. Pak i s bratrem rychle odešli.

21. července

Ahoj! Dlouho jsem do tebe nepsala, deníčku. Pro začátek sestavím plán:

1. Hádky se Saškou
2. Islam
3. Cesta
4. Magnetofon
5. Patoška
6. Práce na trhu
7. Erik

Sašku jsem neviděla už osm dní. Moc jsem ho neviděla vlastně ani předtím, ale teď mluvím o posledním týdnu. A najednou se objevil. I se svou maminkou, tetou Aljou, a s bratrem Erikem. Asi se doma večer nudili, a tak přišli na čaj. A byl tak neomalený, že mi klidně řekl, že bude chodit s Patoškou! S tou Avarkou z druhého patra. Která je o rok mladší než já! Teď už je mi ledacos jasné. Celou tu poslední dobu prostě běhá za ní! Tu klidně pozve i na tenis nebo na fotbal. Kdežto mě ani jednou! Jestli si ale myslel, že se mě to dotkne, tak se moc a moc zmýlil. Já mu řekla, že se s Patoškou náhodou taky kamarádím a že moje maminka mi kvůli tomu dokonce říká Patoška. A on ať se neomlouvá a klidně si táhne rovnou za nosem! Saška vytřeštil oči a div se z toho nepodělal. Pak vstal a povídá: „Tak navždy sbohem!“ A šel. To je všechno.

Teď Islam. To je jeden kluk z Příčné uličky. Když se potkáme, zůstane stát a kouká a kouká a rád by se se mnou dal do řeči.

Tu cestu chystala teta Alja. Tvrdí, že teď už bude mír. Musíme myslet na to, že válka je pryč. Teď už všechno bude jako dřív. Rozhodla se, že když to vyjde, odveze mě na týden do lázní Nalčik. Už si ani nevzpomínám, kdy jsem měla volno. Pořád prodávám na trhu.

Koupila jsem si magnetofon. Sama. Televize se nám už dávno rozbila a nehraje. Vybrat mi ho pomáhal Erik a syn tety Marjam Akbar.

Patoška je holka z druhého patra. Má ráda klepy a je děsně lakomá. Kamarádíme se, ale moc ne. Vůbec nechápu, co na ní ten Saška vidí. Ačkoli – jsou jeden za osmnáct a druhý bez dvou za dvacet. A i když mě to hodně mrzí, nic na sobě nedám znát. Člověk si má především zachovat hrdost.

Sehnala jsem si na trhu práci čepování džusu z přístroje. Dřív jsem jen tak chodila a prodávala, co se dalo. Celý trh už jsem takhle obešla. Nohy jsem necítila. Teď si sedím na židliče a točím od rána do večera džus z přístroje.

Co říct o Erikovi? To je celkem jasný – miluju ho.

P.

29. července

Erik, Saška a teta Alja byli u nás. Teta a Saška šli do kuchyně, kdežto my s Erikem jsme seděli na pohovce. Proud nešel. Svítily jen svíčky. Takže pološero. Erik se mě chystal políbit. Chtělo to ještě chvilku. Jenže vtom vešly do pokoje maminka a teta Alja a zavolaly: „Boršč je hotový! Do kuchyně, děti!“ Všechno mi to zkazily!

4. srpna

Víš, rozhodla jsem se, že do tebe budu psát pečlivě a přesně. Jenže k čemu to povede? Vždyť jsem do tebe vlastně ještě pořádně nenapsala tu pravdu, kterou vidím kolem sebe. Protože to se psát nesmí. Kdyby tě někdo našel, tak mě nejspíš bude vydírat nebo se mi bude pošklebovat nebo mě zabije. Proto do tebe musím psát jen to, co se normálně děje. Dřív jsem do deníku psala celou pravdu, ale pak jsem pochopila, jak je to nebezpečné. Pravdu je třeba šifrovat. A z toho, že ti ledacos prozradit nemůžu, je mi těžko u srdce.

Saška, Erik a teta Alja tu nejsou. Takže k nám nechodí, schovávají se u babičky v jejím domku. Aljonka taky nikde. Je možné, že už ji nikdy neuvidím? Radši budu mlčet.

2. září

Ahoj! Zrovna jsem se vrátila z nemocnice. Brali mi slepák. Všechno se to stalo před dvanácti dny. Udělalo se mi špatně a hrozně jsem se trápila. Maminka mě odvezla do nemocnice, ale doktoři se na to ani nepodívali. Řekli, že mě prostě bolí břicho. Nemohla jsem chodit, jediň v předklonu. Uviděl mě Čecenec z prostředního vchodu, který má šest dětí. Posadil mě i s maminkou do své volhy a jel s námi do nemocnice č. 9. Když mě tam přivezl jako svou dcerku, tak mě konečně prohlédli. A doktor řekl: „Okamžitě na sál!“ Nechtěla jsem. Myslela jsem si, že to přejde. Dali mi prostěradlo, abych se do něj zavinula. Pak mě položili na stůl a nasadili mi kapačku. Začala jsem usínat. Pak jsem ale zjistila, že doktoři ze mě chtějí to prostěradlo stáhnout. Tak jsem na ně zakřičela: „Ne, to ne! Já se stydím! Nestahujte to ze mě!“ Zaslechla jsem ještě, jak se všichni rozesmáli, a usnula jsem.

Ukázalo se, že ten slepák už byl zhnisaný. Probrala jsem se až další den. Strop nade mnou se točil. Z břicha mi trčely trubky. Hnis vytékal do sklenice. A takhle to šlo pět dní. Máma říkala, že jsem při operaci div neumřela. Už mi vydali i švy. Zaplaťpánbůh to mám všechno za sebou.

V nemocnici jsem se seznámila s jednou slečnou. Je jí 17. Jmenuje se Lobazanovová. Hodně jsme spolu vtipkovaly a mluvily o všem možném. Injekce jsme taky dostávaly společně.

P.S. Skoro za odměnu jsem dostala dopis. Teta Valja s Aljonka žijou! Odjely se strejdou Sašou do nějaké ruské vísky. Je tam řeka a bydlí tam v malém domku! To mám ale radost! Zaplaťpánbůh! Pomohli jim Čečenci. Teta Valja jim za to přenechala svůj třípokojový byt a oni ty bandity vyhnali. Ty se samopaly. Jejich hodní Čečenci ovšem měli kulometry.

Polja

7. září

Když jsem byla v nemocnici, stalo se za tu dobu ledacos. Přivezli tam třeba malou holčičku a ona umřela. Její otec a jeho kamarádi vtrhli na operační sál a stříleli po doktorech ze samopalů. Někdo vyskočil z třetího patra. Jinému se podařilo utéct. Hrůza. Ještěže tam se mnou byla maminka, když se střílelo. Ležela jsem na pokoji a z břicha mi trčely trubky.

8. září

Ahoj! Když jsem se po operaci probudila, hned jsem si vzpomněla, že jsem byla ve vesmíru na olympské hostině. Byli tam všichni starořečtí bohové! Pallas Athéna, Zeus, Poseidon i Amor! Apollon mi věnoval píseň, kterou jsem nikdy předtím neslyšela.

Odejdeš tam,

co vysoká je hora.

Kde oči jsou jak záblesky,

kde duše je a vzduch je čistý!

A úsměv stříbra čistější!

Co znamená „úsměv stříbra čistější“?

9. září (nebo 10. září, to přesně nevím)

Co poslední události? Do školy nechodím, protože po operaci jsem pořád ještě nemocná. Teta Alja, Saška a Erik se ztratili. Jejich babička taky. Teta Valja s Aljonkou to mají těžké. Život si zachránily, ale co dál? Zatím je nic pěkného nepotkalo. Aljonka je ráda, že je tam ta řeka. Chodí se do ní koupat. Teta Valja je ale zoufalá – nechťejí je tam natrvalo přihlásit a Aljonku nevzali do školy. Ještě že jim pomáhá strejda Saša. Peníze ale nemají a to je bohužel to nejdůležitější. Stejně jsem ráda, že je to aspoň takhle.

Tohle není k žití! Co přišla válka, lidi jeden druhého zabíjejí. Nikdo už se s nikým nepřátelí.

Zdály se mi hrozné sny. Trubky v břiše už nemám, ale stejně mě bolí. Toho hnisu bylo moc. „Kdybyste přijely o hodinu později, tak by umřela,“ řekl doktor. A s narkózou to taky přehnali. Div se mi nezastavilo srdce.

Z domova se nemůžu hnout. Mám bolesti. Ležím. Mamka přes den prodává na trhu, aby vydělala na chleba a na brambory. Nemá čas chodit se mnou po procházkách. Dost se nudím.

V Grozném si vymysleli ještě jednu věc – „soudy podle práva šaría“ se tomu říká. Lidi popravují přímo v ulicích. Nedávno takhle zastřelili nějakou ženu a jejího šestnáctiletého syna. A říkali, že zastřelí i další. Prý ta žena, její syn a její sestra zabili nějakého chlapa. Sestra ženy je těhotná, tak ji prozatím nechali naživu. Až se ale dítě narodí, zabijou i ji. Je to zkrátka džungle. Člověk tomu vůbec nerozumí!

Polja

1. ledna

Spaly jsme u babičky Tosji. Saška, Erik a teta Alja tam samozřejmě nebyli, ale myslím, že se s námi bába Tosja potěšila. Přinesly jsme s maminkou s sebou zeleninový salát a dort a Tosja udělala karbanátky. Najednou na deset minut zapnuli proud. Úplně nečekaně! Bába Tosja hned skočila k televizi a tam zrovna běžel film Ivan Vasiljevič mění povolání – podle hry Michaila Bulgakova. Náramně legrační komedie. Zrovna zněla písnička:

*Jak v pohádce dveře skříply,
a já věděl, kam jsme vylítli:
tolik let jsem vážil s osudem,
snad tu s tebou chvilu pobudem...*

Jenže pak světlo zase zhaslo, jako by se bývalo vůbec nerozsvítilo, a my dál seděli potmě. Bába Tosja natáhla budík, abychom nepropásly půlnoc. O půlnoci jsem si napsala přáníčko, spálila ho, hodila do čaje a ten vypila. To se musí udělat přesně v okamžiku, kdy hodiny odbíjejí dvanáct. Já se ale musela spolehnout na starý Tosjin budík. Doufám, že šel správně.

Přála jsem si „žít, radovat se a neumřít tady“. Čaj jsem vypila do dna a zbytek papírku sežvýkala.

P.S. Napadl sněh!

2. ledna

Maminka teď pirožky na trhu neprodává. Je ramadán, což je zvláštní měsíc, kdy muslimové přes den jíst nesmějí. Tak šla k tetě Marjam. Obě odjely na tržiště Berjozka, co je zastávku od nás.

Chejdě její maminka darovala čokoládu a pár drobných. Jenže Chejda mně nedala nic. Přišla k nám krásná teta Lejla z protějšího domu. Přesně takhle se jí tu říká – Krásná Lejla. Má kocoura, který se jmenuje Frank Sinatra. Řeč se stočila na islám a křesťanství. Mamka říkala, že všichni můžou žít v míru. A Ruslan to potvrdil: „Třeba já jsem Čečenec, ale Bibli jsem si přečetl. A samozřejmě čtu Korán! Lidi by měli ctít Boha a s tou válkou přestat!“

Krásná Lejla pak vyprávěla příběh ženy, kterou osobně znala. Ta žena byla věřící křesťanka. Pak ji ale unesli a provdali. Ona si to nepřála, ale nemohla nic

dělat. Její muž byl muslim a jí nařídil, aby přijala islám. Plakala, protože se manžela hrozně bála. Porodila mu celkem deset synů a čtyři dcery.

„Po celé vesnici se říkalo, že tu není lepší manželky. Její dům byl jako plná číše! Vařila lépe než jakýkoli kuchař. A jak skvělá to byla matka! Ze všech dětí vyrostli poctiví a úctyhodní lidé,“ vyprávěla Krásná Lejla. „Stařešinové mladé dívky nabádali, aby si z ní braly příklad: vždy si zahalila hlavu šátkem a nevynechala jedinou modlitbu. Jediný namáz!* O ramadánu držela třicetidenní půst. Jedla jen v noci a přes den se postila. A pak umřela. Když už byla stará. Uznala a zemřela. A lidé řekli: To je zázrak – zemřela a vůbec se netrápila! Jako dobrou muslimku ji na poslední cestě vyprovodila celá vesnice. Pak, asi za tři roky, se rozhodli, že dům, kde strávila celý život, přestavějí. Byl to velký vesnický dům. A když vytrhali prkna z podlahy... tak na místě, kde se denně modlila namáz, našli ikonu. S bohorodičkou a malým Ježíškem!“

„A jak to?“ zeptala jsem se.

„Protože to celý život byla tajná křesťanka! I přesto, že ji donutili přestoupit na islám!“ odpověděla mi Krásná Lejla. „A my malé holky jsme se jí pořád chtěly rovnat!“

4. ledna

Když jsem se zrovna vlekla s těžkými taškami z trhu, seběhli se u našeho domu kluci a začali mi nadávat. Tak jsem je poslala do... Jenže to slyšela máma. A hned mi vrazila facku. A křičela na mě: „Ty huso! Ty střevo! Takhle se s lidma nesmí mluvit!“

A taky šátek mi vadí. Nechci ho nosit! Vlasy už mi dorostly tak, že se dají učesat. Jenže máma na to: „Okamžitě si vem velké šátek! Aby tě neobtěžovali, to tě ochrání! Musíš chodit jako ty nejskromnější čečenský holky...“

7. ledna

Dneska jsou pravoslavné Vánoce. Máma mi hned ráno namlátila. Tentokrát ale měla aspoň důvod – neuklidila jsem si polici ve skříni.

Lunet pozvala mě a Chejdu k sobě na návštěvu.

Ve škole jsem z diktátu z čečenštiny dostala dvojku.

12. ledna

Když mám volno, což je málokdy, jsem s bábou Tosjou.

Teta Alja s Erikem nepřijeli. Jsou v Rusku u vzdálených příbuzných.

---

* Povinná denní modlitba v islámu

Skoro denně jsem od rána do noci na ústředním tržišti a prodávám. Ten trh je obrovský! Tisíce stánků! Pořádně se nedá obejít ani za den. Prodává se tam všechno – zlato, potraviny, zelenina, cigarety i elektronika. Je tam i blešák, kde se prodávají krámy a knížky, co děti nebo babičky a dědové najdou ve smeti nebo v troskách. Hodně jich už od vidění znám. A zdravím je.

13. ledna

Šly jsme s Chejdou hodně daleko. Až za vybombardovanou školu č. 55. Bydlí tam jedna její kamarádka. Tak daleko jsme spolu ještě nikdy nebyly. Mamka to samozřejmě neví. Do školy jsem nešla, i když se normálně učí. Maminka má trápení. Povedu ji k doktorovi – trhat zub. A taky má z té věčné zimy v bytě nastydlý nerv na ruce. Pláče bolestí. Tou rukou nemůže hnout. No, aspoň mě nějaký čas nebude moct mlátit.

Na všem hledám to dobré.

Polja

14. ledna

Zdálo se mi o Erikovi. Protože jsem se zachovala podle starého obyčeje – rozčesala jsem si vlasy, s nikým se nebavila a hřeben jsem strčila pod polštář. A usnula jsem. Když tohle uděláte, zdá se vám o ženichovi. Ten musí přijít a vlasy vám ještě jednou rozčesat. Mně se zdálo o Erikovi. Řekl mi, že by se mnou chtěl přejít přes řeku. Jenže most spadl.

15. ledna

Ani nevím, co si o tom myslet. Další „dobrodružství“ s desátáky, přesně z té třídy, kam chodí taky Patoščina sestra Asja. Řekla bych, že moje jméno jim prozradila ona. Kassi je na to, aby se s nimi o mně bavila, moc vyjukaná.

Desátáci mi teď nedají pokoj, vyřvávají moje jméno a na chodbě mě chytají za ruce. A říkají mi všelijaké hnusy. Na tu chodbu ani pořádně nemůžu. Radši jsem s holkama ve třídě. Tam to ještě celkem jde, protože dohromady se nějak ubráníme. S bandou Lvice Lurie se nijak neutkáváme a ty její holky po nás taky nejdou, protože už párkrát dostaly přes čenich.

Je pozdě večer. Mamince je zle. Nemůže chodit a rukama skoro nepohne. To se jí stalo prvně. V té věčné zimě nastydla a k tomu revma. Pro něco se sehnula a upadla. Nevím, co mám dělat. Když jsem přišla ze školy, ještě jsem nic netušila. Leží na posteli. Budu se o ni starat. Teď, když je nemocná, jsem pochopila, jak moc ji mám ráda. Nebudu zlobit a pořád ji budu poslouchat.

Nejradši bych se rozbřečela. Kde jsou všichni moji přátelé? Třeba Aljonka, teta Alja, Saška a Vaska...? Člověku se těžko věří, že někde mají veselo a svátek. Maminka je nemocná.

Polja

16. ledna

Taky jsem si nachladila nohy a pár dní v měsíci mě hodně bolí. Holky, co za války tolik nemrzly, takové problémy nemají. Mamce je líp. Což je znát i z toho, jak mi nadává a jak mě z postele komanduje.

Přišla za mnou Chejda. Kamarádka jí věštila z karet. Samé koniny! A ta mizera Lunet a Chavina kamarádka Malida Chejdu nedávno nalákaly k sobě domů. Lunet to udělala schválně, protože ji poprosil brácha, kterému se Chejda líbí.

17. ledna

Zase jsem se snažila uhodnout, koho si vezmu. Zdálo se mi o plavovlasém a modrookém chlapci, kterého neznám. Všude moře a slunce. A pak jsem si nevím proč vybavila, jak v létě kluci u nás před domem hráli badminton. Mansur s Kazbekem. Já stála v domovní dveřích tak, aby mě nezpozorovali, a obdivovala Mansura. A najednou Kazbek vypálil košíček strašně vysoko a ten spadl až u těch našich dveří. Vyběhla jsem ven, popadla ho a podala Mansurovi. Celá jsem ztuhla a zadívala se mu do očí. Pak jsem utekla domů. A seděla a poslouchala, jak mi buší srdce. Celé dvě hodiny. Jenže to Mansur neví. A nikdy se to nedoví.

Proč já jsem tak hloupá? V lásce nemám kousek štěstí! Zato v kartách jo, jak říká Chejda.

Dneska jsem si jen hodila tašku s učením domů a letěla prodávat na trh. Pak jsem koupila nějaké jídlo. Otčím doma není. Někam odjel.

K večeru mamka ožila a sebrala mi rybí konzervu. A řekla: „Ty to dlebeš rovnou z plechovky. Dej to sem, jíš toho moc!“

Řekla jsem jí: „Ale já ti nechám stejně, jako sním sama...“

A ona na to: „Já ale myslím na zítřek. To budeš mít taky hlad! Musíš si brát jen maličko a s chlebem!“

Náladu mám prachmizernou. Proč si tohle všechno zapisuju? Jako by to mělo nějakou cenu... Půjdu k babě Tosje. Slibovali, že půjde proud. Třeba se podívám na film. V televizi má jít komisař Cattani.

18. ledna

To jsem se ve škole zase naposlouchala. „Ty ruská svině... Zrůdo... To je hanba, to tvoje ruský příjmení... Rusáky je třeba pozabíjet!“ Co jsem jim udělala? Vždyť mě vůbec neznají! Proč si myslí, že jsem Ruska? Ptala jsem se maminky a ta mi řekla, že v našem rodu se najde ledaskdo, Rusové i Kavkazani, a náboženství že máme taky různá. A že ti, co mi nadávají, jsou pitomci.

„Narodila ses v Grozném. To je tvoje rodný město. Tvůj domov!“ řekla mi. Je nemocná a nemůže vstát. Příbuzné nemáme žádné. Ve Stavropolu jsme měli

nějakou vzdálenou tetu, jenže adresu jsme dávno ztratili, protože mamka se s ní nikdy nestýkala. My nemáme kam odjet. A musíme žít tady.

Dej Bůh, aby už byl mír!

Chejda šla do obchodu a cestou ztratila peníze, co jí dala teta. Tak dostala, co se do ní vešlo, a brečela. Přišla si k nám postěžovat a pak šla zase domů. A večer se po domě vykládalo, že Chejda ztratila peníze proto, že se kamarádí se mnou! Poněvadž jsem Ruska. A já je přitom v životě neviděla. Chejda k nám přišla, až když doma dostala! Až mě z toho všeho bolí hlava. Taková nespravedlnost! p.

19. ledna

Dneska tě otevírám jako knihu stížností, deníčku.

Do školy přišel Maga. Přesně ten frajírek, co se s ním buď kamarádíme, nebo se perem. Okamžitě vrazil pohlevek Alichanovi, který mi zrovna do sešitu kreslil lodičku, a pak mi přes protivu Chasika vzkázal, že mě zve na rande. Takže se na mě škaredily nejen holky z bandy Lvice Lurie, ale i moje kamarádky! To je hrozné, jak se na mě dívají.

Když mě zbili desátáci a zkroutili mi ruku za záda, mamka řekla, že si za to můžu sama, protože se neumím prát. A abych už ji neobtěžovala a svoje problémy si řešila sama. Ještě že i v té poslední rvačce pomohly Kassi s Tinou. Jinak nevím, jak by to všechno dopadlo.

Viděla jsem Islama a Kazbeka. Zamumlali něco ošklivého a šli dál.

Asi se stavím u Chejdy.

22. ledna

Máma mi řekla, že holek jako já je na každém rohu plno. Ne že se nikomu líbit nebudu – na mě se prostě nikdo ani nepodívá! Jak mám ale žít dál? Jdu do školy. A nevím, jestli se vrátím.

23. ledna

Čtu si Někrasovo* Kdo žije šťastně na Rusi. A hned odpovídám: Nikdo!

Někdy si sama sebe představím jako psa Šarika, kterého našel profesor Preobraženskij z Bulgakovova Psího srdce. Jenže Šarika aspoň vzali do teplého bytu! Kde je topení a světlo. Jenže mně se ani to nepoštěstí! Takových jako já je na každém rohu plno!

Dneska jsem vyčistila špinavé plechovky, co jsem našla na smetišti, pořádně je umyla a prodala na trhu. Ženské si je berou na zaváření. Za ty peníze jsem ale koupila jen zeleninu na polívku – cibuli, mrkev a pár brambor. Budu do toho muset přidat rýži.

---

* Nikolaj Alexejevič Někrasov (1821-1879) - ruský básník, spisovatel a kritik

Tuhle jsem tě půjčila mamce, milý deníčku, aby si v tobě početla. Ale už to neudělám. Slibuju. P.

24. ledna

Musím si udělat úkoly na zítřek. Moc nám jich ve škole nedávají, tak dva tři. Pšeme v rukavicích a z pusy nám ve třídě jde pára. Kluci si strkají tužky do zubů a dělají, jako by to byly cigarety.

Vsadila jsem se s Kassi, že budu držet půst. To se přes den nesmí ani jíst, ani pít! Je ramadán. Takže jíst se může jen v noci. Lidi drží půst tři dny nebo šest nebo devět anebo opravdu celý měsíc.

Přišla Lunet, jestli bych s ní nešla vynést smetí. Ta je ale mazaná!

Ostatní se pokoušejí rozhádat nás s Chejdou. Prý copak to jde, aby se Ruska přátelila s Čečenkou? Fakt je, že kvůli těm ztraceným penězům, co jsem v životě okem nezahlídl, mi u nich doma lžou. Přijdu tam, zaklepu, a příbuzní mi řeknou, že není doma. Pokaždé. A přitom doma je, viděla jsem ji oknem. Je konec! S naším přátelstvím je konec! Napadají mě všelijaké hlouposti.

Zamyslela jsem se a napsala jsem si pár pravidel. Hodně těžkých, takže hned je asi plnit nedokážu: Nikdy nebýt srab. Umět se dobře prát. Umět si poradit v každé situaci.

27. ledna

Tu sázku s Kassi jsem vyhrála. Já se taky dokážu postit a během dne nejíst.

Odesla jsem dnes na trh naše staré kastroly a čajník. Jiné zboží nemáme. Předtím jsem prodávala prázdné plechovky, ale teď jsem se rozhodla vzít na trh i něco z domova. Nemáme co jíst. A maminka tolik prosí o kousek jídla!

Je vánice. Jsem celá zmrzlá. Někde daleko se střílelo ze samopalů. Nikdo ode mě nic nekoupil, začala jsem se modlit, aby to Pánbůh viděl. Já vím, že jíst chtějí všichni. Já nemůžu přijít domů bez chleba. Moc ho potřebuju! Nebo aspoň malou housičku! Začalo se stmívat. Všichni už se chystali domů. A najednou koukám – přímo ve sněhu pod nohama se mi válejí peníze. Moc peněz! 105 tisíc stočených do ruličky! Chvilku mi trvalo, než jsem je zvedla a strčila do kapsy. Pak jsem se ale zastyděla, jsou to přece cizí peníze! Tak jsem se zeptala sousedů – ruského dědy a čečenské babičky –, jestli náhodou neztratili nějaké peníze. „My žádný peníze nemáme, děvenko!“ řekli mi. „Teď musíme domů šest zastávek pěšky. Není ani na autobus.“ Z těch peněz, co jsem našla, jsem dala dědovi 5 tisíc, ale babička rovnou odmítla: „Ale kdepak, to si vzít nemůžu! Radši si kup nějaké pirožek!“ Polja

28. ledna

Máme prázdniny, protože je svátek Uraza-bajram! Uklízím po celém bytě.

Chtěla bych pravdu a lásku, ale ty nikde. Chtěla bych, aby všude bylo dobře, vesele a šťastně. Jenže místo toho zažívám jen neštěstí, krivdy a zlobu. Ale proč? Proč je všechno zařízené zrovna takhle?

Mamka na mě řve a nadává mi. Žádá, abych jí dala všechny peníze do poslední kopějky. Jenže já přece nakoupila domů jídlo a za zbytek jsem si chtěla pořídit malé levné hodinky. A rozhodla jsem se, že se jí dovolím.

„Ty huso! Slepice jedna! Krávo hrozná! Naval sem všechno!“ řve na mě máma jako šílená. „Všechno musíš dávat mně, ty nulo! Ty žádný hodinky nepotřebuješ! Dej sem ty prachy!“

Hrozně jsem brečela. Za co tohle všechno? Já přece chtěla všechno zařídit co nejlíp! V domácnosti přece všechno zařídím, uklidím, učím se úplně sama a ještě pracuju. Tak proč se mamka ke mně takhle chová? Proč jen křičí a křičí? Tohle jsem pak poslouchala několik hodin. Tak jsem za ní šla a povídám: „Na! Vem si to! Hlavně mě nech na pokoji a mlč proboha. Už mě neurážej a neplivej mi do duše. Všechno si to vem a už o těch penězích nechci nic slyšet.“

Na to mi máma odpověděla, že až mi bude šestnáct, tak mě jednoduše vyžene z domu – abych zmizela ke všem ďasům nebo chcípala. Načež mi zbylé peníze sebrala a strčila si je pod polštář. Jsem hodná holka – a takhle kvůli tomu dopadám. Však se dobře říká, že „být hodnej je horší než být zloděj“.

Přišla bába Tosja. A jako dárek přinesla bochníček chleba! A povídá: „Naši přijeli! Alja s Erikem!“ A já jsem na tom zrovna tak zle, tolik mě to všechno bolí, že z toho ani nemůžu mít radost, i když jsem je tolik čekala! Ale já vím proč to tak je. Všechno to vím! To mi setkání s nimi jako odměnu seslal Bůh.

30. ledna

Tohle setkání s Erikem mě ale zklamalo. Je najednou krásný a dospělý. Žije v jiném světě, který má k tomu mému moc daleko. Erik prý dělá karate.

O Saškovi teta Alja říkala, jak ho v té nové škole v Rusku mají všichni rádi. Holky ho oslovujou jediň „Sašenko“. A všichni s ním kamarádí! V Rusku učitel tělocviku (něco takového my už dávno nemáme, stejně jako další předměty) Saškovi řekl: „Všichni dělají rozcvičku! Tak si lehni na zem a cvič taky!“

Saška se podivil: „Cože? Dyť mám čistý šaty!“ Všichni se rozesmáli, protože Saška po zkušenostech z Grozného ani nevěděl, co má na hodině tělocviku dělat. P.

31. ledna

Včera byl největší muslimský svátek Uraza-bajram! Něco jako křesťanské Velikonoce. Byli jsme u tety Alji. Pili jsme čaj a pokoušeli se koukat na televizi. Jenže proud spíš jen blikal, než šel, a tak z televize nic nebylo.

Erik byl pryč. Šel někam za kamarády. Má jich plno, i Čečenců a Ingušů. Přátelí se s ním, i když jeho maminka, teta Alja, je Ruska. Napadlo mě dokonce, jak

je šťastný, protože nemá žádné nepřátele. Jenže dneska jsem se dozvěděla, že má. A že jsou nebezpeční. Onehdy ho přepadli a divže ho nezabili. Začali na něj dorážet kvůli zboží, které prodával na trhu. Zjistili, že není Čečenec, a chtěli ho zabít.

Teta Alja se taky často hádá se svou maminkou, bábou Tosjou. Mně je babičky Tosji moc líto. Vůbec nechápu, proč na sebe tak řvou. Ale je to všechno kvůli Tosjinu domku. Prý že banditi, kteří ho obsadili, už zase odešli. Na to teta Alja čekala – až vypadnou a oni se tam budou moct vrátit. Polja

2. února

Myslela jsem si, že si to mamka rozmyslí a koupí mi nové levné hodinky. Jenže to ne, nekoupila. Ulevilo se jí a začala i chodit. Pomohlo jí natírání vodkou.

Erik mi slíbil, že mi věnuje kazetu s natočenou hudbou. On ty kazety prodává. Doma je nahraje a pak s nimi jde na trh. I obrázky k nim sám kreslí. Kluci za ním chodí a kupují si to. Takový on má kšeft. Mně včera řekl, že mám plno komplexů, kdežto holky v Rusku žádné komplexy nemají. Co má asi člověk dělat, aby se jich zbavil? Zeptala jsem se mamky a ta mě hned začala poučovat: „Na to klidně zapomeň! Takovej kluk toho nakecá! A pamatuj si, že ty nikdy nebudeš moct nosit krátký sukně! A že se vždycky budeš chovat skromně. A na hlavě mít velké šátek!“ To nejspíš kvůli těm šílencům, co do města přijeli z hor. „Mohli by tě i zabít!“ pokračovala. „Jsi čečenský dítě, a tak musíš zachovávat místní zvyky.“ Jenže já bych radši žila úplně normálně. Asi jako Saška.

4. února

Vrátila jsem se ze školy.

Taková ostuda! Říká se tam o mně, že se do mě zabouchnul Maga. On sám to po škole šíří. Jenže já jsem Ruska. A když jsem Ruska, tak jsem kurva a zrůda, která si žádnou lásku nezaslouží. Nejhorší je pro člověka ta národnost!

Maga bydlí v krásném velkém rodinném domě. Je to jediný syn svých rodičů. Děti mají asi deset, jenže zbytek jsou samé holky. Magův otec má plno aut. Jsou to bohatí lidé. Plno holek z naší třídy by se za Magu chtělo provdat. I když není Čečenec, ale Inguš. Je mu 13 a brzy už mu bude 14!

Moje kamarádky Zulja, Kassí a Zaira se mnou po té „novince“ s Magou přestaly mluvit. Kdežto Jacha, Linda, Tara, Malka, Mila a Nima mě venku před školou chytly, Jacha na mě plivla a řekla: „Tobě, ruský zrůdě, Magu nedáme!“ Dřív jsem se strašně bála a styděla, když mi někdo říkal „ruská zrůdo“, ale teď už je mi to jedno. Jsou to debilové. Tak jsem jim to řekla. Začaly jsme se s Malkou válet po asfaltu. Jacha s Lindou Malce pomáhaly mě mlátit, ostatní nic. Ztráty byly na obou stranách zhruba stejné: holky mi vyrvaly pramen vlasů, ale ještě větší chomáč jsem vyrvala já Lindě. Jak já ji nenávidím! Ty další mě při rvačce vlastně moc nezajímaly. I když Jaše jsem to taky nandala.

Ze školy domů jsem šla s Tinou a Setou. To je všechno, co zbylo z mého „sboru“. Holky, co se o kluky vůbec nezajímají. Seta je hubeňoučká a malá a Tina vlastně taky. Tina má osm sestřiček, všechny mladší než ona. A Seta si zase čte v Koránu a pomáhá babičce na zahradě. „To je ale škoda, že jsme u toho nebyly, když se na tebe vrhly!“ řekla Seta. „Rvaly bysme se za tebe do posledního dechu!“ Najednou hned vedle nás zastavilo auto. Seděli v něm ozbrojenci a čečensky se mě zeptali: „Jak se jmenuješ, krasavice?“ Fakt hrůza! „Fatima,“ povídám jim. „Jdeme ze školy domů.“

„Tak dobře, sestřičky,“ řekli strejdové se samopaly, šlápli na plyn a byli pryč. Polja

6. února

Maminka šla na trh prodávat. Zaplaťpánbůh máme co jíst! Z venkova se vrátil otčím a taky tu a tam něco přivydělá.

Erik mi spravil magnetofon. Řekla bych, že se mi líbí, ale jinak než dřív. Ten jeho život „bez komplexů“ nenávidím, ale mám ho ráda za to, jak miluje svou maminku a babičku a jak se o ně stará. Je mu teprve 15, ale maká na celou rodinu. Snaží se nejen přežít sám, ale nakrmit a ošatit celou rodinu, protože dobře ví, že jeho otec za války v srpnu 1996 padl. Erik ale pomůže každému.

A teď promiň, milý deníčku, ale tenhle sešit jsem dopsala a jiný nemám. Ani nevím, kdy si s tebou popovídám příště. Ale měl bys vědět, že mám ráda všechny, dokonce i ty, co se s nima zrovna hádám. Protože dobro je přece v každém člověku. Polja

7. února

Pohádala jsem se s mámou. Od té doby, co začala válka, jako by to ani nebyla ona. Dřív, když byl mír, tak jsme chodily do parku, houpaly se tam na houpačce a jedly zmrzlinu. Kdežto teď mě pořád jen bije. Třeba dneska – to mě zmlátila tak, že mám ruku celou zkrvavenou, jak mě do ní praštila pravitkem. A to všechno kvůli šuplíku s učením. Jak jsem tam hledala čistý sešit, celou zásuvku jsem rozhrabala a pak ji neuklidila. „Ty taky nemáš v hlavě nic jiného než ten deník!“ křičela na mě. „Nakonec ho budeš čmárat do školních sešitů! Nemyslíš na nic jiného než na deník a na kluky! Jenže jsi šereda, tak tě stejně nikdo nebude chtít...“

Šla k tetě Alje. Postěžovat si. A já sedím potmě. Nemám ani svíčku, ani petrolejku. Promiň, že do tebe píšu takové klikyháky. Polja

9. února

Mám velký sen – ráda bych si našla přítele. Přítele, který mě nikdy nezradí.

Včera jsem se u báby Tosji dívala na film. O klukovi, který si hrozně přál být dospělý a přes noc se změnil v muže. Pak prožil všelijaká dobrodružství, ale pořád

zkoušel, jestli by se zase nestal klukem. Já bych taky chtěla být na pár týdnů dospělá a pak zase zpátky malá. A taky aby v Grozném byl mír a vodotrysky jako dřív.

Ve škole mě obtěžovali desátáci. Říkali mi hlouposti i všelijaký prasečinky. Žalovala jsem no učitele, ale ten se zatvářil, jako by mě neslyšel, a radši si s nimi nezačínal. Když Maga pochopil, že na rande s ním nepůjde, vykřikl na mě „gias-ki chak“ (ruská svině) a zmizel. I z vyučování.

S Chavou už se nekamarádíme jako dřív. Včera jsem přišla k nim domů, ale ona mě nepustila. Kdežto Lunet a Malidu ano. „To proto, že jsi Ruska!“ zasyčela na mě z Chavina okna Lunet. „A my Rusáky dál nepustíme!“ Chava taky bydlí v přizemí, ale v jiném vchodu. Jedinou spásou jsou pro mě meditace, jóga a knihy o Buddhovi.

Byla jsem s Chejdou v její škole č. 61. Je to strašně daleko a bylo náledí. Dvakrát jsem upadla a div si nerozbila hlavu. Jedna cesta nám trvala snad dvě hodiny. Mluvila jsem s ní o agni józe, ale Chejda zavedla řeč na lásku. Řekla, že ona v lásku věří. „Láska je jako krásnej sen!“ mumlala a tiskla si ruce v palčácích na prsa. „Když se chlapec a dívka vezmou a prožívají svatební noc, sám Bůh z nich má radost! Protože lásky je na světě čím dál víc! A lidí taky! A ty lidi se modlí k Bohu a konají dobrý skutky.“

„Žádná láska není,“ odsekla jsem jí. „Neexistuje. To jsou jen pohádky pro blbečky. Možná se někde najde přátelství na léta, anebo člověk jen tak zbůhdarma tráví čas, to je všechno!“

„Ale Polino, tak to není! Samo srdce mi napovídá, že láska existuje!“ přela se se mnou ona. „To je přece tak nádherný, když se kluk s holkou milují! A když se jim pak narodí dítě, tak se na něj přijdou podívat všichni andělé!“

„Jaký dítě?! A k čemu asi?! Když si takový dítě neuklidí šuplík, tak ho matka zmlátí pravicíkem... A ve škole mu říkají gias-ki chak!“ vyhrkla jsem na ni nečekaně.

Jen se zasmála: „Ty si děláš blázný, vid?“ Jenže já si rozhodně blázný nedělala. Láska fakt není! Neexistuje! A k čemu by taky byla? Chejda je jen hloupá jedenáctiletá holka. Kdybych já tak byla jako ona. Ale to bohužel ne.

Ach bože, proč nám ten Shakespeare vykládal o Julii?!

12. února

Včera mi ve třídě pořád brali židli. Malka s Lindou a pomáhal jim ten prevít Chasík. Tak jsem se s nimi poprala. A vyhrála. Jenže během rvačky ta stará dřevěná židle najednou zapraskala a úplně se rozpadla. Ve škole je židlí málo. Železné nezbyly skoro žádné a dřevěné jsou polámané a počmárané. Děti do nich nožem ryjou svoje jména. Když se pak židle ztratí, tak se zase snadno najde. Jenže já teď žádnou židli nemám. A tak sedím na okně. Chvilími koukám na učitele, chvilími oknem ve druhém patře ven. Celé vyučování.

15. února

Včera šel asi hodinu proud. Tak jsme se dívali na Drákulu. Celou noc jsem z toho nespala, bála jsem se zavřít oči.

Ve škole se ke mně najednou přihnula moje bývalá spojenkyně Zaira. Od chvíle, co se po škole rozneslo, koho Maga miluje, se mnou nepromluvil. A najednou vida. „Hele,“ řekla mi, „tak se dohodnem, kdo s ním bude chodit!“

„Cože?!“ nechápala jsem. „Zbláznila ses, nebo co?!“

„Tak se porvem. My dvě spolu! A která vyhraje, ta bude mít Magu!“

„Ale já s ním přece nic nemám! Jsem sama samotinká.“

„Porveme se!“

„Radši nejdřív trochu trénuj,“ poradila jsem jí. „Co by to bylo za souboj? Já denně cvičím a dělám jógu, kdežto ty?“

Zaira se zamyslela a pak se urazila. „Dyť jsi chudáček!“ vyhrkla a utekla.

Luriiny banditky si sedly na stolky a vykládaly sprosté vtipy. Aby svou Lvici Lurii pobavily. Ta na sobě jako vždycky měla kostýmek s minisukní. Dlouhé vlasy a nehybné oči. Člověk by jí řekl tak patnáct, i víc! Tak co dělá v naší sedmičce? Její rodiče jsou snad právníci, víc se o ní neví. Dívala se na svoje holky přimhouřenýma očima a jen tu a tam bez úsměvu přikývla. A to se Malka, Linda, Nima, Mila a Jacha strašně snažily jí rozesmát,

16. února

Smřčila jsem se s Chejdou! Šly jsme spolu přes zahrady pro vodu. Jinak by doma nebyla žádná. A potřebujeme ji – třeba na polívku nebo na mytí. A protože jsme musely domů natahat vodu, tak jsme ani nešly do školy. Na to spotřebujete tak pět až sedm hodin. V té zimě. A vždycky je tam dlouhá fronta. Na zahradě teče voda z trubky, ale jen čůrkem.

Lunet Chejdu začala popichovat, že je moje služka, když chodí všude se mnou. Ale rozkmotřit nás se jí zatím nepovedlo! Polja

17. února

Udělala jsem lívance! Tři hodiny jsem prostála u sporáku, když najednou začal jít plyn. Odnesla jsem i tetě Alje, Erikovi a bábě Tosje. A oni ani neochutnali! Jen mi řekli: „Máš je jen z vody a bez cukru. My děláme lívance z mlíka. A potřebuješ na to taky cukr a máslo.“ A já se přitom tak snažila! Vařila jsem samozřejmě z toho, co bylo po ruce. Strašně se mě to dotklo.

Ve škole jsme si hrály s Tinou a Setou na schovku. Byla tam zima. Okna jsou beze skel. Učí se tak dvě tři hodiny. Schovávaly jsme se po prázdných třídách a kabinetech.

Všichni se bojí, že bude zemětřesení. Ale já chci žít. Polja

18. února

Ráno se objevila Patoška. Že se budeme kamarádit. Nejspíš se jí u nás zalíbilo. Přišla včera, asi že ucítila ty lívance. Tak jsem jí hned začala ukazovat knížku o józe. O tom ona nevěděla ani ň. Jenže najednou šup – a seděla v poloze lotosového květu! Což není snadný!!! Já to cvičila rok!

20. února

Včera zase šel proud. Celý večer! Tak jsme se u báby Tosji dívali na film Titanik. Na její staré televizi. To je teď můj milovaný film! Moc jsem plakala, když chlapec zahynul a dívka se zachránila!

Chejda dneska přišla s červenýma očima a špatně vidí. A brečí jak želva. Lunet je tak hysterická, že se poškrábala na rukou. Jen Chava se drží. I když i ona si tu a tam otře oči kapesníkem. Patoška se nám pokoušela dokázat, že „ve filmu je všechno vymyšlený“, ale Chejda jí řekla: „Taková loď opravdu existovala!“ Patoška se z toho až zadýchala a poprosila o trochu vody. Polja

22. února

Byla jsem ve škole. A s nikým jsem se nepoprala! To by člověk snad ani nevěřil! Chejda s Patoškou u nás byly celý večer. Pak se na chvílku stavila i Lunet. Pohostila jsem je chlebem se zavařeninou. Holky hrozně blbly a litaly po bytě. Až mamce zlomily hřeben! Panebože, to zase dostanu!

Pak se k nám dobýval jeden místní mizera, Džimův kamarád Baud. Otčím nebyl doma. Pro jistotu jsme mu neotevřely, protože se o něm říkají moc ošklivé věci. Tak chvílku kopal do dveří a pak odešel.

23. února

Dneska jsme si připomínali výročí deportace Čechenců a Ingušů v roce 1944. Je to den smutku. Kdežto v Rusku je svátek.

Proud nejde. Maminka šla na trh.

Dost se bojím, že se zase bude střílet ze všeho možného, jak to tak v podobných dnech bývá.

Strejdu Adama a tetu Ajšat z prvního patra nějak není vidět. Prý odjeli poté, co jim nevyšel ten manévř s udáním tety Valji.

Teta utekla a její byt si nechali Čechenci, drsníci s kulometry, co Valje s Aljonkou pomohli dostat se z Čechenska pryč. Strejdovi Adamovi a tetě Ajšat zbyla tak akorát dírka od přeclíku.

25. února

Byla jsem u Patošky. Mají velkou rodinu – tatínek, maminka, babička a plno dětí.

Teta Alja s Erikem zase odjedou z Čečenska do Ruska. Jejich odjezdy a příjezdy jsou tajné. Ani mluvit, natožpak psát se o tom nesmí. Teta se moc bojí, protože je Ruska a vypadá hodně slovansky. Mohli by ji zabít.

Mansur Erikovi k jeho nadcházejícím narozeninám věnoval vojenskou blůzu. Erik ji už nosí. Ty narozeniny bude mít začátkem března.

Bába Tosja zůstane sama. Hlídá tu byt.

26. února

Do školy nechodím. Bolí mě v krku.

Mamka koupila budík. Postavili jsme ho do kuchyně. Takže budeme vědět, kolik je hodin! Zase jsem od mámy dostala – za to, že jsme si s Chejdou natáčely vlasy na natáčky, a když někdo zaklepal na dveře, tak jsme neotevřely. A ona to byla teta Alja s Jusufem. Přišli si vyzvednout klíč!

Dnes na mě celý den řve jak máma, tak teta Alja. A Erik dokonce vyslovil názor, že bych měla rozhodně být potrestaná! „Třeba by se dala sama zavřít do místnosti a nikam by se odtud nepouštěla!“ pronesl zamyšleně. A to jsem pro něj vždycky měla takovou slabost! Myslela jsem, si, že je to můj kamarád! A vida! Opatrně se mě zastává jen bába Tosja, ale teta Alja jí řekla, aby laskavě byla zticha. Moje nejbližší a nejmilejší přítelkyně je Chejda. I když se někdy hádáme. Protože není zlá a není podlá. Polja

27. února

Přišla jsem zrovna od Erika. Sám mě pozval. U nich doma byla bába Tosja, teta Alja, moje mamka a on. Erik odjíždí v neděli. Nikdy se vlastně neví, na jak dlouho, ale tentokrát možná navždy. Své narozeniny bude slavit vesele, řekl, že půjde s kamarády na diskošku. Kde budou holky, co umějí tancovat na stole. Já nežárlím. Anebo si možná lžu, protože je to tak pro mě lehčí. Polja

2. března

Zaměstnávám se tím, že uklízím doma a pak pracuju. Prodávám na trhu. S Chejdou krmíme toulavé štěně. A schováváme ho, aby ho sousedi nezabili. Tady lidi nemají psy rádi.

Ve škole na mou lavici někdo velkým písmem napsal: POLINA JE RUSKÁ ZRŮDA A KURVA. Utřela jsem to, jak to šlo, a pokusila se to zamaskovat. Když si Arina všimla, jak se z toho celá třesu, nabídla mi chalvu. A řekla: „Mezi náma Čečencema je hodně kreténů! Ale najdou se i hodný lidi. Za ty, co to napsali, se hrozně stydím!“ Polja

3. března

Zase mě obtěžovali kluci z desítky a z jedenáctky. A říkali: „Všichni vědí, co jsi zač! Tak se nedělej!“

„A co jsem zač?“ zeptala jsem se.

„No Ruska!“

„Kdo to řek?“

„To ví každěj. Tátu nemáš a máma je taky Ruska.“

„No a co?“

„To znamená, že jsi naše otrokyně! A my si s tebou budeme dělat, co nás napadne!“

„To zrovna!“ já na to a pro jistotu jsem vytáhla nůž, který nosím v kozačce. Je to starý nůž, co jsme jím dřív doma krájeli chleba. Kluci ucouvli. „Jen si něco zkuste! A uvidíte!“ pohrozila jsem jim. Tak na mě ještě chvílku řvali nějaký prasárny, ale nechali mě na pokoji. Domů jsem jela s Tinou. Dědeček pro ni přijel autem.

Polina

4. března

Bábě Tosje se vzpříčily venkovní dveře. Museli jsme je páčit. Pomáhali jí synové tety Marjam a taky já.

Bába Tosja se taky zajela podívat do svého bytu na sídlišti. Noví „nájemníci“, co ho obsadili, někam odjeli.

Ve škole za mnou desátáci zase vyslali nějakou svou kámošku. Ta mi vyhrožovala zhruba slovy, že „Rusky jsou přece kurvy odjakživa“, abych se podrobila, protože se mnou se „dá dělat cokoli“ – jinak že mě prostě zabijou. Kassi se bojí a do školy vůbec nechodí. Tina se radši do ničeho neplete. Seta má nemocnou babičku a taky je doma. Na ostatní se spolehnout nemůžu. Jsou to všechno zbabělci. Bránit se ale dokážu starým nožem na chleba. Z kousku kůže jsem si na něj ušila pochvu. A nosím ho za holení kozačky. Pokud mě chytí, tak mě povalí na zem. A jediné, co dokážu udělat, je zasáhnout aspoň jednoho. A to taky udělám!

Pořád přemýšlím, jestli mám jít zítra do školy, nebo ne.

P.

5. března

Erik je daleko, až v Rusku. Tam se po lidech a po domech nestřílí jako tady u nás.

Maminka vyslídila můj dárek pro ni k MDŽ. A já přitom tak ráda dělám převrpení!

Polja

7. března

Plno dětí má nepochopitelnou výrazku. V takových skvrnách po celém těle. Dospělí říkají, že to na nás zkoušejí takovou zbraň. Prý že je to „experiment“.

Ty skvrny se objeví a zase zmizí. Žádné masti nepomáhají. A takhle je to už od roku 1995.

Mamka se pohádala s bábou Tosjou. Protože nepřišla včas a já ten jejich byt musela hlídat místo ní. Bába Tosja se bojí nechávat byt prázdný. Protože by tam někdo mohl vlézt a obsadit ho! Když někdo klepe na dveře (a to se stalo několikrát), tak se čečensky zeptám: „Chju mil vu?“ (Kdo tam?) A banditi odejdou. Protože si myslí, že byt už někdo obsadil.

Pronásledovaly mě noční můry. Od večera do rána. Zdálo se mi, že jsem zajatkyň a že mi uřízli hlavu. Kam spěje noc, tam se vydá i spánek. To je takové úsloví – aby se nic zlého nestalo.

15.05 Někdo tluče pěstmi na dveře a zároveň mačká zvonek.

„Kdo tam?“ zeptala jsem se.

Odovědělo mi pár mladíků: „Otevřete! Okamžitě otevřete!“ A znali i moje jméno. Kdo jim ho řekl? Samozřejmě jsem neotevřela a radši jsem k těm dveřím ani nešla: už byly případy, kdy se skrz dveře střílelo. Ještě chvíli mlátili a pak šli. Kdo to proboha zase byl? Já se tady v tom peklu zblázním!

8. března

Už včera jsem mamince věnovala sušenky a čokoládu. Chejda odjela za otcem.

A jedna moc špatná zpráva: Syn tety Marjam Jusuf našel našeho kocoura Mišku ve sklepě. Někdo mu podřízl krk a pak ho už mrtvého hodil do sklepa. Lidi říkali, že kocoura v chodbě naposledy viděli, když tam byli kluci z čečenské rodiny, co bydlí v prvním patře.

Polja

9. března

Přišla Lunet a povídá mi: „Hele, je tu nějaký kluk. Máš jít ven!“

Dost jsem se podivila a samozřejmě jí nevěřila: „Jakej kluk?“

A Lunet na to: „Já ho neznám.“

Dveře jsem zase zavřela. To bude někdo z party, co se sem už dobývala. Pořád jsem ještě doufala, že mě jen škádlil někdo známý, ale teď se ukazuje, že je to mnohem horší, než jsem si představovala. Ty lidi ke mně poslali hloupoučkou Lunet. Což znamená, že mě chtějí vylákat ven. Přitiskla jsem ucho na dveře a slyšela, co si s Lunet povídají. Ptali se, kdy chodí mamka z trhu a jak často bývá doma můj čečenský otčím. Pak na schodiště nahoře vyšel nějaký soused, zarachotil kýbly a mladíci se s Lunet okamžitě rozloučili a zmizeli. Podle hlasů byli tak čtyři, možná pět. A byli už dospělí.

Podobný případ se stal v protějším domě, kde k ruským sousedům taky poslali člověka z baráku. Ten zaklepal na dveře a představil se. Tak mu ti Rusové otevřeli. Jenže čečenský soused se vrátil domů a do bytu vtrhli ozbrojení lidi rozhodnutí celou rodinu pobít.

Zase tu byla Lunet. Podívala jsem se špehýrkou a zjistila, že je sama. Tak jsem otevřela. A ona mi řekla, že k nám do ulice chodí už čtyři dny pár mladých kluků. A ti mě hledají! Vědí, že nemám otce, že jsem Ruska (!), a vykládají, že kurva jsem byla už před třemi lety (tedy když mi bylo sotva 9!). A o mé mamce kolem našeho domu vykládají, že to je taky kurva a k tomu alkoholička. „Jiný Rusové prej nejsou!“ citovala Lunet své nové známé. „A taky říkala, že tvoje matka se nejspíš ožralá válí po ulici.“

„Moje matka se pítí ani nedotkne. To je u nás doma zakázaný jako strašnej hřích. Vidělas někdy moji mamku opilou?“

„Ne! Nikdy! Ale oni říkali, že...“

„Že se nestydíš to po nich opakovat!“

„Ale oni říkali, že tvůj otčím je ženatý s Čečenkou, s tvou mámou jen chrápe a že ten vás rozhodně neochrání. Kdyby vás chtěl někdo zabít, nezastane se vás! Sledují ho a vědí o každým jeho kroku!“

„To všechno je lež, stejně jako ostatní jejich řečičky! Nikdy neměl za ženu nikoho jinýho než mou mamku!“

„A taky byli ve vaší škole,“ byla k nezastavení Lunet. „Ptali se tam, do který chodíš třídy.“

Co je to za drzost?! Proč jdou po posledních Rusech, co tu ještě zůstali? I když jsou to třeba lidi, co chodí v šátku a v rodině mají Kavkazany? Proč jim nedají pokoj?!
Polja

10. března

11.45 Už zase bušení na dveře! Zase se k nám někdo dobývá. Určitě ti mladíci. A já jsem sama doma. Není tu ani mamka, ani otčím. A oni křičí: „Otevři! Zatím jsi mě vždycky pustila. Ty ruská čubko!“ Co si počít? Bojím se a nevím, co dál. Jsem sama. A oni kopou do dveří. Nikdo ze sousedů se ani neukáže, i když je to slyšet na celé schodiště. Mohli by mít i zbraň. Strašně se bojím.

Odešla jsem do koupelny. Když Rusové stříleli po našich domech z děl, seděly jsme s mamkou na starých sáňkách, jako by to byla seslička. Tak jsem se tam posadila zas a vedle sebe položila nůž. Dveře už praskají. Co když je vyrazí a dostanou se dovnitř? Panebože, co mám dělat? Je jich tam plno.

12.50 Konečně odešli. Poprosila jsem tetu Marjam, co bydlí hned vedle, a tetu Tamaru z třetího parta, aby příště vyšly z bytu, až se k nám budou zase dobývat. A aspoň jim něco řekly. Jenže teta Marjam šla zrovna na Berjozku a jen mi slíbila: „Když to uslyším, určitě se tě zastanu!“

To teta Tamara, která se s námi dřív přátelila, teď sotva odpoví na pozdrav, protože v srpnu 1996 jí federální vojáci zabili syna a dcerku zranila palba z ruského kontrolního stanoviště. No a protože my jsme Rusové, tak za to můžeme! Tamara se za nás brát nebude, ani kdyby nás zabít měli!

Já se ale dozvěděla, že si od nějaké ženské z domu zjistili, že je tu „ruský byt“, a tak se pokoušejí nás zlikvidovat a bytu se zmocnit, jak se to teď běžně dělá. Co je to proboha za lidi?!
Polja

11. března

10.20 Jsme doma i s mamkou. V noci zase někdo mlátil do dveří. Neotevřely jsme. Teď je klid.

Stavil se u nás taky strejda Jazid, mladý příbuzný souseda Sultana. Nedávno mu bylo 26. Je ženatý a má dvě děti. Někdy ke strejdovi Sultanovi a k jeho dcerce Chavě přijede na návštěvu. Za války pomáhal všem a se starými lidmi a dětmi se i dělil o jídlo. To ale žil v Grozném. Přátelili se s ním jak důchodci z protějščího domu, tak teta Valja s Aljonkou. Maminka Jazidovi řekla, že otčím Ruslan tu není. Odjel na vesnici za svou starou matkou. Jazid slíbil, že to s tou pakází vyřídí. Maminka mu tedy dovolila, aby si na ně počíhal přímo u nás v bytě.

Patoščina babička nám dneska vylíčila, že ti kluci jsou opravdu mizerové a jakej hnus o mě, mamce i otčímovi všude vykládají. Jenže nikdo neví, odkud se tu vzali.

15.00 Jazid tedy seděl u nás, jak ho maminka prosila, aby si na ty pacholky počkal. A aby ne! Je to sportovec a jako slušný muslim vždy stojí na straně dobra! Maminka odešla na trh. Já seděla na pohovce a hrála s ním šachy, aby se tu náš host nenudil. Potom jsme zase hráli karty. Jenže najednou se na mě vrhnul a začal mě líbat a objímat. Mě! Taková hrůza! Já o takových věcech zatím jen četla v knížkách – hlavně v těch odporných, co Chejdě cpe Lunet. Začala jsem ho odstrkovat a křičet, ale nepomáhalo to. Pak mi roztrhl domácí šaty a já nebyla schopná ho zastavit. Ty jeho ruce... Taková hrůza! Sahal na mě a líbal mě, i když jsem to nechtěla, a já se nedokázala ubránit. Byl silnější než já. „Mami!“ křičela jsem tak, až mně samotné uši zaléhaly a přestávala jsem se slyšet. Jenže on mě stejně nepouštěl. Vzpomínám si jen, jak jsem se bála, jinak si nepamatuju nic. Mohl se mnou dělat, co si zámánil. Ještě nikdy v životě jsem neměla takový strach.

Pak jsem si najednou připadala, jako bych se ponořila pod vodu, a všechno jsem začala vnímat jinak. Čas běžel i pomalu, i rychle. Uvědomovala jsem si každý okamžik, každou vteřinu. A pak jsem za hlavou strejdy Jazida zahlédla stříbrný svícen. Kdysi ho ve starožitnictví koupil dědeček Anatolij. Z posledních sil jsem se po něm natáhla na stolek, kde stál. Nevím, jak se mi podařilo ho popadnout, ale strejdu Jazida jsem s ním praštila po hlavě.

Svalil se na mě a měla jsem co dělat, abych se zpod toho chlapa vysoukala. Takové svinstvo! Vyskočila jsem a letěla ke dveřím – o tom, že mám roztržené šaty, jsem vůbec nepřemýšlela. Jenže všechny zámky na dveřích byly pozamykané a já je musela roztrěsenýma rukama nejdřív odjistit. Mezitím se strejda Jazid probral, přiskočil ke mně a odstrčil mě. Dveře jsem otevřít nedokázala, a tak jsem upadla na podlahu. Vtom jsem na podlaze vedle stolku zahlédla svůj nůž

a popadla ho: „Při Alláhu všemohoucím odejděte!“ řekla jsem. Ale on už nezaútočil a jen sykl: „Ty, co tu bušili, zase přijdou!“ Dveře otevřel a vyběhl z domu ven. Domovní vchod byl celý zalitý sluncem.

Zmocnil se mě hysterický záchvat. Seděla jsem na podlaze a ječela a plakala. Když to uslyšela teta Marjam, hned mě odvedla k sobě. U nich v kuchyni zrovna jedla teta Zolina, žena strejdy Sulejmana z protějšího domu. Ta na mě vytřeštila oči, ale teta Marjam ji hned vypoklonkovala a jen jí vysvětlila: „To dítě něco hrozně bolí. Asi upadlo. Přijď večer!“ Zavřela za ní a mě objala. Pak mi přinesla čisté šaty a nalila mi čaj. Tak jsem jí to všechno řekla. A ona na to, že tohle všechno je tajemství. Že se to nikdo nemá dovědět. Ani maminka. Prostě nikdo. Jinak by mě mohli zabít jako to děvče na Taškale, kterou zavraždil vlastní otec. Anebo by se se mnou prostě nikdy nikdo neoženil. „S tvou matkou to proberu já sama,“ slíbila teta Marjam.

Něco se se mnou stalo. Vůbec nemůžu jíst. Jen pořád piju vodu. A taky se zadýchávám. Celá se třesu a moc se bojím. A to jsem snila o tom, že když mě někdo políbí, tak to bude Erik. Jenže teď? Ještě štěstí, že jsem dosáhla na ten svícen! Myslela jsem si, že mamka si to se strejdou Jazidem půjde vyřídit. Jenže ona přišla domů a jen tiše sedí. Polja

12. března

9.00 Jela jsem s bábou Tosjou do toho jejího domku. Tam žili všelijací jiní lidi, co ten dům obsadili. Jenže pak zase odjeli, takže bába Tosja chvílku vyčkala a nakonec se do domu, kde s manželem prožila celý život, přece jen vrátila.

Maminka se o mě bojí. Proto mě poslala co nejdál z domu pryč. Sama je hodně nemocná, peníze nemá a rodina taky žádá. A přitom za náš byt zájemci nabízejí míň než by stál nákladák, který by nás odstěhoval do nejbližší ruské vesnice. Jenže tam by se taky nedalo žít pod širým nebem! Protože běžencům se žádné bydlení nepřiděluje. Žádné. Proto nemůžeme nikam odjet. Mamka to říkala.

Mám o maminku strach. Co když se najednou vrátí strejda Jazid a začne na ni pouštět hrůzu?

15.20 Chvilí jsem spala. Pak jsem se jen tak courala po zahradě. A hrála si s kočkou. Je tu hezky.

20.00 Mamka se smířila s Ruslanem. Zrovna přijel. Něco si pořád dlouze vysvětlovali. Ruslan se vypravil všechno vytmavit strejdovi Sultanovi, kvůli strejdovi Jazidovi. Jenže Sultan o tom nic nevěděl a jen řekl, že ten jeho příbuzný se rychle sbalil a zmizel. Že by se zastyděl? Mamka Ruslanovi řekla, že strejda Jazid se mnou vyváděl ošklivé kousky. Takže mu to jakoby řekla, ale ne tak, jak to doopravdy bylo. Mě napadlo, že si koupím pistoli, strejdu Jazida najdu a zastřelím ho, aby už nic takového se žádnou holkou nedělal. Polja

16. března

V dalších dnech nám do dveří nikdo nekopal, takže jsem se trochu uklidnila. Dneska ale někdo na ty venkovní dveře zase zabušil. Než jsem stihla dojít ke dveřím, vyšla ze svého bytu teta Marjam s Akbarem. A já slyším, jak se jich nějaká ženská ptá: „Chodí můj Ibrahim do tohoto ruskýho bytu?“

„Jakej Ibrahim! Nikoho takovýho jsme tu jaktěživ neviděli,“ řekla teta Marjam.

„Jo? A já slyšela, že tu bydlí Rusové. To asi budou moc špatný lidi.“

A teta Marjam se na ni vrhla: „Co si to vymýšlíš?!“

Podívala jsem se kukátkem ven – byla to jedna tetka z trhu, taková lhářka a pletichářka. Čečenka. Muže má opilce, tak ho pořád někde hledá. Řekla bych, že je to další „pozdrav“ od strejdy Adama a tety Ajšat. Pořád se nemůžou smířit s tím, že jim „ruský byt“ tety Valji uklouzl před nosem!

Zase se mi zdály nějaké hrůzy.

19. března

Zítřka mám narozeniny. Ale nebude na nich ani teta Alja, ani Erik. Prostě nikdo. Maminka mi darovala punčocháče a parfém. Polja

20. března

Tak – a je mi 13! Mám narozeniny. Maminka s otčímem mi dali ještě čokoládu. Chejda taky nikde. Odjela a bydlí se svým otcem a jeho druhou ženou. Večer za mnou na čaj s pirohem přijdou dvě moje kamarádky – babička Tosja a teta Marjam. Kdyby aspoň šel proud! Jinak budeme sedět potmě. Polja

26. března

Byly jsme s mamkou u tety Marjam a dívaly se na seriál Osudové dědictví. A pak přišla asi tak pětadvacetiletá Čečenka. Nechala si zavolat maminku a prosila ji, aby jí hádala z karet. Mamka to dřív dělávala. Teď jí to ale Ruslan zakázal, tak toho nechala. A každého odmítne. Čečenku odmítla taky. Ta dívka začala hlasitě plakat a bědovat. Vyprávěla, že měla sestru. Ta se provdala do blízké vesnice a čekala dítě, byla v šestém měsíci. Jenže pak jednou přišla z jejich vsi do města a líčila, jak ji obtěžuje strejda jejího muže. A prosila o ochranu. Jenže rodiče neudělali nic. Nevěřili jí. A za nějaký čas ten chlap prohlásil, že ho svedla. Načež ji manželovi příbuzní už v osmém měsíci posadili do auta a někam odvezli. Od té chvíle už ji nikdo neviděl.

„Jsem si jistá, že ji zabili,“ plakala Čečenka. „Naše rodina se tím nehodlá zabývat, ale já chci všechno vědět.“ Jenže maminka dál tvrdila, že z karet už nevěští. „Tak udělejte něco jinýho!“ prosila ji dívka.

„Dej mi fotku,“ souhlasila nakonec mamka. Tohle už taky nedělá, ale umí to. Podívá se na fotku a pozná, jestli je ten člověk naživu, nebo umřel. Jestli má auru,

nebo ne. Maminka Čečence slíbila, že zítra jí řekne, jestli její sestra žije, nebo ne. Ale ať už jí řekne cokoli, musí to dívka vyslechnout, odejít a už k nám nikdy necho-
dit! Rozloučila se s námi a my s maminkou jsme se vrátily k tetě Marjam. Maminka
k televizi, dokoukat seriál, a já s fotografií do kuchyně. Chtěla jsem se podívat, jestli
tu lidskou auru objevím. Ale ať jsem na tu fotku civěla sebevíc, neviděla jsem nic.
Byla malá, černobílá, do průkazu. Byla na ní asi tak osmnáctiletá holka. Tak jsem jí
jako živému člověku řekla: „Zdej se mi a řekneš mi, co se ti stalo. Určitě se mi zdej!“

„Co to tady brebentíš?“ přiběhla maminka, fotku mi vzala a strčila si ji do
kapsy.

27. března

Ráno: To byl tedy sen! Přišla ta neznámá z fotografie. Vypadalo to tak, že jsem
vystoupila na zastávce u Něřtanky a potkala jsem ji. Byl podzim, všude bláto
a ona mi najednou jde naproti. Má nápadně dlouhé vlasy. Je hubeňoučká a má
velké oči. Když jsem se podívala pozorněji, zjistila jsem, že ty vlasy jsou celé
ublácené. „Co se ti stalo?“ zeptala jsem se jí.

„Měla jsem krásné vlasy,“ odpověděla. „Jenže lidi mi je zašpinili. Popatlati
je blátem. Cop mi namočili do louže. A pak řekli, že si za to bahno ve vlasech
můžu sama. Jenže já za nic nemohla. Zabili mé dítě i mě. A nikdo se mě nezastal.
Muž mi neuvěřil.“

„Počkej!“ povídám jí. „Jak bych ti mohla pomoci?“

„Už jsi mi pomohla. Vyslechlas mě a uvěřila. Děkuju.“ A šla dál a ten špinavý
mokrý cop z kaštanových vlasů vlekla za sebou.

Večer: Přišla ta Čečenka ze včerejška. Maminka jí rychle vrazila fotografii do
ruky a řekla: „Nezlob se, ale tvoje sestra je mrtvá.“ Ta se rozplakala a vytáhla
peníze. Mamka si ale žádné nevezala.

„Měla kaštanové vlasy?“ zeptala jsem se.

A mamka mě hned seřvala: „Neotravuj, když se baví dospělí!“

Ale Čečenka mi odpověděla: „Ano, měla dlouhej cop. Skoro až na zem! Byli
jsme na to hrdý, jaký má vlasy. Naposled ji sousedi viděli v říjnu, jak ji posadili
do auta – její manžel, strýc a švagr. Snažila se jim vyškubnout, protože s nima
nikam nechtěla.“

Dívka zatím nikam neodcházela: „A nevíte, kdo ji zabil?“

„Přece jsme se dohodly, že hned odejdete. Už léta jsem to nedělala.“ Mamin-
ka ji postrkovala ke dveřím a já chtěla ještě něco říct, ale pak jsem neřekla nic.
Jedno vím ovšem jistě – lidi její sestru pomluvili.

30. března

Je silný vítr. Uragán! Mamka odešla, tak budu doma uklízet. Když jsem tu sama,
připadám si dost nesvá: nábytek se chvěje, slyším kroky, a přitom tu nikdo není...

Teta Marjam si posteskla, že viděla kočku, ale ta se pak rozplynula ve vzduchu! A všichni si stěžují, že jako by tu obcházel čert. Pak se pomodlíme a je to pryč, jenže se to zase rychle vrátí. Strejda Hamzat u sebe nosí Džejn – to je taková modlitba, aby na člověka nedoráželi zlí duchové. Mně to Ruslan napsal taky, a tak i já nosím Džejn. Zasařený v koženém trojúhelníku. A maminka mi k tom přidala ještě křížek. Tohle všechno udělali po tom snu, co se mi zdál – jak mě pronásledovala smrt.

Jen aby k nám zase někdo nepřišel mlátit na dveře! Četla jsem si v knize o souhvězdích. Polja

2. dubna

Zase se mi zdály hrozné sny. Křičela jsem a budila se. Bylo to o válce. Letadlo shodilo bombu a já se ocitla v závalu, jako ti staří Rusové v centru města. Prsa mi tisknou kameny a já křičím, ale nedokážu se dostat ven. Pomalu ztrácím dech a umírám. Probouzím se pokrytá chladným potem.

Zašla jsem za Hejdou, ale tam mi řekli, že není doma. Všichni lžou. Už jsem se o ni začala bát. Půjdu asi k ní do školy a poptám se spolužáků. Třeba něco viděli a pamatují si to. Kde je?

Mamka zase neprodává a leží doma. Je nemocná se srdcem. Polja

3. dubna

Onemocněla jsem. Patoška mi přinesla nějaké prášky a navrhla mi, že bychom si mohly zahrát na schovku. Vyšly jsme ven. Svítilo slunce a bylo to krásné! Na schovku už si hráli Islam, Kazbek, Patoška, Chava a kluk Iljas. Na chvilku jsem se přidala. Ti kluci jsou už velcí, ale pořád jako mrňata. Pobíhají a piští.

Lunet si s nimi dneska nehrála, proto Patoška zavolala mě. Pořád za ní pálí Islam. Patošku to ale štve, protože ona chce chodit na rande s Iljasem. Jenže Iljase miluje Lunet z protějšího domu – a tak se holky pohádaly. Chava smutně prohlásila, že ona nikoho nemá. Což je skoro legrační. Protože Chava je v naší ulici ze všech nejhezčí.

Když jsem si s nimi přišla zahrát na tu schovku, nejdřív se většina z nich na mě naštvála (prý „ruskej mor“), ale nečekaně se mě začal zastávat Islam. Vždycky mě zavedl k pikole, když na mě přišla řada, říkal mi „sestro“ a koukal ve všem vyhovět i Patošce. To ona mě přece pozvala! Lunet po nás jen vztekle pokukovala z balkonu. Řekla bych, že zítra zase přijde. A to už mě mezi sebe nevezmou.

4. dubna

Do školy nechodím. Mám teplotu a bolí mě v krku. A z horečky mi třeští hlava. Musím ležet v posteli. Máma nadává.

Patoška se usmířila s Lunet a za mnou už nepřišla. Svět je čím dál tím podlejší.

7. dubna (i když jistá si tím nejsem)

Bolí mě v uchu. Chytila se mě nějaká infekce a mám horečku. Máma pořád řve, vyhání mě z domu a nadává, ale aby mi pomohla, pro to nedělá nic. Jsem pro ni „nevděčnej dobytek“ a „morová rána“. To kvůli mně si nemohla koupit novou bundu. Protože musela všechny peníze vyhodit za léky na moji angínu. Jenže já si šla hrát s Patoškou, onemocněla jsem ještě víc a „za všechno si můžu sama“. A taky mi vyčetla, že já žádné peníze domů nepřinesu, když kvůli nemoci neprodávám na trhu. A já mám přece nakupovat jídlo a starat se o domácnost! „Jako děti za cara,“ cituju svou mamku. Zkrátka a dobře – takový koncert na přání to byl.

Dneska jsem nakonec nějak vstala a ploužila se čtyři zastávky do nemocnice. Dívali se tam na mě dost divně, že takové dítě přišlo samo a bez rodičů. Zaklepala jsem na nějaké dveře a řekla, že bych potřebovala doktora. Podíval se mi do uší a do krku. A zeptal se, jestli mám peníze na léky. Tak jsem řekla, že ne, že nemůžu pracovat a prodávat na trhu, takže nemám ani krejcar. Oni mi řekli, že mám v krku i v uších silný zánět a musím ležet v nemocnici. Pak se zeptali, jestli mám příbuzné, co mé léčení zaplatí. Mlčky jsem se otočila a vlekla se k východu. Na chodbě mě doběhla mladá sestřička a řekla mi: „Vem si tohle a schovej to! Nebo to od doktora strašně schytám! To je penicilin. Někoho si sežeň, aby ti dával injekce!“ Byla to tak osmnáctiletá Čečenka.

„Barkalla!“ řekla jsem jí. (To je čečensky „děkuju“.) K penicilinu jsem ale ještě potřebovala speciální vodu na ředění. Peníze žádné a mamka mi na to nedá. Takže zítra vyrazím na trh a prodám nějaké svoje knížky. A tu vodu si koupím. Všechno mě moc bolí.

Večer: Přišla Hejda! Moje nejlepší kamarádka. Nebála se, i když věděla, jak jsem nemocná. Celou tu dobu prý byla někde v horské vesnici. A učila se tam arabsky. „Umím i trochu anglicky!“ pochlubila se. Zítra ale Hejda odjede navždy. Příbuzní pro ně někde koupili domek. Někde hrozně daleko. Tak se přišla rozloučit. Ale já se stejně tak strašně zaradovala, že mě i teplota přešla. A věřím, že pokud nezdechnu, tak se spolu určitě ještě někdy uvidíme! Hejdo moje milá, vždycky si budu pamatovat, jaké jsme byly kamarádky. Jak se mezi nás pořád někdo pletl, ale my se zase daly dohromady, všem navzdory! Věřím ve štěstí. A možná někdy uvěřím i v lásku.

Na shledanou, Hejdo!

12. dubna

Nikam nechodím. Nikoho nevidím. Ani kamarády, ani nepřátele.

Mamka se rozhodla, že mi injekce bude dávat sama. A dává. Ještě tři – a sláva, už to bude!

Babičku Tosju včera někdo přepadl na ulici a sebral jí všechny cennosti. Nestvůry!

Při další injekci mi mamka najednou oznámila tohle: „Edik a Arlet, majitelé kavárny, ti našli ženicha. Je to bohatej Čečenec! Staví vlastní hotel. Má krásný auto. A Ruslan s tím souhlasí. Takže jakmile vyjdeš devítku, provdáš se za něj.“

„Cože?!“ Úplně mi to vyrazilo dech. „Vy jste všichni zešíleli?! V životě jsem ho neviděla!“

„To nevadí,“ řekla mi. „Hlavní je, že si on tebe už zdálky prohlídl a slíbil, že si tě vezme. Jak je zvykem. Pozvou k tomu i mullu. Je to takovej zelenookej brunet, pokud by tě to zajímalo. Tak doufám, že nám neuděláš ostudu, budeš se tam po domě řádně otáčet a vůbec uděláš, co mu na očích uvidíš.“

„Okamžitě toho nech!“ zařvala jsem na ni. „Tohle já nebudu poslouchat! Já se vdávat nechci!“

Jenže ona tvrdohlavě opakovala, že za dva roky už mě v bytě k ničemu nepotřebuje, že mají s Ruslanem „svůj život“ a mě provdají, jak se sluší a patří. „V tý době ti bude patnáct! Devět tříd školy ti stačí a vdáš se jako všechny holky. A neodmlouvej!“

Jenže s tím já nesouhlasím. Rozhodně nesouhlasím. Toho chlapa vůbec neznám. A je mi hnusný už jen o tom mluvit. To si myslí, že v šestnácti budu těhotná, s obrovským břichem jako Sacitina dcera, co bydlí u zastávky Berjozka?! Taková hanba! Prostě hanba!!! Jaká šílená konina to zase do mámy vjela? Že by jí to nakukal otčím? A jít přitom nemám kam, jsme bez příbuzenstva. Proč jen musel zemřít dědeček? Kde jsi, štěstí moje? Polja

13. dubna

Tak se ukázalo, že tu pitominku s manželstvím oni dva myslí smrtelně vážně. Otčím mi každopádně potvrdil, že mamka si tuhle představu vzala za svou. A proč by taky ne?! To mě bude moct z bytu krásně vyhodit. Panečku, taková nádhera! A když jsem před nimi prohlásila, že se nevdám a že je poslouchat nebudu, máma jednoduše řekla: „Tak tě osobně vypakuju za dveře! Už dávno můžeš klidně rodit děti, a ty budeš střečkovat?!“ Taková pitomost! Na to nepřistoupím ani za nic! Otčím se mě snaží nalákat na „hotel“ a „krásný fáro“. Ale k čemu by mi bylo bohatství, když toho člověka vůbec neznám a nemiluju ho? To se radši oběším. To se cizí člověk stane mým mužem a bude se mnou to...? Ani za nic! Možná bych mohla utéct, kdyby mi pomohla Hejda. Ale kam? P.

17. dubna

Za okny to silně fouká a prší se. Zrovna přišla bába Tosja a vyčínila mi. Ukázalo se, že přijela teta Alja s Erikem. Klepali u nás, ale já neotevřela. Fakt je, že klepání jsem slyšela, ale ani jsem nešla ke dveřím. To se stane každou chvílí –

buší tam cizí lidi a sprostě řvou. Jsou vztekli kvůli válce a ke zlosti jim stačí naše ruské jméno. Takže ke dveřím radši moc nechodím. Jenže se ukázalo, že bába Tosja u nás nechala klíč od svého bytu – proto mi tak vynadala. Mamka byla ale pryč a já o tom klíči nevěděla. A teď je ze mě „obětní beránek“, jak to zpívá Vysockij*. Tak jsem bábě Tosje řekla, že jsem spala a nic neslyšela. I když ve skutečnosti jsem se hrozně bála k těm dveřím jít.

Zdálo se mi o výkresech mezigalaktických lodí. Kdosi mi v tom snu vysvětloval, že když se postaví kosmické plavidlo kulovitého tvaru, poletí prostorem o 70 světelných let rychleji. P.

19. dubna

Dneska jsou křesťanské Vánoce.

Mamka prodávala na trhu. Já si dělala úkoly. Večer jsme šly k bábě Tosje. A viděla jsem tam tetu Alju a Erika! Mluvili jsme o všem možném. Dodala jsem si odvahy a přitáhla jsem svůj porouchaný kazeťák, aby mi ho Erik opravil. Když se dověděli, že matka a otčím mě chtějí provdat, teta Alja řekla, že to je šílenství. A Erik se rozvášnil: „Vy jste se zbláznili, nebo co?! Jen si s ní पोшпáсуje a pak ji vyhodí jako kotě! Copak to jde? Musí studovat! Jít na vysokou!“ Tím Erik v mých očích vyrostl v pravého hrdinu. A pak jsem si vybavila ještě jedno výtečné úsloví: „Když si něco hodně přeješ, tak popřemýšlej – protože co když se to opravdu stane?“

24. dubna

Erik zítra odjíždí. Do Ččenska přijel tentokrát nakrátko. Skoro se nestýkáme.

Dneska se ve škole stala opravdu zajímavá věc: na samém konci školního roku přišla do naší 7.A holka v parandže**. S nikým se nebavila. A beze slova si sedla do poslední lavice. Banda Lvice Lurie se kolem ní chvilku motala, ale pak ji nechala na pokoji. Má hnědý batoh s knihami a ta parandža je černá. Dá se rozepnout tak, že je vidět obličej, ale když se zadělá, vidíte jen oči.

U nás ve třídě se skromně oblékají Kassi, Tina, Seta a já. Nosíme šátky a dlouhé sukně. To ostatní jsou parádnice a některé holky z bandy Lvice Lurie mají i minisukně a malujou se! Ovšem že by někdo přišel v parandže, to se stalo prvně. Polja

27. dubna

Po vyučování jsme se vydaly na procházku. Já, Tina a Kassi. Jen jsme tak chodily a jedna druhé recitovaly. Pak jdeme kolem školního plotu zpátky a já kou-

---

* Vladimír Vysockij (1938 - 1980) - ruský písničkář, herec a básník

** Závoj zakrývající obličej, který nosí některé muslimky

kám, že se za ním děje něco ošklivého. Kluci z vyšších tříd a banda Lvice Lurie tu novou holku v parandže obklíčili. Jich bylo tak patnáct, kdežto ona úplně sama. Kruh se zužuje a kdoví, jak to dopadne. A já pochopila, že vždycky budu stát na straně toho, kdo potřebuje pomoc. Nemůžu se dívat na to, když někoho bijou.

„Jde se, holky,“ povídám. „Musíme jí píchnout!“

„Šlíš? Neblázni!“ zděsily se Kassi s Tinou. „Ty se chceš rvát?! Radši vypadnem, dokud si nás nevšimli. Jinak nám naflákají, žes to neviděla!“

Přikrčily se a podél plotu odfrčely zpátky do ulice. Tak jsem plot přelezla sama a rozběhla se po trávníku; pro jistotu jsem cestou sebrala pořádný klacek. Nová holka stála uprostřed kruhu v té parandže, jen oči jí byly vidět. Ze všech stran na ni útočili desátáci a bestie od Lvice Lurie. „Ty vahhábistko*! Vahhábistko!“ ječeli na ni. „Ukaž ksicht! Jinak ti ten hadr strhnu! Vahhábistko! My ti ukážem! Po naší škole v parandže chodit nebudeš!“ Kluci se rozmachovali pěstni, a Mila s Lindou dokonce popadly kameny. Ta nová pomaličku couvala, ale neřikala nic a tvář si taky neodhalila.

Když jsem k nim přiběhla, zahradili mi cestu. Jako by konečně zase začali něco vnímat. „Hele, Žerebcovka, ty sis tu něco zapomněla, nebo co?“ vyšla do popředí Lvice Lurie. „Tohle je naše věc. Takže vypadni!“

„Táhni odsad, ty rusácká držko!“ rozječely se pochopky z její bandy. Desátáci ani nehlesli.

„Vás je moc a ona je sama. To je surový,“ řekla jsem a mávala kolem sebe klackem, aby ke mně nemohli blíž. Nová holka se ocitla přímo za mnou. Pomalu jsme ustupovaly k plotu.

„Ona si to musí vyžrat sama. A tebe, ty svině ruská, zahrabeme do škarpy!“ prohlásil sebevědomě jeden desáták a plivnul mi na botu. Asi jsem se měla bát, ale najednou jako by mě něco popadlo. Jako by mi něco vybuchlo v hlavě. Zůstala jsem stát a vybafla na ně: „Můžete mě zabít. To jo. Ale já se budu bít do posledního dechu! Nehnu se z místa a toho, co po mně půjde první, máznu klackem!“ A mávla jsem jim svou zbraní před nosy, jen to hvízdlo. Jen sebou všichni škubli a uskočili. „Lepší pro vás bude, když mě zabijete. Protože pokud ne, tak vás zmrzačím. Vypíchám vám oči a podrápu tváře. Já nemám co ztratit. Protože v tomhle životě mi nezbylo nic! Jedině že zachráním tuhle holku!“

„Ty jsi blázen! Cvok! Dyť ani nevíš, jak se jmenuje,“ řekla mi Lvice Lurie, ale pak těm svým potvorám nařídila: „Deme pryč! Žerebcovce ruplo v bedně!“ Linda po mně hodila kámen, ale netrefila.

---

* Wahhábisté – stoupenci radikální sunnitské větve islámu

„Ty tlamo ruská neomalená! Chcípní!“ vřískaly Jacha s Tarou, ale pak se pokorně vydaly za Lvicí Lurií. Ostatní je následovali. Když desátáci viděli, že Luriiny banditky odcházejí, pokrčili rameny a taky se začali rozcházet. Nová holka stála ve své parandže a dál mlčela.

„Jak se jmenuješ?“ zeptala jsem se jí rusky.

Neodpověděla, tak jsem si řekla, že asi nebude umět rusky.

„Cha ce chu ju?“ zkusila jsem totéž čečensky.

„Latífa,“ odpověděla mi.

„Proč jsi neutekla? Copak ses nebála?“

„Všechno je nakonec vůle Alláhova,“ odpověděla mi.

No vida, kdo je tady blázen, napadlo mě a zkusila jsem jí vysvětlit: „Mohli tě zbit!“

Jenže ona opakovala totéž: „Všechno je vůle Alláhova.“

A vykročila ke školní bráně, kdežto já tu trčela jako solný sloup. Když už procházela branou, otočila a zavolala na mě: „Barkalla!“ (Děkuju!) P.

2. května

Bábu Tosju někdo div nezabil nožem, byla ráda, že uskočila. A to všechno kvůli jejímu domku, který zase obsadili Čečenci. A bába Tosja se nemá kam vrátit. Erika a Sašku zatím k příbuzným nedali, tak nemají kde bydlet. Od úřadů se nedočkali ani střechy nad hlavou, ani jiné pomoci. Bába Tosja nocovala u hodných čečenských sousedů, co ji schovali. A nenechali ji zabít. Teď čeká na otčíma Ruslana. Až přijede, vyrazí zase jednat s těmi, co se zmocnili jejího domu a dalšího majetku. Mansur a synové tety Marjam slíbili, že půjdou s ním. Ale co si myslí teta Alja?! Tak ona s dětmi odjede – a svou starou matku tu nechá! Tady ji můžou kdykoli zabít! Bába Tosja pláče a celá se třese.

A jak tu byl ten chlap, co řval a mlátil na dveře, tak se ukázalo, že ho poslala nějaká Chadidža z kavárny, kde mamka pracovala. Je to její milenec, té Chadidži. Řada lidí si tu myslí, že Rusy je třeba zabítet a jejich byty zabavit. Proto Chadidža svého milence ponoukala proti mojí mamce. Mamka se to dověděla od tety Marjam a tety Tamary. Tak šla k Chadidže a pořádně jí vyčinila. Řekla, že pošle Ruslana k jejímu dítěti, ať tam taky mlátí na dveře a vyděsí je. Čečenci Edik a Arlet, co jim patří kavárna, mamku podpořili a řekli, že sem přijeli „všeelijaký horský burani“ a nenechají lidi normálně žít. Polja

4. května

Bába Tosja s Ruslanem mě zavezli k doktorovi do nemocnice. Ten se mi podíval do krku a do uší a řekl, že zánět ustupuje. Zaplaťpánbůh!

Ruslan bábě Tosje dovolil bydlet u nás. Sám chodí přespávat ke kamarádovi o pár domů dál. Bába Tosja se hrozně bojí.

5. května

Byla jsem ve škole. Šla jsem hned ráno s Lunet, Patoškou a Chavou. Samozřejmě ne že bychom se tak domluvili. Prostě máme stejnou cestu do stejné školy. Tak jsme šly spolu. Chava všem oznámila, že tatka mého tatky byl Čechenec, takže se zase budeme kamarádit. Samozřejmě blábol. Patoška je Avarka, Chava Inguška a Lunet Čechenka. Lunet je stará bestie, a tak začala popichovat. Potkaly jsme totiž našeho souseda strejdu Valeru. Já ho pozdravila, ale ostatní holky ne. A Lunet hned: „Kdo to je? Co zdravíš Rusáka?! To je tvůj kámoš, že jo?!“

Tak jsem jí řekla: „To je náš soused. A sousedy, abys věděla, má slušná holka rádně pozdravit a nechovat se jako barbar.“

Patoška se hned začala omlouvat, že si strejdy Valery nevšimla, kdežto Chava se z toho vykroutila tím, že jen beze slova přikývla. To Lunet našťvalo: „Vaši sousedi, teta Marjam s klukama, jsou vahhábisti!“ oznámila mi pohotově.

„Co je to za blbost?“

„Protože nechlastají vodku a nekradou! Což znamená, že jsou to vahhábisti!“ vřískala Lunet pořád silněji.

„No to ne!“

„Ale to víš, že jo!“

„A co je to zač, vahhábisti?“

„No banditi! Máma mi to říkala!“ pištěla Lunet. „Na ty kápněš hned. Jakmile vidíš, že někdo nepije a nekrade a místo toho se furt modlí, tak je to vahhábista!“

„No a co?“

„To jsou lidi, co chtějí změnit svět! To oni si vymysleli právo šaría a že na Novej rok nesmí být stromček!“

„A co s tímhle mají společnýho naši sousedi?“

„To je jednoduchý... Vodku nepijou. Už tím jsou podezřelý. To můj strejda vodku pije. Protože my jsme normální lidi.“

Prostě pitomosti. A každopádně jsem se zase nedověděla, kdo jsou to vahhábisti a v čem je problém. Já si o tom myslela svoje a holky taky svoje. Ale velkou důvěru ve mně ta Lunet s ochmelkou strejdu nebudí. P.

6. května

Ahoj! Nový sešit začínám nadpisem Mé činy a záležitosti.

14.00 Přišla jsem ze školy. Už na mě číhala bába Tosja. Měla hlad. Tak jsem jí dala oběd. Ukázalo se, že bába Tosja zvládla neuvěřitelnou věc: Když se ji ti loupežníci zase chystali zapíchnout, nakonec udělala dobře, že se tam vrátila, když si vyčíhla, že tam zrovna nejsou. Protože věděla, kde má uložené všechny papíry od domu! Ona je našla, kdežto loupežníci ne. Už se chystala, že i s dokumenty zmizí do bezpečí, ale oni se zrovna vrátili a hned se za ní hnali s nožem. Naštěstí jim zmizela.

A bába Tosja svůj dům prodala! Jiným Čechencům, protože od něj jako majitelka měla papíry. Takže teď jedni Čechenci vyhánějí druhé a babička Tosja se schovává v našem bytě. Zatímco jsme tohle všechno probíraly, někdo přišel ke dveřím a začal na ně bušit. Otevřela jsem, protože jsem si myslela, že je to maminka nebo otčím, jenže to byl nějaký cizí chlap. Jen ho zahlédla bába Tosja, proklouzla kolem něj a rozběhla se o patro výš, do bytu své dcerky Alji. A tam se schovala. Já zůstala sama a chlapovi povídám: „Jděte pryč, vás neznám!“ A zabouchla jsem dveře. On začal hulákat na celý dům: „Jo tak ty mě neznáš?! Já náhodou pracuju s tvou mámou!“ To je ale lhář! Mamka pracuje mezi samými ženskými, co v kavárně pečou pirožky a pak je prodávají. Majitelka Arlet pracuje s nimi, kdežto její manžel strejda Edik jim jen vozí vodu, mouku a máslo.

Co tu ten obejda asi chtěl? Řekla bych, že k nám ta ničemná Chadidža od mamky z kavárny zase někoho poslala. Tady nemá kde bydlet, jediné někde v horách, a tak chce se svými kumpány vystrašit nějakou ruskou rodinu a pak se nastěhovat do jejího bytu.

Uběhlo dvacet minut. Já do tebe píšu, deníčku, a přitom slyším, jak se teta Marjam na chodbě s někým dohaduje. Šla jsem a otevřela dveře. A teta Marjam povídá: „To je on, ten co jde pryč!“

„Jakej on?“ ptám se.

„No ten od Chadidži!“

Jakmile nás chlap uslyšel, otočil se a zařval: „Já vám ty palice urvu!“

A přitom ho člověk vidí prvně v životě!

„Co po nás chcete?“ zeptala jsem se.

„Chadidža je hodná ženská, ta mě sem poslala...“

„Jaká Chadidža?“

„Však tvoje matka dobře ví jaká!“

„Jste blázen! Laskavě nám netlučte na dveře a nekřičte!“

„Já vám ještě ukážu, jaký teď v Čechensku platí pořádky!“ začal zase hulákat.

„Můj otčím Ruslan si to s váma vyřídí.“

Jakmile uslyšel o Ruslanovi, neznámý okamžitě vyběhl z domu ven, skočil do auta a rychle odjel. No jistě, toho sem poslala ta jeho neomalená slepice. Chce nás vystrašit. Ale to jí nevyjde. Ona moc dobře ví, že mamka dneska pracuje, tak sem toho svého fešáka hnala znovu. Když jsem zatukala na radiátor, což je signál nebezpečí, bába Tosja se neozvala. Nechala mě s tím hrozným chlapem samotnou. Ještě že šla kolem teta Marjam. Ta má dnes na sobě moc krásné šaty! A novou pavučinovou šálku, která se k šatům barevně opravdu hodí. Polja

7. května

Latifa a Seta si od nás chtějí vzít kořata, co je nedávno porodila kočka Ksjucha. Jsou černobílá a krásná jako nebožtík Miška.

Arina mě doprovodila až domů. I přesto, že sama bydlí několik zastávek opačným směrem. Ale šla se mnou, aby se mi nic nestalo.

Už zase příběhla babička Tosja. Peníze za prodaný dům pořád schovává a radši se na ně ani dívat nechodí. Proč neodjede? Je to všechno tak nějak divné.

Bába Tosja mi řekla, abych uvařila večeri. V krku a v uších mě pořád ještě bolí, ale už míň. Mám tolik starostí, že nějakou nemoc si nepřipouštím.

Babička Nina a její dcera teta Varja prodávají na tržišti Berjozka. Aby se uživily. Polja

8. května

Musím šifrovat, protože tohle psát normálně nejde. B. T. dnes u nás. Chce do R. Pomůže Po., R., Š., K. a M.

Stavila se u nás jedna paní, co taky bydlí v našem obvodu. Taková hodně veselá! Jmenuje se Zargan. Má synka Timu. Pěkně rozmazleného. Protože ho miluje a rozmazlila si ho sama!

10. května

Mamka přišla z trhu moc a moc unavená, pirožky nejdou na odbyt. Peníze nemáme vůbec žádné. Chtěla jsem jí přečíst svou novou báseň, ale šla hned spát.

Jmenuje se to Mořská poéma:

Safírově temné moře.

Zde skála ve snách tiše šeptá,

že zrádný Vítr nevěrníček

zradil i Lunu stříbřitou.

Všude jen daleké jasné hvězdy,

co z výšin vzkazy ševelí:

že netušíme, co je vesmír,

že v pravěře jsme nesmělí.

Nereidy smějí se a tančí,

delfíni rejdí ve vodě.

Tu, na dně mořském, tiše jančí

rubíny rudé v pohodě.

Neptun, postrach širých moří

a vládce říše pod vodou,

hostinu pro přátele mocně tvoří,

a nikdo nečul vůli zlou.

Jsou tu vodníci z tůní dálných

a taky starý kapustňák,

co o hůlku se opírá.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.